

भक्षयुग्मं ततोच्चार्य शोणितं पिब-युग्मकम् ।
 वगलामुखि^१ उच्चार्य^२ वगलाबीजमुच्चरेत्^३ ॥७॥
 'शक्ति वाराहमुच्चार्य वर्मास्त्रं च समुद्धरेत्'^४ ।
 'त्रिचत्वारिंशद्वर्णयुक्तं'^५ वगलायाः^६ सुपावनम् ॥८॥
 दुर्वासा^७ ऋषिरेवात्र^८ छन्दोऽनुष्टुप् भवेच्छुभम्^९ ।
 देवता वगलानाम्नी^{१०} जगद्व्यापकरूपिणी ॥९॥
 श्लो^{११} बीजं ह्रीं च शक्तिश्च फट्कारं कीलकं तथा ।
 'मंत्रराजेन देव्याश्च'^{१२} न्यासविद्यां समाचरेत् ॥१०॥
 ध्यानभेदं^{१३} प्रवक्ष्यामि मन्त्रभेदेन पुत्रक ।
 चतुर्भुजां त्रिनयनां पीतोन्नतपयोधराम् ॥११॥
 जिह्वां खड्गं पानपात्रं गदां धारयन्तीं पराम्^{१४} ।
 पीताम्बरधरां देवीं पीतपुष्पैरलङ्कृताम् ॥१२॥
 बिम्बोष्ठीं चारुवदनां मदाघूर्णितलोचनाम् ।
 सर्वविद्याकर्षिणीं च सर्वप्रज्ञापहारिणीम् ॥१३॥
 भजेद्दं चास्त्रवगलां सर्वाकर्षणकर्मसु ।
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं बाणलक्षं कुमारक ॥१४॥
 तत्परेयेत्तद्दशांशं च जपासंमिश्रवारिणा^{१५} ।
 तद्दशांशं हुनेत् पुत्र तालकं चाज्यसंयुतम्^{१६} ॥१५॥
 भगाकारे सुकुण्डेऽस्मिन्^{१७} मुद्रया हंस^{१८} बुद्धिमान् ।
 वदरीफलमात्रं च ग्राह्यतीक्ष्णं कुमारक ॥१६॥
 ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् सहस्रं शतमेव च ।
 योगिनीं पूजयेत् पुत्र द्रव्यशुद्धिसमन्विताम् ॥१७॥
 मन्त्रसिद्धिर्भवेत् सद्यो^{१९} देवता च प्रसीदति ।
 शिवालये जपेन्मन्त्रमयुतं च सुबुद्धिमान् ॥१८॥

१. घ. वगलामुखी । २. घ. समुच्चार्य । ३. घ. तद्बीजं च पुनर्वदेत् । ४. 'ततश्च शक्तिवाराहं वाराहं च समुच्चरेत्' । ५. घ. त्रयस्त्रिंशत्वारिंशद्वर्णं । ६. घ. वगला-
 स्त्रं । ७. घ. दुर्वासी । ८. घ. ऋषेः । ९. घ. एव च । १०. घ. त्रास्त्रवगला ।
 ११. घ. ह्रीं । १२. मन्त्रराजवदेवात्र । १३. घ. ध्यातं यत्नात् । १४. घ. शिवाम् ।
 १५. घ. हेतुः संमिश्रः । १६. घ. चाज्यसंयुतम् । १७. घ. सुकुण्डेः । १८. ख.
 हंसीमुद्रेण । घ. हंसमुद्रेण । १९. घ. सत्यं ।

शत्रुक्षयं भवेत् सद्यो नान्यथा शिवभाषितम् ।
 षट्सहस्रं जपेन्मन्त्रं निशायां चण्डिकालये ॥१६॥
 जिह्वास्तम्भनमाप्नोति बृहस्पतिसमोऽपि वा ।
 'जपित्वा च' सहस्रं तु भैरवस्य च सन्निधौ ॥२०॥
 बुद्धिभ्रंशो भवेत् सद्यो वाणोपतिसमोऽपि वा ।
 वीरभद्रालये पुत्रं अयुतं जपमाचरेत् ॥२१॥
 सिद्धिदो जायते वत्स नान्यथा शिवभाषणम् ।
 मातृकासन्निधौ मन्त्री जपेद् दशसहस्रकम् ॥२२॥
 सद्यः स्तम्भनमाप्नोति बाल्मीकिसदृशोऽपि वा ।
 ध्यानपूर्वं जपेन्मन्त्रो अयुतं च कुमारक ॥२३॥
 रूपयौवनवाञ्छन्नुर्व्याधिमान् भवति ध्रुवम् ।
 त्रिसहस्रं जपेन्मन्त्रं त्रिसहस्रं दिने दिने ॥२४॥
 मण्डलाच्छत्रुसम्मोहं कुबेरसदृशोऽपि च ।
 ऐश्वर्यं नाशमाप्नोति कुबेरसदृशोऽपि वा ॥२५॥
 त्रिकालमयुतं जप्त्वा ध्यानपूर्वं सुबुद्धिमान् ।
 वगलाध्यानतो मन्त्रमयुतं जपमाचरेत् ॥२६॥
 सर्वाङ्गं वायुना शत्रुः शीघ्रं गच्छेद् यमालयम् ।
 पार्वतीसन्निधौ मन्त्री जपेदयुतमादिशन् ॥२७॥
 रात्रौ पूजासमायुक्तो नरनो दक्षिणदिङ्मुखः ।
 अन्धो भवति तच्छत्रुरवश्यं क्रीञ्चभेदन ॥२८॥
 विघ्नराजं समभ्यर्च्य रवौ तु जपमाचरेत् ।
 त्रिसहस्रं जपेन्मन्त्रं कुक्षिरोगी भवेद्रिपुः ॥२९॥
 मण्डलान्नशमायाति नात्र कार्या विचारणा ।
 प्रयोगान्ते च संस्कारं पूजाकाले समाचरेत् ॥३०॥

इति श्रीषड्विंशतमे सांख्यायनतन्त्रे द्वाविंशतिः पटलः ॥

१. ख. जपित्वाष्ट । घ. जपेत्पञ्च । २. घ. निर्वीर्यो जायते शत्रुर्नान्यथा शिव-
 भाषितम् । ३. घ. षट्सहस्रकम् । ४. घ. ध्यानात् पूर्वं । ५. घ. जपेन्मन्त्रं । ६.
 घ. ०व्याधितो । ७. ख. त्रिसंध्यं । घ. त्रिसंध्यं च । ८. ख. जपते मन्त्रं । ९. क. ग.
 शत्रुसम्मूहं । १०. ख. घ. सर्वाङ्गं । ११. घ. यमालये । १२. घ. ०दयुतसंख्यया । १३.
 घ. तच्छत्रोर्मण्डला [त्] । १४. घ. रात्रौ ।

॥ अथ त्रयोविंशः पटलः ॥

स्त्रर्णसिंहासनासीनां सुन्दराङ्गीं शुचिस्मिताम् ।
बिम्बोष्ठीं चारुनयनां ध्यायेत् पीनपयोधराम् ॥१॥

स्कन्द^१ उवाच—

नमस्ताण्डवरुद्राय तापत्रयहराय च ।
वगलास्त्रमहामन्त्रैः प्रयोगान् वद शङ्कर ॥२॥

क्षिप्र^२ उवाच—

त्रिकालं तु समासीनो ध्यानपूर्वं तु^३ साधकः ।
त्रिसप्त मन्त्रयित्वा तु जपं पश्चात् समाचरेत् ॥३॥
नित्यं च त्रिसहस्रं तु षण्मासं विजितेन्द्रियः ।
वाचासिद्धिर्भवेत्तस्य शापानुग्रहकारका^४ ॥४॥
अश्वत्थमूले प्रजपेदयुतं ध्यानपूर्वकम् ।
भक्षणाद् व्याधिनाशं च भवेदेवं न संशयः ॥५॥
विभीतकतरोर्मूले अयुतं जपमाचरेत् ।
जिह्वास्तम्भनमाप्नोति साक्षाद्वागीश्वरोऽपि वा ॥६॥
कपित्थवृक्षमूले^५ तु प्रजपेदयुतं तथा ।
श्रोत्रस्तम्भनमाप्नोति सद्यो बधिरतां व्रजेत् ॥७॥
पिचुमंदतरोर्मूलेऽप्ययुतं जपमाचरेत् ।
प्राणस्तम्भनमाप्नोति^६ रोगी पीनसवान् भवेत् ॥८॥
कदलीमूलमाश्रित्य अयुतं जपमाचरेत् ।
पादस्तम्भो भवेत् सद्यो वातरोगी भवेद् रिपुः^७ ॥९॥
करञ्जमूलमाश्रित्याप्ययुतं जपमाचरेत् ।
स्तम्भयेज्जठराग्निस्तु अन्नद्वेषो भवेद् ध्रुवम् ॥१०॥
विषतिन्दुकमूलं च समाश्रित्य मनुं जपेत् ।
अयुताच्च^८ भवेत् पुत्रु गात्रस्तम्भनमाप्नुयात् ॥११॥
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिदघ्नजले^९ स्थितः^{१०} ।
तप्ययेद् वगलास्त्रेण अस्तं कृत्वारिनाम^{११} च ॥१२॥

१. घ. क्रीड्यभेदन । २. घ. ईश्वर । ३. घ. सु । ४. घ. त्रिसहस्रे । ५. क. ख. ग. ०कारकम् । ६. घ. कपित्थतरुः । ७. घ. घ्राणस्तं । ८. घ. नवः । ९. घ. नाभिमात्रे जले । १०. घ. नरः । ११. घ. तद्वारिनाम ।

दिने दिने सहस्रं कं वगलाध्यानपूर्वकम् ।
 गर्भस्त्रावं भवेत्तस्य भार्यायाः^१ शिवभाषितम् ॥१३॥^२
 वल्लीपलाशमूले तु जपेदयुतसंख्यया ।
 मन्त्रमध्ये रिपोभार्यां ग्रस्तं कृत्वा कुमारक ॥१४॥
 तर्पणं च दिवा कृत्वा रात्रौ रात्रौ^३ जपेन्मनुम् ।
 सापि वन्ध्या भवेत् सत्यं नात्र कार्या विचारणा ॥१५॥
 श्मशाने प्रजपेन्मन्त्रं ग्रस्तं कृत्वा तु पूर्ववत् ।
 सद्यस्तद्भार्यानाशं च भवेदेवं न संशयः ॥१६॥
 शून्यागारे जपेदेवमयुतं^४ ध्यानपूर्वकम् ।
 लक्ष्मीर्नाशियते नूनं^५ स शत्रुरवशिष्यते ॥१७॥
 जंबीरतरुमूले तु अयुतं जपमाचरेत् ।
 'भ्रमाकुलकुलं सर्वं मण्डलान्नाशमाप्नुयात् ॥१८॥
 शतवारं मन्त्रितं च शर्करोदकमेव च^६ ।
 रिपूणां चैव दातव्यं जिह्वास्तम्भनमाप्नुयात् ॥१९॥
 ।। तं मन्त्रितं चैव त्रारिकेलफलोदकैः ।
 पाययेद्वात्रि^७ रिपुभिर्जिह्वास्तम्भनमाप्नुयात् ॥२०॥
 नागवल्लीदलं चैव क्रमुकं चूर्णमेव च ।
 सहस्रं मन्त्रितं पुत्र दातव्यं शत्रु(त्रू)णां निशि ॥२१॥
 ताम्बूलचर्वणाच्छत्रुजिह्वास्तम्भनमाप्नुयात् ।
 चन्दनं चैव कस्तूरीघणितं मन्त्रयेत् सुत ॥२२॥
 पुनश्च मन्त्रयेत्ताम्रपात्रे गुणसहस्रकम् ।
 तच्चन्दनलेपनेन^८ रिपुभ्रान्तो^९ भविष्यति ॥२३॥
 दन्तधावनकाष्ठं च मन्त्रयेत् त्रिसहस्रकम् ।
 तत्काष्ठेन रिपोः^{१०} पुत्र दन्तधावनमात्रतः ॥२४॥

१. क. ग. घ. नार्यायाः । २. घ. पुस्तकेऽयं पाठो विशेषः—

तनो(तः) पलाशमूले तु प्रजपेच्च परे द्वयम् ।

३. घ. रात्रौ तु प्र । ४. घ. जपेन्मन्त्र० । ५. घ. क्षीघ्रं । ६. ७. घ. पुस्तके नास्ति ।
 ८. घ. प्राणयेद्धारि । ९. घ. ०विलेपेन । १०. घ. परिभ्रान्तो । ११. घ. रिपुः ।

जिह्वां वाणीं च बुद्धिं च 'मनः पादादिकं'¹ तथा ।
स्तम्भनं च भवेच्छीघ्रं शिवस्य वचनं यथा ॥२५॥

प्रेतवस्त्रं रवीं ग्राह्यं चितिकाष्ठं च वेष्टयेत् ।²
श्मशाने निखनेद् रात्रौ त्रिसहस्रं जपेत्तदा³ ॥२६॥

शेषभाषापतिः साक्षाद् बृहस्पतिरपि स्वयम् ।
जिह्वास्तम्भनमाप्नोति सद्यो मूकत्वमाप्नुयात् ॥२७॥

इति बह्विद्यागमे सांख्यायनसम्प्रदाये त्रयोविंशतिः⁴ पटलः ॥२३॥

॥ अथ चतुर्विंशः पटलः ॥

अम्बां पीताम्बराढ्यामरुणकुसुमगन्धानुलेपां त्रिनेत्रां,
गम्भीरां कम्बुकण्ठीं कठिनकुचयुगां चारुबिम्बाधरोष्ठीम् ।
रात्रौज्जिह्वासिपत्रं⁵ शरधनुसहितां व्यक्तगर्वाधिरूढां⁶,
देवीं संस्तम्भरूपां सुविरलरसनामम्बिकां⁷ तां भजामि⁸ ॥१॥
स्कन्द⁹ उवाच—

नमस्ते वृषभारूढ नमः पद्मगङ्गद्वयं¹⁰ ।
लक्षणं वद मे देव वगलामन्त्रमालिकां¹¹ ॥२॥

ईश्वर उवाच

भृगुवारे च संगृह्य¹² 'आरामस्थनिशां तथा'¹³ ।
'तां शुष्कां'¹⁴ सप्तरात्रं तु 'कृत्वा मेतामनन्तरम्'¹⁵ ॥३॥
भूताविपरितं¹⁶ चैव कपिलागोमयं तथा ।
पुनरेकांतराद्ग्राह्यं¹⁷ भाण्डमध्ये तु निःक्षिपेत् ॥४॥
सविषं जलसंयुक्तं कुर्यान्मेलनमेव च ।
हरिद्रां तत्र निःक्षिप्य पूजयेदाशु तत्क्रमात् ॥५॥
शुक्लघोपरि च तद्भाण्डं रवीं रात्रौ च निःक्षिपेत् ।
द्विगुणं जलसंयुक्तं¹⁸ कुर्यान्मेलनमेव च ॥६॥

१. घ. क्षुत्पिपासामलं । २. घ. पुस्तकस्थोऽयं पाठो विशेषो दृश्यते—

प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु पूजां चैव तु कारयेत् ।

३. घ. जपेन्मनुम् । ४. घ. वगलास्त्रिविवरणं नाम त्रयोविंशतिः । ५. घ. ०सिपत्रां ।
६. घ. शुक्लगरवाधिरूढा । ७. घ. सुविरलरसना० । ८. घ. नमामि । ९. घ.
क्रौञ्चभेदन । १०. ०भूषण । ११. ०जपमालिकाम् । १२. घ. संग्राह्य । १३. घ.
आरामस्वासिशां निशि । १४. ख. छायाशुष्का । घ. छायाभुक् । १५. घ. कृत्वा तु
तदनन्तरम् । १६. ख. भूमावपतितं । घ. भूमा(मी) तु पतितं । १७. ख. पुनरेकां कराद्
ग्राह्यं । घ. पुनरेकां तशाद्ग्राह्यं । १८. घ. जपसंयुक्तं ।

अश्वत्थैरिन्धनैरेव ज्वालां 'कृत्वा सुबुद्धिमान्'^१ ।
 तस्यां^२ मृदु भवेत्तावत्पचनं सम्यगाचरेत् ॥७॥
 गोमयस्थां^३ हरिद्रां च क्षालयेद्वारिणा^४ ततः ।
 छायाशुष्कं च कर्त्तव्यं हरिद्रामणिमादरात् ॥८॥
 तेन कुर्यान्मालिकां च अष्टोत्तरशतं तथा ।
 पुण्यस्त्रीनिर्मितं^५ सूत्रं^६ 'मंत्रैः सञ्छेदयेत्'^७ पुनः ॥९॥
 तन्मालिकां रवौ 'वारेऽप्यमृतेनैव'^८ मार्जयेत् ।
 अर्चयेन्मूलमन्त्रेण षोडशैरुपचारकैः ॥१०॥
 निवेदयेत् पायसं च शर्कराज्यसमन्वितम् ।
 सहस्रं प्रजपेदादौ^९ पञ्चाशद्वर्णमादरात् ॥११॥
 'एकाक्षरीमहामन्त्रैर्वंगलानाम्नि'^{१०} पावनेनः ।
 अयुतं प्रजपेत् पुत्र मालिकासिद्धिमाप्नुयात् ॥१२॥
 एवं च मालिकां कुर्यान् मन्त्रसिद्धिमपेक्षता^{११} ।
 हरिद्रावस्त्रमाच्छाद्य सिद्धयर्थं जपमाचरेत् ॥१३॥
 हरिद्रामयपुष्पं^{१२} च हरिद्रामयचन्दनम्^{१३} ।
 समर्पयेदलङ्कृत्य^{१४} जपं रात्रौ समाचरेत् ॥१४॥
 वी भूत्वा जपेद्देवीमर्चयेद्विधिवद्यथा^{१५} ।
 प्रमादान् मालिका भूमौ पतिता चेत् कुमारक ॥१५॥
 पुनः पूजा प्रकर्त्तव्या पूर्ववज्जपमाचरेत् ।
 अथ वक्ष्ये प्रयोगांश्च मालिकालक्षणं तथा ॥१६॥
 पञ्चविंशतिभिर्मोक्षः^{१६} 'सर्गं त्रिशतिरेव च'^{१७} ।
 वशीकरणसंमोहे^{१८} कलासंख्या सुमालिका^{१९} ॥१७॥^{२०}

१. घ. कुर्यात् प्रयत्नतः । २. घ. यावन् । ३. घ. गोमयं । ४. घ. लक्षोयेद्वा० ।
 ५. घ. पुनः । ६. ख. पुण्यस्त्री० । घ. स्त्रीनिमित्ते । ७. घ. सूत्रे । ८. घ.
 एकैकं ग्रंथयेत् । ९. घ. रात्रौ मूलनैव तु । १०. घ. च जपेच्चादौ । ११. घ. एकाक्षर-
 महामन्त्रैर्वंगलायाश्च । १२. घ. ०मपेक्षिता । १३. घ. हरिद्रावर्णपुष्पं । १४. घ.
 हरिद्रावर्णचन्दनम् । १५. घ. समर्प्य पूजनं कृत्वा । १६. घ. ०त्तया । १७. घ.
 मोक्षार्थी । १८. घ. घनार्थी त्रिशदेव च । १९. घ. संमोहं । २०. क. पुस्तके
 ०ममंशो नास्ति । २१. अतः परं निम्नांशो विशेषः ग. घ. पुस्तकद्वये—
 'विशदभिः स्तम्भनं विद्याद् विनाशे पञ्चमालिका' ।

जिह्वां वाणीं च बुद्धिं च 'मनः पादादिकं'^१ तथा ।

स्तम्भनं च भवेच्छीघ्रं शिवस्य वचनं यथा ॥२५॥

प्रेतवस्त्रं रवी ग्राह्यं चितिकाष्ठं च वेष्टयेत्^२ ।

श्मशाने निखनेद् रात्रौ त्रिसहस्रं जपेत्तदा^३ ॥२६॥

शेषभाषापतिः साक्षाद् बृहस्पतिरपि स्वयम् ।

जिह्वास्तम्भनमाप्नोति सद्यो मूकत्वमाप्नुयात् ॥२७॥

इति षड्विंशतमो सांख्यायनतन्त्रे त्रयोविंशतिः^४ पटलः ॥२३॥

॥ अथ चतुर्विंशः पटलः ॥

अम्बां पीताम्बराढ्यामरुणकुसुमगन्धानुलेपां त्रिनेत्रां,

गम्भीरां कम्बुकण्ठीं कठिनकुचयुगां चारुबिम्बाघरोष्ठीम् ।

शत्रोज्जिह्वासिपत्रं^५ शरधनुसहितां व्यक्तगर्वाधिरूढां^६,

देवीं संस्तम्भरूपां सुविरलरसनामम्बिकां^७ तां भजामि^८ ॥२१॥

स्कन्द^९ उवाच—

नमस्ते वृषभारूढ नमः पद्मगङ्गा^{१०} ।

लक्षणं वद मे देव वगलामन्त्रमालिका^{११} ॥२॥

ईश्वर उवाच

भृगुवारे च संगृह्य^{१२} 'आरामस्थनिशां तथा'^{१३} ।

'तां शुष्कां'^{१४} सप्तरात्रं तु 'कृत्वा मेतामनन्तरम्'^{१५} ॥३॥

भूताविपरितं^{१६} चैव कपिलागोमयं तथा ।

पुनरेकान्तराद्ग्राह्यं^{१७} भाण्डमध्ये तु निःक्षिपेत् ॥४॥

सविषं जलसंयुक्तं कुर्यान्मेलनमेव च ।

हरिद्रां तत्र निःक्षिप्य पूजयेदाशु तत्क्रमात् ॥५॥

चुल्लयोपरि च तद्भाण्डं रवी रात्रौ च निःक्षिपेत् ।

द्विगुणं जलसंयुक्तं^{१८} कुर्यान्मेलनमेव च ॥६॥

१. घ. क्षुत्पिपासामलं । २. घ. पुस्तकस्थोऽयं पाठो विशेषो दृश्यते—

प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु पूजां चैव तु कारयेत् ।

३. घ. जपेन्मनुम् । ४. घ. वगलास्त्रविवरणं नाम त्रयोविंशतिः ।

५. घ. शुक्लगरवाधिरूढां । ६. घ. सुविरलरसना० । ७. घ.

क्रौञ्चभेदन । १०. ०भूषण । ११. ०जपमालिकाम् । १२. घ.

आरामस्वासिशां निशि । १४. ख. छायाशुष्कां । घ. छायाभुक्

तदनन्तरम् । १५. ख. भूमावपतितं । घ. भूमा(मो) तु पतितं ।

ग्राह्यं । घ. पुनरेकान्तराद्ग्राह्यं । १८. घ. जपसंयुक्तं ।

लोकिके^१ चैव गुप्तात्र सोभाग्यार्चा कुमारक ।^२

दिकरं वक्ष्ये गोपनं कुरु सर्वदा^३ ॥२३॥

युक्तं लोकिकार्चनमेव च ।

का^४ गुप्तपूजा कुमारक ॥२४॥^५

वधिश्वेद^६ पञ्चाङ्गोपासनं भुवि ।

ययुक्तं^७ लोकिकार्चनमेव च ॥२५॥^८

पूजा पञ्चमीयुतमादरात् ।

पूजा च मुनिगुह्यमुपासनम्^९ ॥२६॥

पूजा निर्गुणा योगिनां मतम्^{१०} ।

पञ्चविधा चर्या^{११} देशनामार्चनाविधिः^{१२} ॥२७॥

न देयं यस्य कस्यचित् ।

पदं^{१३} तथा ॥२८॥

भिः^{१४} सह ।

के ॥२९॥

ग. पुस्तके
निम्नांशो घ.

घ. ०नामार्चनं ।

देशे तु । १७. घ.

६. क. श्रीर्चनं । घ.

घ. शयनीकृतकन्या ।

द्विपञ्चसप्तविंशद्भिः^१ रुच्चाटे चार्कसंख्यया ।
 ज्वरे^२ रोगादिपीडार्थं पञ्च चैव चतुर्दश ॥१८॥
 पञ्चाशच्छान्तिकर्मस्थे^३ बुद्धिं च चतुरत्तरे ।
 पञ्चदशाभिचारे^४ च मालिकाक्रममी(ई)दृशः^५ ॥१९॥
 भृगुवारे च संगृह्य^६ द्रव्याण्येतानि पुत्रक ।
 'हरिद्रापङ्कजं वस्तु कर्पूरं भृगुनाभि च'^७ ॥२०॥
 श्रीखण्डरोचनागर-केशरं^८ च समं समम् ।
 मर्दयेन्मु(दु)षसि प्रज्ञ^९ खल्वेनैव कुमारक ॥२१॥
 तेन कुर्यात् पुत्तलीं च चतुरङ्गुलमानतः ।
 सर्वाङ्गसुन्दरीं^{१०} देवीं द्विभुजां वगलामुखीम् ॥२२॥
 चित्रपीताम्बरधरां^{११} पीनोन्नतपयोधराम् ।
 पीतवर्णां मदाघूर्णामर्द्धचन्द्रां च पुत्तलीम् ॥२३॥
 प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु संस्थाप्य^{१२} विधिनाऽर्भकम् ।
 सखण्डतण्डुलेनैव हरिद्राक्षतमेव च ॥२४॥
 कृत्वा एकाक्षरीमन्त्रैरक्षतान्^{१३} मूर्द्धनि निःक्षिपेत् ।
 नित्यं चायुतपूजां च कुर्याच्चैव च पुत्रक ॥२५॥
 देवीं सम्पूजयेत्सम्यक् जपं कुर्यात् सुबुद्धिमान्^{१४} ।
 एवं कृत्वा तत्त्वलक्षं देवी प्रत्यक्षतामियात्^{१५} ॥२६॥
 यत् परस्मै^{१६} न वक्तव्यं न वक्तव्यं कदाचन ।
 एवं पूजाविधिं कृत्वा पुरा 'दुर्वाससेन च'^{१७} ॥२७॥
 तत्त्वलक्षप्रमाणेन प्राप्तं 'ग्रन्थोदितं फलम्'^{१८} ।

इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतन्त्रे चतुर्विंशतिः^{१९} पटलः ॥२४॥

१. क. पुस्तके 'द्विपञ्च' हीनः 'सप्तविंशद्भिः' शब्द एव दृश्यते । घ. विद्वेषे सप्त-
 विंशद्भिः । २. घ. ज्वर । ३. घ. ०कर्मेषु । ४. घ. पञ्चदश्याभिः । ५. घ.
 ०मीदृशम् । ६. घ. संग्राह्य । ७. ख. घ. पुस्तके निम्नोऽयं पाठो विशेषः—

हरिद्रापङ्कजं वस्तु^१ चन्दनं कुसुमानि च ।

कस्तूरी चैव कर्पूरं 'कर्पूरः भृगुनाभि च'^२ ॥

घ. घ. गोरोचनमुशीरं च केशरं । ९. ख. ०तुषसि प्रज्ञ । घ. मर्दयेन्मदिरायुक्तं । १०. घ.
 सुषा च सुन्दरीं । ११. घ. वगला वज्रधरा चैव । १२. घ. संस्थाप्य । १३. घ. एकाक्षरैर्मन्त्रैः ।
 १४. घ. पादद्वयं नास्ति । १५. घ. प्रत्यक्षमाप्नुयात् । १६. घ. यस्मै कस्मै । १७. घ.
 दुर्वासमीनिराट् । १८. घ. ग्रन्थोक्तं फलमाप्नुयात् । १९. घ. भालाप्रकरणं नाम चतुर्विंशतिः ।

१. घ. रक्तं । २. घ. श्रीखण्डं चागरं तथा ।

॥ अथ पञ्चविंशः पटलः ॥

नमामि वगलां देवीं शत्रुवाक्स्तम्भरूपिणीम् ।

भजेऽहं विधिपूर्वं च जयं देहि रिपून् दह ॥१॥

स्कन्ध^१ उवाच—

नमः कैलाशनाथाय^२ नमस्ते मुनिसेवित^३ ।

चतुरक्षरीमहामन्त्रं वगलायाश्च मे वद ॥२॥

ईश्वर उवाच—

सप्तकोटिमहामन्त्रं^४ मन्त्रराजमिमं^५ शृणु ।

षट्प्रयोगैः स्तम्भनं च सर्वकर्म्मोत्तमोत्तमम् ॥३॥

यदा शत्रुभयोत्पन्नं^६ तदानीमेव पुत्रक ।

अयुतं च जपेन्मन्त्रं वगलाचतुरक्षरम्^७ ॥४॥

मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि न्यासध्यानादिकं तथा ।

प्रयोगं चोपसंहारं वक्ष्येऽहं तव पुत्रक ॥५॥

वेदादि विलिखेत् पूर्वं पाशबीजं ततः परम् ।

स्तब्धमायां ततोच्चार्य शंकुशं बीजमेव च ॥६॥

चतुरक्षरीं च वगलां सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमाम् ।

न्यासविद्यां प्रवक्ष्यामि मन्त्रभेदेन पुत्रक ॥७॥

पाशाङ्कुशान्तरितशक्तिरमां च तद्व-

त्तद्वन्त्यसेन्मदनबीजमथो वराहम् ।

वागोश्वरीं च वगलाख्यसुबीजराजं,

वन्यस्यतां करयुगे हृदयादिकेषु ॥८॥

चतुर्व्वर्णात्मिके^८ मन्त्रे^९ मातृकाबीजपूर्वकम् ।

प्रत्येकं च न्यसेत् पुत्र मन्त्रसिद्धिमवाप्नुयात् ॥९॥

अथवा वगलामन्त्रं सर्वैरङ्गुलिभिर्न्यसेत्^{१०} ।

ततो जपेन्मन्त्रराजं वगलाचतुरक्षरम्^{११} ॥१०॥

ब्रह्मा ऋषिश्च छन्दो त्र गायत्री समुदाहृतम् ।

देवता वगलानाम्नी ध्यानं वक्ष्ये कुमारक ॥११॥

१. घ. क्रीञ्चभेदन । २. घ. कैलासवासाय । ३. घ. मोनिसेवित । ४. घ. चतुरक्षरीमहामन्त्र । ५. घ. ०मिदं । ६. घ. ०भयं प्राप्तं । ७. घ. वगलां चतुरक्षरीं । ८. ख. घ. चतुर्व्वर्णात्मिकं । ९. ख. घ. मन्त्रं । १०. घ. मङ्गुलीषु न्यसेत्तथा । ११. घ. ०चतुरक्षरीम् ।

कुटिलालकसंयुक्तां^१ मदाघूर्णितलोचनाम् ।

मदिरामोदवदनां प्रवालसदृशाघरा^२म् ॥१२॥

सुवर्णशैलसुप्रख्यकठिनस्तनमण्डलाम्^३ ।

दक्षिणावर्त्तसन्नाभिसूक्ष्ममध्यमसंयुताम् ॥१३॥

रम्भोरूपादपद्मां तां पीतवस्त्रसमावृताम् ।

एवं ध्यात्वा महादेवीं कुर्याज्जपमतन्द्रितः ॥१४॥

वेदलक्षं जपं कुर्यात् पर्वताग्रे कुमारक ।

‘भिक्षाशिनः फलाशीनो’^४ मौनी भूत्वा समाहितः ॥१५॥

तर्पणं च दिवा कुर्याद् रात्रौ वा प्रजपेन्मनुम् ।

एवं कुर्यात् पुरश्चर्यां देवी प्रत्यक्षमाप्नुयात् ॥१६॥

रात्रौ होमं च कर्त्तव्यं दिवा ब्राह्मणभोजनम् ।

हरिद्रावस्त्रसंयुक्तं हरिद्रावर्णचन्दनम् ॥१७॥

‘हरिद्रां चाक्षमालां च’^५ द्रावर्णदेवताम् ।

स्मरेच्च जपकाले तु सर्वसिद्धिकरं नृणाम् ॥१८॥

मधूकपुष्पसंमिश्रमर्चितेन जलेन वा ।

तर्पणं/तद्दशांशं च देवतामूर्द्धं नि निःक्षिपेत् ॥१९॥

आज्येन मिश्रितं चैव शर्करापायसं हुनेत् ।

पूर्णाहुत्यन्तमनघ^६ ब्राह्मणान् भोजयेत् ततः ॥ २०॥

योगिनीं पूजयेत् पश्चाद् द्रव्यशुद्धिसमन्वितः ।

मन्त्रसिद्धिर्भवेत्तस्य नात्र कार्या विचारणा ॥२१॥

आदौ भास्वररूपिणीं^७ कुरु तदा सत्त्वशजां^८ योगिनीं,

नानालक्षणसंयुतां कुचभरां प्रोढां नवोढां तथा ।

स्ता(स्ना)ताभ्यंजनभूषणेश्च सहितां सच्चन्दनै^९र्लेपितां,

पूजागारमुपानयेद्ब्रह्मसा^{१०}द्रव्यैश्च शुद्ध्या रहः^{११} ॥२॥

१. घ. कटिलोलकसंयुक्तां । २. घ. ०पराम् । ३. घ. सुवर्णकलशः । ४. घ. भिक्षाशी च फलाशी च । ५. घ. हरिद्राया क्षमा माला । ६. ख. मनष । घ. मनना । ७. ख. भास्करः । घ. भाषरः । ८. घ. सज्जातिजां । ९. ख. सक्चन्दनै । १०. ख. तां । घ. सद् । ११. ख. घ. सह ।

लौकिके' चैव गुप्तात्र सोभाग्यार्चा कुमारक ॥^१
 'मन्त्रसिद्धिकरं वक्ष्ये गोपनं कुरु सर्वदा'^२ ॥२३॥
 अङ्गत्रयेण संयुक्तं लौकिकार्चनमेव च ।
 चतुरंगुलसंयुक्ता^३ गुप्तपूजा कुमारक ॥२४॥^४
 सोभाग्यार्चाविधिश्चैव^५ पञ्चाङ्गोपासनं भुवि ।
 योषिद्भुक्तिद्रव्ययुक्तं^६ लौकिकार्चनमेव च ॥२५॥^७
 योषिच्छुद्धिद्रव्यपूजा पञ्चमीयुतमादरात् ।
 एतत्सोभाग्यपूजा च मुनिगुह्यमुपासनम्^८ ॥२६॥
 बिन्दुपात्रयुता पूजा निर्गुणा योगिनां मतम्^९ ।
 एतच्चतुर्विधा चर्या^{१०} देशनामाचर्नाविधिः^{११} ॥२७॥
 वक्ष्येऽहं^{१२} विधिवत्पुत्र न देयं यस्य कस्यचित् ।
 सृष्टिः स्थितिश्च संहारं जीवन्मुक्तिपदं^{१३} तथा ॥२८॥
 एतदर्थाविधिर्नामसंकेतं मुनिभिः^{१४} सह ।
 सृष्टिश्च गौडदेशेषु^{१५} स्थितिः केरलदेशके ॥२९॥
 संहारार्चा कामरूपे 'कुरुपाञ्चालयोः परम्'^{१६} ।
 पीठोपरि समावेश्य गर्भकौलागमक्रमात्^{१७} ॥३०॥
 अर्चनं^{१८} गौडदेशीयं^{१९} सृष्टिपूजाक्रमस्त्वयम् ।
 पूर्वोक्तलक्षणोपेतां मृदुपर्यङ्गके^{२०} तथा ॥३१॥
 शयनीकृत्य कन्यां^{२१} च स्थित्यर्चाक्रममादरात्^{२२} ।
 केरले तु स्थितिश्चैव सिद्धयसिद्धिकरी^{२३} तथा ॥३२॥
 कौलसारं च तन्नाम सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमम् ।
 पूर्वोक्तलक्षणोपेतास्तिष्ठन्ति कन्यका भुवि ॥३३॥

१. घः लौकिकी । २. अतः परं निम्नांशोऽयं घ. पुस्तक एव दृश्यते—

एवं त्रिविधपूजां च मुनिगुह्यं सुपावनं ।

एकैकस्य च पूजाया लक्षणं कथ्यते सुत ॥

३. पादयुगं ग. पुस्तके नास्ति । ४. घ. चतुरङ्गसमायुक्तां । ५. वलोकोऽयं ग. पुस्तके नास्ति । ६. ख. घ. विधि चैव । ७. घ. योषिद्भुक्ति । ८. अतः परं निम्नांशो घ. पुस्तक एवाऽवलोक्यते—

योषिच्छुद्धिद्रव्यपूजा सुगुप्तार्चनमादरात् ।

९. घ. मुनिगुप्तं सुपावनम् । १०. घ. मता । ११. घ. चार्चा । १२. घ. ०नामाचर्नं । १३. ग. हे । १४. घ. ०मुक्तं पदं । १५. घ. योगिभिः । १६. घ. देशे तु । १७. घ. कौलिकारवो (चर्चा, चार) तत्पराम् । १८. घ. अर्गकौलागमः । १९. क. अर्चनं । घ. अर्चना । २०. घ. गौडदेशीयं । २१. क. मृत्युः । २२. ग. घ. शयनीकृतकन्या । २३. घ. स्थित्यर्चामर्च्यः । २४. ख. घ. सद्यः सिद्धिकरी ।

कामरूपाख्यदेशे तु संहाराह्वयपूजनम् ।
 पूर्वोक्तलक्षणोपेतां कृत्वाभ्यञ्जनमादरात् ॥३४॥
 बिन्दुमात्रं^१ गृहीत्वा तु कृत्वा मुक्त्यर्चनं^२ भुवि ।
 कुरपाञ्चालदेशीयमनिशं^३ पूजनं तथा ॥३५॥
 कौलसारपरं^४ नाम चागमं भुवि^५ दुर्लभम् ।
 सम्यक् पूजाविधिश्चैव उपसंहृतमानसः^६ ॥३६॥
 पञ्चमी चैव कर्त्तव्या सौख्यार्थं तस्य पुत्रक ।
 'पात्रं चैव समासेन'^७ जपध्यानसमन्वितः ॥३७॥
 देवो भूत्वा स्वयं पुत्र पञ्चमीं च समाचरेत् ।
 संहारार्चनयोरेवमुपसंहृत्य^८ पूजनम् ॥३८॥
 सम्पूजयेत्^९ पञ्चमीं चैव सौख्यार्थं तस्य साधकः ।
 आदौ मध्ये तथा चान्ते बिन्दुपात्रार्थमेव^{१०} च ॥३९॥
 अर्चयेत् पञ्चमीं कुर्याद् ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः ।
 कुरपाञ्चालदेशेऽथ^{११} निर्गुणाच्चर्चाविधिस्तथा ॥४०॥
 एतदर्चाविधिश्चैव दुर्लभो^{१२} विविशङ्करैः^{१३} ।
 गौडदेशार्चनं पुंसां शान्तिपुष्टिकरं^{१४} सदा ॥४१॥
 एवमेव विधिः पुत्र सर्वैश्वर्यप्रदायकः ।
 कामरूपाचर्चनं पुंसां मारणविप्रयोगदा^{१५} ॥४२॥
 कुरपाञ्चालदेशाच्चर्चा सर्वसिद्धिप्रदा सदा ।^{१६}
 एतदर्चाविधिश्चैव यः करोति सुबुद्धिमान् ॥४३॥
 जीवन्मुक्तः स एवात्र स सिद्धो नात्र संशयः ।
 नारीनिन्दा न कर्त्तव्या स्वपादैस्तां न^{१७} संपृशेत्^{१८} ॥४४॥
 नारीं दृष्ट्वा मानसेन वन्दनं च समाचरेत् ।
 स्वप्रियामर्चयेत् पुत्र प्रियां पञ्चमिकां चरेत् ॥४५॥^{१९}

१. घ. बिन्दुपात्रं । २. गुप्ताचर्चनं । ३. घ. ०देशे तु अनिशं । ४. घ. ०सारतरं ।
 ५. घ. शुचि । ६. ख. जपसंहृत० । घ. उपसपेक्षत्यसाधकः । ७. घ. व्यासं न्यस्त्वोभयोर्देशे ।
 ८. घ. संहारार्चनयोगं च उप० । ९. पूजयेत् । १०. घ. बिन्दुप्रात्यर्थ्य० । ११. घ.
 तु । १२. घ. दुर्लभम् । १३. घ. भुवि षण्मुख । १४. घ. पुष्टिकरि तथा । १५.
 ख. मारणादिप्रयोगदम् । घ. मारणादिप्रयागकृत् । १६. पदयुग्मं घ. पुस्तके नास्ति ।
 १७. घ. स्वपादौ तां च । १८. घ. स्पृशेत् । १९. श्लोकोयं नास्ति घ. पुस्तके ।

स्वप्रियाबिन्दुपात्रं^१ च गृहीत्वा साधकोत्तमः^२ ।

असह्येनार्चनं कृत्वा बिन्दुपात्रं तथैव च ॥४६॥

उन्मादी च भवेत् पुत्र मृतः श्वानो भविष्यति ।

॥ इति षड्विंशतमे सांख्यायनतन्त्रे पञ्चविंशतिः^३ पटलः ॥ २५ ॥

॥ अथ षड्विंशः पटलः ॥

जातवेदमये^४ देवि^५ जगज्जननकारिणि^६ ।

जय पीताम्बरधरे^७ 'बगलायै नमो नमः'^८ ॥१॥

स्कन्ध^९ उवाच—

नमस्ते सिद्धसंसेव्य सिद्धविद्याधराचित ।

वगलाचतुरक्षर्याः प्रयोगं वद शङ्कर ॥२॥

शिव^{१०} उवाच—

'प्रयोगं तर्पणं चैव'^{११} वक्ष्येऽहं तव पुत्रक ।

तर्पणं देवतावासं तर्पणं यन्त्रसिद्धिदम्^{१२} ॥३॥

तर्पणं मन्त्रसंस्कारं सर्वं तत्तर्पणाद् भवेत्

तर्पणं द्रव्ययोगं च ततः^{१३} सिद्धिर्न संशयः ॥४॥

अर्चनं कलशे चैव काशमण्डलवर्जितम्^{१४} ।

गृहीत्वा क्षालयेत् सम्यक् पूजयेन्मूलमन्त्रतः^{१५} ॥५॥

तज्जलं च समानीय पूजयेत् सुसमाहितः ।

आपो वा इति मन्त्रेण मन्त्रयेत्तज्जलं पुनः ॥६॥

उपचारैः षोडशभिः पूजयेत् कुम्भमादरात् ।

तत्पवित्रेण संयुक्तं तर्पणस्यायुतेन च ॥७॥

तेनोक्तविधिना सम्यक् पूजनं तदुदाहृतम् ।

काकोलूकच्छदेनैव^{१६} पवित्रं ग्रन्थिमादरात् ॥८॥

तत्पवित्रेण संयुक्तं तर्पणस्यायुतेन^{१७} च ।

नेत्ररोगी भवेच्छत्रुदिवान्धो जायते ध्रुवम् ॥९॥

१. घ. स्वस्त्रिया० । २. ख. साधकोत्तमैः । ३. घ. पूजाप्रकरणं नाम० । ४. इ. ५. उ. घ. पुस्तके द्वितीयान्तः पाठः । ६. घ. बगलाम्बां नमाम्यहम् । ७. श्रीचम्रेन्नं १०. घ. ईश्वर । ११. घ. तर्पणार्थं प्रयोगं च । १२. घ. मन्त्रसिद्धिदं । १३. घ. तज्ज । १४. घ. कालमण्डल० । १५. घ. मूलविद्यया । १६. घ. काकोलूकच्छदाम्बां च । १७. घ. तर्पणेनायुतेन च ।

काकपत्रेण संयुक्तं^१ पवित्रग्रन्थिमादरात् ।
 तेनैव सह सन्तर्प्यं ग्रथ्युतं साधकोत्तमः ॥१०॥
 काकवद् भ्रमते शत्रुर्महीमामरणान्तिकम्^२ ।
 काकोलूकस्य पक्षाभ्यामेकीकृत्वा^३ सुबुद्धिमान् ॥११॥
 कृत्वा पवित्रग्रन्थि च तेन सन्तर्प्यं चादरात्^४ ।
 ग्रथुतं बगलामन्त्रैः शत्रुविद्वेषणं भवेत् ॥१२॥
 विह्वराहमजारोमैः^५ पवित्रग्रन्थिमादरात् ।
 तर्पयेद्युतं तेन^६ बगलाचतुरक्षरैः ॥१३॥
 अन्नद्वेषो^७ जायते च स शत्रुरवशिष्यते ।
 केशं च कलशस्थं च पवित्रग्रन्थिमादरात्^८ ॥१४॥
 ग्रथुतं तर्पणेनैव 'स शत्रोर्नाशनं'^९ भवेत् ।
 उष्ट्ररोमेण कृत्वा तु पवित्रग्रन्थिरेव च ॥१५॥
 तेनायुतं तर्पणेन मूको भवति पण्डितः ।
 पूर्ववद्वाजिरोमेण तर्पणं च कुमारक ॥१६॥
 ह्रिक्वारोगो भवेत्तस्य^{१०} शीघ्रं^{११} भ्रान्तो भविष्यति ।
 खररक्तेन संमिश्रमर्चितं जलतर्पणात्^{१२} ॥१७॥
 जिह्वास्तंभो भवत्येव वाणीपतिसमोऽपि वा ।
 इवानरक्तेन संमिश्रमर्चितं शुभवारिणा ॥१८॥^{१३}
 ग्रथुतं^{१४} तर्पणात्पुत्र^{१५} उन्मादी जायते रिपुः ।
 काकरक्तेन संमिश्रमर्चितं शुद्धवारिणा ॥१९॥
 ग्रथुतं तर्पणात्पुत्र काकवद् भ्रमते महीम् ।
 उलूकरक्तसंमिश्रमर्चितं शुभवारिणा ॥२०॥
 रिपुरन्धो भवेत् पुत्र ग्रथुताच्च न संशयः ।
 माजिरबालरक्तेन मिश्रिताञ्जलतर्पणात्^{१६} ॥२१॥

१. घ. कृत्वा तु । २. घ. ०मातर्पणान्तिकम् । ३. घ. एकीकृत्य तु । ४. घ. बुद्धिमान् । ५. घ. गृध्रवाराहजैलौमैः । ६. घ. चंघ । ७. ख. अन्यद्वेषो । घ. अन्तद्वेषो । ८. घ. ०माचरेत् । ९. घ. स्वशक्त्या० । १०. घ. भवेच्छीघ्रं । ११. घ. रिपुर् । १२. घ. शुद्धवारिणा । १३. घ. पुस्तकेऽयं इलोको नास्ति । १४. घ. ग्रथुतात् । १५. घ. तर्पयेत् पुत्र । १६. घ. मिश्रितं जलतर्पणम् ।

भ्रान्तचित्तो भवेच्छत्रुरयुताच्च न संशयः ।
 विड्वराहस्य^१ रक्तेन मिश्रितं जलतर्पणम् ॥२२॥
 उन्मादो च भवेच्छत्रुरयुतादेव^२ पुत्रक ।
 लुलायरक्तसम्मिश्रजलेनैव तु तर्पणम् ॥२३॥
 'अयुतादरिगर्वं तु'^३ मूकत्वं कुरुते नृणाम् ।
 भुजङ्गरक्तसंमिश्रजलेनैव तु तर्पणम्^४ ॥२४॥
 शत्रूणां मारणं पुत्र अयुताच्च न संशयः ।
 छागरक्तेन संमिश्रमचितेन जलेन च ॥२५॥
 तर्पणेनायुतेनैव व्रणरोगी भवेद्विपुः ।
 शशकस्य तु रक्तेन 'मिश्रितेन जलेन च'^५ ॥२६॥
 क्षयरोगी 'भवेन्मर्त्योऽप्ययुताच्च'^६ न संशयः ।
 मत्कुणस्य च 'रक्तेन मिश्रितेन जलेन च'^७ ॥२७॥
 अयुतात्तस्य शत्रोश्च भवेन्मरणमुत्तमम् ।
 मेषस्य पुच्छरक्तेन 'मिश्रितेन जलेन च'^८ ॥२८॥
 अयुताज्ज्वररोगी^९ च जायते तत्क्षणाद्रिपुः ।
 द्रव्येणैव च संमिश्रमचितं जलतर्पणम्^{१०} ॥२९॥
 अयुताच्चित्तितं कार्यं भवत्येव न संशयः ।
 एतत्तर्पणयोगं च सिद्धात् सिद्धतरं सुत ॥३०॥
 न वक्तव्यं न वक्तव्यं न वक्तव्यं कदाचन ॥

इति षड्विंशतमे सांख्यायनतंत्रे षड्विंशः^{११} पटलः ॥२६॥

॥ अथ सप्तविंशः पटलः ॥

नानालङ्कारशोभादद्यां नरनारायणप्रियाम् ।
 वन्देऽहं बगलां देवीं परब्रह्माधिदेवताम् ॥३१॥

स्कन्द^{१२} उवाच—

वन्दे पाशुपताध्यक्ष परमानन्दविग्रह ।

वद होमप्रयोगं च बगलाचतुरक्षरैः ॥३२॥

१. घ. विड्वराहेण । २. घ. अयुताच्चैव । ३. घ. अयुदक्षिणा पञ्च । ४. घ. तर्पणात् । ५. घ. मिश्रितं जलतर्पणम् । ६. घ. भवेच्छत्रुरयुतात् । ७. घ. मिश्रितं जलतर्पणम् । ८. घ. मिश्रितं जलतर्पणम् । ९. घ. अयुताच्चर्मरोगी । १०. घ. पुस्तके पाठोऽयं विशेषः—
 नररक्तेन संमिश्रमचितं जलतर्पणम् ।
 ११. घ. चतुरक्षरीतर्पणं प्रयोगं नाम षड्विंशति । १२. घ. क्रौञ्चभेदन ।

शिव उवाच^१—

वक्ष्ये होमविधिं सम्यक् सावधानेन श्रूयताम् ।

अयुतं पुत्र होमं^२ च पिचुमंदफलं हुनेत् ॥६॥

अयुताच्छत्रुसंहारो भ्रान्तभीतो^३ भवेद् ध्रुवम् ।

‘करवीराणि रक्तानि’^४ अयुतं चाज्यसंयुतम् ॥४॥

हुनेत् त्रिकोणकुण्डे तु अयुताद्^५ रिपुमारणम् ।

विषतिन्दुकबीजं च सीवीरद्रवसंयुतम् ॥५॥^६

ग्राममध्ये हुनेन् मन्त्री भगाकारे च कुण्डके ।

तद्ग्रामे वेदशास्त्राणि सर्वं विस्मृतिमाप्नुयात् ॥६॥

शेषभाषापतिप्रख्यः^७ ‘स एव जडतामियात्’^८ ।

षट्मूलं समाश्रित्य कृत्वा कुण्डं त्रिकोणकम् ॥७॥

तत्फलेन हुनेद् रात्रौ अयुतं चाज्यमिश्रितं- ।

भाषापतिसमो विद्वांस्तत्क्षणाद् भ्रान्तिमाप्नुयात् ॥८॥

अश्वत्थमूलमाश्रित्य षट्कोणाकृतिकुण्डके ।

तत्फलं च हुनेद् रात्रौ^९ अयुतं चाज्यमिश्रितम् ॥९॥

स्फोटकव्रणसंयुक्तो ‘म्रियते यमशासनात्’^{१०} ।

उदुम्बरस्य^{११} मूले तु षट्कोणाकृतिकुण्डके ॥१०॥

कोमलं तत्फलं सम्यगयुतं चाज्यमिश्रितम् ।

जुहुयाद्रजकस्याग्नी जुहुयादक्षिणामुखः^{१२} ॥११॥

ग्रामं वा नगरं वाथ रणं राजकुलं ‘तु वा’^{१३} ।

नाडीव्रणसमायुक्तो नानादुःखेन पुत्रक ॥१२॥

म्रियते ‘न च’^{१४} सन्देहो नात्र कार्या विचारणा ।

राजवृक्षं समाश्रित्य तन्मूले च कुमारक ॥१३॥

१. घ. ईश्वर । २. घ. होमाच् । ३. घ. भ्रान्तचित्तो । ४. घ. ह्यारिरक्त-
कुसुमैः । ५. घ. तत्क्षणाद् । ६. ख. घ. पुस्तकद्वये विशेषोऽयं पाठः—

अयुतं जुहुयान्मन्त्री तत्क्षणाद्रिपुमारणम् ।

पलाशबीजमयुतं तिलतैलेन संयुतम् ॥

७. घ. ० प्रख्या । ८. घ. सर्वं विस्मृतिमाप्नुयात् । ९. घ. पुत्र । १०. घ. मारकं
भवति ध्रुवम् । ११. घ. ओदुम्बरस्य । १२. घ. नग्नो दक्षिणदिङ्मुखः । १३. घ.
तथा । १४. घ. नात्र ।

हस्तमात्रं भगाकारं कुण्डं कुर्याद् विचक्षणः ।

तत्फलं निम्बतैलेन मिश्रितं निशि बुद्धिमान् ॥१४॥

नेत्रायुतं हुनेद् घीमान् ग्रामं वा नगरं तथा ।

स्फोटकघ्नसंयुक्तो हस्तपादादिभग्नतः ॥१५॥

पर्यायान् म्रियते चैव^१ नात्र कार्या विचारणा ।

सर्षपं लवणं चैव तिलतैलेन मिश्रितम् ॥१६॥

अयुतं जुहुयान्मन्त्री ज्वररोगी भवेद्विपुः ।

पिचुमंदस्य^२ तैलेन मिश्रितं लवणं तथा ॥१७॥

हुनेच्च^३ पूर्ववत् कुण्डे अयुतं प्रेतपावके ।

कुष्ठरोगी भवेच्छत्रुम्रियते तेन निश्चितम् ॥१८॥

शमीमूले हुनेत्पुत्र 'शृणु वक्ष्यामि तत्फलम्'^४ ।

तिलतैलेन सम्मिश्रं^५ तत्फलं निशि पुत्रक ॥१९॥

जुहुयात्तत्क्षणात् पुत्र 'शृणु वक्ष्यामि'^६ तत्फलम् ।

वातरोगी भवेच्छत्रुम्रियते नात्र संशयः ॥२०॥

अपामार्गस्य बीजं तु तिलतैलेन मिश्रितम् ।

शमीमूले हुनेत्पुत्र अयुतं ध्यानपूर्वकम् ॥२१॥

तत्रस्थाः शत्रुभार्याश्च तद्गृहे तत्र योषितः ।

वन्ध्याः स्त्रियो भवेयुश्च सत्यमेव^७ शिबोदितम् ॥२२॥

शमीमूलं समाश्रित्य 'शलाटुं च समासतः'^८ ।

तिलतैलेन संमिश्रं जुहुयादयुतं तथा ॥२३॥

प्रेताग्नी रजकाग्नी वा पूर्वोक्ते चैव कुण्डके ।

वैरिस्त्रीणां भवेत् सद्यः^९ स्रवद्रक्तं^{१०} निरन्तरम्^{११} ॥२४॥

तिलतैलेन संमिश्रं शलाटुं^{१२} शाल्मलीभवम्^{१३} ।

पूर्ववच्च हुनेत् पुत्र मेहरोगी^{१४} भवेद्विपुः ॥२५॥

१. घ. शत्रुः । २. घ. पिचुमंदेन । ३. घ. हुनेत् । ४. ख. ग. घ. भयाकारे
तु कुण्डके । ५. घ. संयुक्तं । ६. घ. वक्ष्यामि शृणु । ७. घ. सत्यमेतत् । ८. घ.
शाटुं लस्य च मांसतः । ९. घ. सद्यो । १०. घ. वा यद्रक्तं । ११. घ. सुनिश्चितम् ।
१२. घ. शलूषं । १३. घ. भवेत् । १४. घ. महद्रोगी ।

एवं होमप्रयोगं च रात्रौ कुर्यात् कुमारक ।
 'प्रयोगं चोपसंहारं सत्पुत्रायापि नो वदेत्' ॥२६॥^२
 इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतन्त्रे सप्तविंशतिः^३ पटलः ॥२७॥

॥ अथाष्टाविंशतिः पटलः ॥

बालमानुप्रतीकाशां^४ नीलकोमलकुन्तलाम्^५ ।
 वन्देऽहं वगलां देवीं स्तम्भनास्त्रस्वरूपिणीम् ॥१॥

स्कन्द उवाच—^६

विश्वनाथ नमस्तेस्तु विरूपाक्ष नमो नमः ।
 सुगमं^७ स्तम्भविद्यायाः प्रयोगं वद शङ्कर ॥२॥

शिव^८ उवाच—

वगलाहृदयं मंत्रं गुप्तगुप्ततरं^९ तथा ।
 एतच्छ्रवणमात्रेण मंत्रसिद्धिमवाप्नुयात् ॥३॥
 न ध्यानं न च होमं च न जपं न चतर्पणम् ।
 सकृदुच्चारणान् मन्त्राच्चिन्तितं^{१०} भवति ध्रुवम् ॥४॥

न चाभिषेकं न च मन्त्रदीक्षा,

न चात्र^{११} दिक्काल ऋतुश्च^{१२} देवता^{१३} ।

न चापि पञ्चेन्द्रियनिग्रहं च,

सकृत् स्मरन्वै वगलाख्यहृन्मनुम्^{१४} ॥५॥

वगलाहृदयं मन्त्रं ब्रह्मादीनां च दुर्लभम् ।

सकृत् स्मरणमात्रेण वाञ्छितं फलमाप्नुयात् ॥६॥^{१५}

१. घ. पुस्तकेऽयमंशो विशेषः—प्रयोगादौ प्रयोगान्ते पूजां कुर्यात् प्रयत्नतः ।

२. घ. पुस्तके इलोकोऽयं विशेषो लभ्यते—

एवं यः कुरुते पुत्र प्रयोगं सिद्धिमाप्नुयात् ।

पूजां विना कृतं कर्म प्रयोगं निष्फलं भवेत् ॥२७॥

३. घ. चतुरक्षरीहोमकथनं नाम सप्तविंशतिः । ४. घ. बालभावः । ५. घ. कुण्डलाम् ।

६. घ. श्रीञ्चभेदन । ७. घ. सुगमं । ८. घ. ईश्वर । ९. घ. गुप्तात् ।

१०. घ. तस्य चिन्तितं । ११. घ. न चापि । १२. ख. दिक्कालक्रमश्च । घ. दिक्पा-

लक । १३. घ. देवताश्च । १४. घ. हृन्मनुः । १५. पञ्चादंभितं ख. ग. पुस्त-

कद्वयेऽधिकं दृश्यते—

संचारवान् भवेत् पञ्चवादी सूक्तवमाप्नुयात् ।

दरिद्रोऽपि भवेच्छ्रीमान् स्तब्धोभवति^१ पण्डितः ।
 चतुरो मुष्करश्चैव^२ कीर्त्तिमान् निन्दको भवेत् ॥७॥
 कवीश्वरोऽपि चोन्मादो^३ भोगासक्तोऽपि रोगवान् ।
 रोगवान्^४ क्षयरोगी स्यात्^५ कुलजो^६ निन्दको भवेत् ॥८॥
 मानी लघुतरश्चैव^७ नैष्ठिको भ्रष्टतां व्रजेत् ।
 एतद्विना कलौ पुत्र सुकृतकीर्त्तिकारणम्^८ ॥९॥
 गुणश्च वर्त्तते पुंसां तस्योत्पन्नकारणम्^९ ।
 वगलाहृदयं मंत्रं सकृदावर्त्तयेत्तु यः ॥१०॥
 तस्योत्पन्नघनमात्रेण नष्टः स्यात्पञ्चजोऽपि वा ।
 वगलाहृदयं मंत्रमुपासनपरस्य च ॥११॥
 करोति यस्य^{१०} सन्तोषं तस्य सिद्धिर्भवेद् ध्रुवम् ।
 येन केनाप्युपायेन हृन्मंत्रं येन^{११} जायते ॥१२॥
 सन्तोषं जनयेत् तस्य^{१२} चिन्तितं फलमाप्नुयात् ।
 तन्मन्त्रोद्धारमतुलं तत्त्वतः स्वविधानतः^{१३} ॥१३॥
 वक्ष्येहं तव सर्वञ्च^{१४} क्रौञ्चभेदन तच्छृणु ।
 पाशबीजं ततोच्चार्यं^{१५} स्तब्धमायां ततोच्चरेत्^{१६} ॥१४॥
 अंकुशं बीजमुच्चार्यं भूव(वा)राहं तथोच्चरेत् ।
 वाराहं वाग्भवं चैव कामराजं ततः परम् ॥१५॥
 श्रीबीजं भुवनेशीं च वगलामुखिपदं वदेत्^{१७} ।
 आवेशयद्वयं चोक्त्वा पाशबीजमतोच्चरेत् ॥१६॥
 स्तब्धमायां ततोच्चार्यं^{१८} मङ्गलं बीजमुच्चरेत् ।
 ब्रह्मास्त्ररूपिणीं चोक्त्वा एहियुगमं ततोच्चरेत् ॥१७॥
 पाशबीजमतोच्चार्यं^{१९} स्तब्धमायां ततोच्चरेत् ।
 अङ्कुशं बीजमुच्चार्यं मम शब्दं ततोच्चरेत् ॥१८॥

१. क. स्तल्ली० । ख. घ. स्तब्धो भवति । २. घ. पुष्कर० । ३. घ. उन्मादी ।
 ४. ग. रंगवान् । घ. सत्ववान् । ५. घ. च । ६. घ. कुलवान् । ७. घ. सञ्जा-
 विहीनस्तु । ८. ख. घ. सुकृतं कीर्त्ति० । ९. ख. ग. तस्योपासन० । घ. तस्य नाशन० ।
 १०. घ. तस्य । ११. घ. यस्य । १२. घ. सद्यः । १३. घ. तदाराधनक्षणम् ।
 १४. घ. सर्वत्र । १५. घ. समुच्चार्यं । १६. घ. समुच्चरेत् । १७. घ. वगलामुखि
 उच्चरेत् । १८. घ. समुच्चार्यं । १९. घ. पाशबीजं समुच्चार्यं ।

हृदये 'तु समुच्चार्यं'¹ आवाहययुगं वदेत् ।
 साभिध्यं कुरुयुगं च पुनर्बीजत्रयं वदेत् ॥१६॥
 ममेव हृदयेत्युक्त्वा चिरं तिष्ठद्वयं वदेत् ।²
 'पुनर्बीजत्रयं चोक्त्वा'³ हुं फट् स्वाहासमन्वितः⁴ ॥२०॥
 अशीतिवर्णसंयुक्तो⁵ 'वगलाहृदयं मनुः'⁶ ।⁷
 वन्ध्यामुन्मार्जयेदङ्गं⁸ वगलाहृदयेन च ॥२१॥
 वन्ध्या पुत्रवती चैव षण्मासाद् भवति ध्रुवम् ।
 वगलाहृदयेनैव त्रिसप्तमभिमन्त्रितम् ॥२२॥
 'पयः पिबति वा सा स्त्री'⁹ वन्ध्या¹⁰ पुत्रवती भवेत् ।
 कृत्रिमेषु च रोगेषु नानाभयसमुद्भवे¹¹ ॥२३॥
 त्रिसप्तमन्त्रितं तोयं सद्यो नैर्मल्यमातनोत् ।
 नित्यमष्टोत्तरशतं¹² वगलाहृदयं मनुम् ॥२४॥
 चिन्तितं च भवेत् पुत्र नात्र कार्या विचारणा ।

इति षड्विद्याधमे सांख्यायनतन्त्रे अष्टाविंशतिः¹³ पटलः ॥२८॥

॥ अथोर्नात्रिशः पटलः ॥

नमस्ते देवदेवेशि नमः स्वर्णविभूषणे ।
 पानपात्रयुते देवि वगले त्वां नतोऽस्म्यहम् ॥१॥

शङ्करः¹⁴ उवाच—

अष्टमूर्त्ते नमस्तुभ्यं आनन्दगणसागरः¹⁵ ।
 वगलाहृदयं यन्त्रं¹⁶ प्रयोगं वद शङ्कर ॥२॥

ईश्वर उवाच—

बिन्दुत्रिकोणषट्कोणवृत्तत्रयविभूषितम् ।
 षट्कोणं चैव वृत्तं च भूपुरद्वयसंयुतम् ॥३॥

१. पदमुच्चार्यं । २. निम्नांशोऽयं घ. पुस्तक एव दृश्यते विशेषः—

पाशबीजं ततोच्चार्यं स्तब्धमायां ततोच्चरेत् ।

३. घ. अङ्गुलीबीजमुच्चार्यं । ४. घ. स्वाहेति उच्चरेत् । ५. घ. ०मंत्रोऽयं । ६. घ. मुनिगुण सुपावनम् । ७. घ. पुस्तक एवायमंशो विशेषः—

पुत्रं देयं शिरो देयं न देयं हृदयं मनु ।

८. घ. वन्ध्यायां मार्जयेदेवं । ९. घ. पिबेदुदयकाले तु । १०. घ. सापि । ११. घ. ०समुच्चये । १२. घ. ०अष्टोत्तरं जप्त्वा । १३. घ. हृदयप्रयोगं नाम अष्टाविंशतिः । १४. घ. क्रीञ्चमेदन । १५. आनन्दगुणसागर । १६. घ. मन्त्रं ।

मध्ये लिखेन्महामन्त्रं वगलाहृदयं तथा ।
 त्रिकोणेषु लिखेद् बीजं वगलाख्यं सुपावनम् ॥४॥
 षट्कोणे वा लिखेन्मन्त्रं षट्त्रिंशद्वर्णकारकम् ।
 शताक्षरीमहामन्त्रमाद्यवृत्ते लिखेत् क्रमात् ॥५॥
 'तस्योपरि च संवेष्ट्य वगलाबीजमादरात्'¹ ।
 तस्योपरि² विलिखेद्यन्त्रं 'स्वर्णं वा रीप्यपत्रके'³ ॥६॥
 लिखित्वा शुभलग्ने तु स्पष्टरेखाश्च⁴ संलिखेत् ।
 स्पष्टबीजानि संलिख्य पूजयेदर्कवासरे ॥७॥
 'सहस्रं' प्रजपेन्मन्त्रं दुर्गाहृदयमादरात्⁵ ।
 योगिनीः पूजयेत्तत्र धूपदीपार्चनादिभिः ॥८॥
 कौलार्चनविधानेन मन्त्रसिद्धिर्भवेद्⁶ ध्रुवम् ।
 सुरक्तः पूजयेद्यन्त्रं 'हयारिकुसुमेः शुभैः'⁷ ॥९॥
 इष्टसिद्धिर्भवेत्तस्य अयुतं जपमादरात् ।
 मल्लिकाकुसुमेनैव⁸ ह्यष्टोत्तरशतं जपेत् ॥१०॥
 वगलाहृदयेनैव ह्यर्चयेज्ज्वरशान्तये ।
 'मल्लिकाकुसुमेनैव ह्यष्टोत्तरशतं जपेत्'⁹ ॥११॥
 वगलाहृदयेनैव अष्टादशशतं तथा ।
 अभ्रान्तं¹⁰ वेदशास्त्राणां व्याख्याता भवति ध्रुवम् ॥१२॥

१. ख. घ. पुस्तकद्वये पादद्वयस्थाने निम्नांशो लभ्यते —

तदुपरि च संवेष्ट्य पञ्चाशद्वर्णमादरात् ।
 तस्योपरि च संवेष्ट्य वगलाबीजमादरात् ॥
 तस्योपरि च षट्कोणे वगला चतुरक्षरीः
 कोणे कोणे लिखेन्मन्त्रं प्रत्येकं च कुमारक ॥

२. ख. घ. एवं च । ३. घ. स्वर्णरीप्यादिताम्रके । ४. अस्याग्रे निम्नांशो दृश्यते-
 ऽधिकः ख. घ. पुस्तकयुग्मे—

'अष्टम्यां च'¹ चतुर्दश्यां नवम्यां भौमवासरे²
 उत्तराभिमुखो भूत्वा लेखिन्या स्वर्णजातया³ ॥

५. घ. स्पष्टरेखासु । ६. घ.—

प्रजपेद् वगलायाश्च सहस्रं हृदयं मनुः ।

७. घ. सिद्धमन्त्रो भवेद् । ८. घ. हयारिश्च सुबुद्धिमान् । ९. ख. ०कुसुमैश्चैव । घ.
 ०कुसुमैर्दिव्यैः । १०. ख. घ.— स्यमन्तकुसुमेनैव ह्यर्चयेज्ज्वरशान्तमादरात् । ११. घ. अभ्रुतान् ।

१. घ. कृष्णाष्टम्यां । २. घ. मधवा पीणिमादिने । ३. हेमतारयोः ।

हृदये 'तु समुच्चार्य' १ आवाहययुग व
साभिध्यं कुर्युमं च पुनर्बीजत्रयं नये

ममेव हृदये

'पुनर्बीजत्रयं चोक्त्वा' ३

अशीतिवर्णसंयुक्तो ४ 'वगलाहृदयं मनुः

वन्ध्यामुन्मार्जयेदङ्गं ५ वगलाहृदयेन च ॥२१॥

वन्ध्या पुत्रवती चैव षण्मासाद् भवति ध्रुवम् ।

वगलाहृदयेनैव त्रिसप्तमभिमन्त्रितम् ॥२२॥

'पयः पिबति वा सा स्त्री' ६ वन्ध्या ७ पुत्रवती भवेत् ।

कृत्रिमेषु च रोगेषु नानाभयसमुद्भवे १ ॥२३॥

त्रिसप्तमन्त्रितं तोयं सद्यो नैर्मल्यमातनोत् ।

नित्यमष्टोत्तरशतं १ २ वगलाहृदयं मनुम् ॥२४॥

चिन्तितं च भवेत् पुत्र नात्र कार्या विचारणा ।

इति षड्विधागमे सांख्यायनतंत्रे अष्टाविंशतिः १ ३ पटलः ॥२८॥

॥ अथोर्नात्रिंशः पटलः ॥

नमस्ते देवदेवेशि नमः स्वर्णविभूषणे ।

पानपात्रयुते देवि वगले त्वां नतोऽस्म्यहम् ॥२९॥

इति उवाच—

अष्टमूर्त्तं नमस्तुभ्यं आनन्दगणसागर १ २ ।

वगलाहृदयं यन्त्रं १ २ प्रयोगं वद शङ्कर ॥३०॥

इति उवाच—

बिन्दुत्रिकोणषट्कोणवृत्तत्रयविभूषितम् ।

षट्कोणं चैव वृत्तं च शृणु तदवसंयुतम् ॥३१॥

१. पदमुच्चार्यं । २. निम्नोक्तं च पुस्तक एव दृश्यते विशेषः—

पाशबीजं ततोच्चार्यं स्तब्धमायां ततो—

३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं ।

४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ११. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । २९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ३९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ४९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ५९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ६९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ७९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ८९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९०. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९१. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९२. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९३. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९४. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९५. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९६. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९७. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९८. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । ९९. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं । १००. य. अङ्क. शबीजमुच्चार्यं ।

अथ त्रिशः पटलः ॥

नमस्ते देवदेवेशि पुत्रपौत्रप्रवर्द्धिनी(नि) ।
स्तम्भनार्थं भजेऽहं त्वां पीतमाल्यानुलेपनाम् ॥१॥

नन्द उवाच —

नमस्ते सर्वसर्वेश पुराणपुरुषोत्तम ।
मष्टाक्षरमंत्रं^३ वद मे करुणाकर ॥२॥

उवाच —

अदि 'विलिखेत् पूर्वं'^४ पाशबीजमनन्तरम् ।
गायत्रीं^५ ततोच्चार्य अङ्कुशं बीजमेव च^६ ॥३॥
मन्त्रमष्टाक्षरं^७ तथा ।
गायत्रीं समुदाहृता ॥४॥
चिन्मयी विश्वरूपिणी^८ ।

मल्लिकाकुसुमेनैव^९ जपमादरात् ।
वगलाहृदयेनैव^{१०} ह्यष्टोत्तरशतं जपेत्^{११} ॥५॥
वगलाहृदयेनैव^{१२} वेदशास्त्राणां व्याख्याता भवति ध्रुवम् ॥१२॥

१. छ. व. पुस्तकद्वये पादद्वयस्थाने निम्नांशो लभ्यते —
तदुपरि च संवेष्ट्य पूजयामास ।
तस्योपरि च संवेष्ट्य पूजयामास ॥६॥

१. छ. व. पुस्तकद्वये पादद्वयस्थाने निम्नांशो लभ्यते । १२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । २९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ३९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ४९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ५९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ६९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ७९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ८९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९०. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९१. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९२. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९३. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९४. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९५. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९६. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९७. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९८. छ. व. वगलाहृदयेनैव । ९९. छ. व. वगलाहृदयेनैव । १००. छ. व. वगलाहृदयेनैव ।

वकुलः पूजयेद्यन्त्रं पुत्रवान् जायते नरः ।
 'पलाशकुसुमैरर्चयेद्यन्त्रराजं'^१ कुमारक ॥१३॥
 विद्यासिद्धिर्भवेत् पुत्र पूर्वसंख्याक्रमात्सुत^२ ।
 पद्मपत्रेण सम्पूज्य पूर्ववद्यन्त्रमादरात्^३ ॥१४॥
 कुबेरसदृशो भूत्वा 'लभते भुवि संपदः'^४ ।
 नन्द्यावर्त्तेर्यन्त्रराजं पूजयेत् पूर्ववत् सुत ॥१५॥
 त्रैलोक्यं 'वशमाप्नोति पूजायाश्च प्रभावतः'^५ ।
 चम्पकेनैव सम्पूज्य पूर्ववद्विजितेन्द्रियः ॥१६॥
 तस्य दर्शनमात्रेण वादिनां स्तम्भनं भवेत् ।
 विल्वपत्रेण सम्पूज्य पूर्वसंख्यासु बुद्धिमान् ॥१७॥
 द्रव्यलाभं^६ भवेत्तस्य तत्क्षणादेव पुत्रक ।^७
 अशोकपुष्पैः सम्पूज्य पूर्ववद्विजितेन्द्रियः ॥१८॥
 श्रेष्ठराज्यं भवेत्पुत्र अनायासेन साधकः ।
 केतकीकुसुमेनैव पूर्ववत्पूजयेत्सुत ॥१९॥
 विधानं^८ लभते तस्य शिवस्य वचनं यथा ।
 पीतवर्णेन पुष्पेण 'निर्गन्धेन सुगन्धिना'^९ ॥२०॥
 अर्चयेद्युतं मंत्री षोडशैरुपचारकैः ।
 वाचां^{१०} सिद्धिर्भवेत्तस्य देवीरूपो न संशयः ॥२१॥
 तस्य दर्शनमात्रेण सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् ।
 यजेत्तद्वगलायन्त्रं^{११} मुनिगुह्यं सुपावनम् ॥२२॥
 प्रकाशयेन्न^{१२} कस्यापि देवताशापमाप्नुयात् ।
 इति षड्विंशोऽध्यायः सांख्यायनतन्त्रे एकोनत्रिंशः^{१३} पटलः ॥२६॥

१. घ. पलाशपुष्पसंपूज्यः मन्त्रराजं । २. पूर्वसंख्या पुत्रक । ३. घ. पूर्ववत् क्रीच-
 भेदन । ४. घ. मोदितो भुवि संपदः । ५. घ. वशमायाति यावज्जीवं न संशयः ।
 ६. घ. द्रव्यलाभो । ७. घ. पुस्तक एव निम्नः श्लोको दृश्यते विशेषः—

सुलसीमंजरीमिस्तु पूर्ववत्पूजयेन्नरः ।

राजलाभो भवेत् सद्यः अयत्नादेव पुत्रक ॥

८. ख. विधानं । ९. घ. निर्गन्धैर्वा सुगन्धिभिः । १०. घ. वाञ्छा । ११. घ. य-
 एषद्वगलामन्त्रं । १२. घ. न देयं यस्य । १३. घ. वगलायन्त्रप्रकाशनं नाम एकोनत्रिंशः ।

अथ त्रिशः पटलः ॥

नमस्ते देवदेवेशि पुत्रपौत्रप्रवर्द्धिनी(नि) ।

स्तम्भनाथं भजेऽहं त्वां पीतमाल्यानुलेपनाम् ॥१॥

स्कन्द^१ उवाच—

नमस्ते सर्वसर्वेश पुराणपुरुषोत्तम ।

वगलाष्टाक्षरमंत्रं^२ वद मे करुणाकर ॥२॥

शिव^३ उवाच—

वेदादि 'विलिखेत् पूर्वं'^४ पाशबीजमनन्तरम् ।

स्तम्भमायां^५ ततोच्चार्य अङ्कुशं बीजमेव च^६ ॥३॥

'हुं फट् स्वाहा'^७-समायुक्तं मन्त्रमष्टाक्षरं^८ तथा ।

ब्रह्मा ऋषिश्च छन्दोऽस्य^९ गायत्री समुदाहृता ॥४॥

'देवता वगलानाम्नी चिन्मयी विश्वरूपिणी'^{१०} ।

ॐ बीजं ह्रूँ शक्तिश्च क्रीं कीलकमुदाहृतम् ॥५॥

न्यासविद्यां च वगलानन्तराजवदाचरेत्^{११} ।

ध्यानं चैव प्रवक्ष्यामि मन्त्रभेदेन पुत्रक ॥६॥

युवतीं च मदोद्भिक्तां^{१२} पीताम्बरधरां शिवाम् ।

पीतभूषणभूषांगीं समपीनपयोधराम् ॥७॥

मदिरामोदवदनां प्रवालसदृशाधराम् ।

'पानपात्रं च शुद्धिच'^{१३} बिभ्रतीं वगलां स्मरेत् ॥८॥

एवं ध्यात्वा जपेत् पुत्र^{१४} वगलाष्टाक्षरीमनुम् ।

ध्यानेनैव^{१५} जपं कुर्याद् ध्यायेदाद्यन्तयोस्तथा^{१६} ॥९॥

'अशोकमूले निवसन् मधुरारससंयुतम्'^{१७} ।

हरिद्रामालिकाभिश्च वर्णलक्षं जपेन्मनुम् ॥१०॥

१. ग, पीतमाल्यानुलेपनाम् । २. घ. रा. क्रीञ्चभेदन । ३. ख. घ. रा. वगलाष्टाक्षरी-
मंत्रं । ४. ख. घ. रा. ईश्वर । ५. ख. शक्तिरादौ तु । ६. ख. घ. रा. स्तम्भमायां । ७.
रा. बीजमुषचरेत् । ८. ख. वगला च । ९. घ. मन्त्रमष्टाक्षरी । १०. रा. छन्दोऽत्र ।
११. '—' अयमंशः ख. पुस्तके नास्ति । रा. ०बीजरूपिणी । १२. ख. घ. वगलां । १३.
ख. घ. ०मदोन्मत्तां । रा. यौवनां च मदोन्मत्तां । १४. घ. रा. वैरिजिह्वा पानपात्रं । १५.
घ. रा. मंत्रं । १६. रा. ध्यायन्नेव । १७. ख. ०पराम् । १८. घ. रा. अशोकमूलमाश्रित्य
हरिद्राम्बरसंयुताम् ।

अष्टायुतं तर्पणं च हेतुसम्मिश्रवारिणा ।

तद्दर्शांशं हुनेत् पुत्र-अन्नेन^१ 'च समं मधु'^२ ॥११॥

योगिनीं पूजयेत् पश्चाद् गर्भकीलागमक्रमात् (मैः) ।

ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चाच्छतं^३ 'वाष्टशतं तु वा'^४ ॥१२॥५

एतन्मन्त्रस्य माहात्म्यं शिवो जानाति नान्यथा ।

वित्त्वमूले जपेन्मन्त्रमयुतं ध्यानपूर्वकम् ॥१३॥

लक्ष्मीवान् जायते पुत्र दरिद्रस्तु^६ न संशयः ।

अश्वत्थमूले प्रजपेदयुतं पूर्ववन्नरः^७ ॥१४॥

अश्रुतानां^८ च शास्त्राणां^९ व्याख्याता भवति ध्रुवम् ।

शमीमूले जपेन्मन्त्रमयुतं पूर्ववन्नरः^{१०} ॥१५॥

अष्टराज्यं लभेत्पुत्र^{११} अनायासेन निश्चितम्^{१२} ।

वदरीमूलमाश्रित्य अयुतं पूर्ववज्जपेत्^{१३} ॥१६॥^{१४}

वशीकरणसम्मोही 'जाय (ये)ते नात्र संशयः'^{१५} ।

उदम्बरतरोर्मूले^{१६} पूर्ववज्जपमाचरेत् ॥१७॥^{१७}

कुबेरसदृशः श्रीमान् जायते नात्र संशयः ।

कदलीमूलमाश्रित्य पूर्ववज्जपमाचरेत्^{१८} ॥१८॥^{१९}

१. ख. आज्येन । रा. तत्फलं । २. रा. कुसुमं मधु । ३. घ. रा. पुत्र शतं । ४. रा. वा तु तदद्वयं । ५. ख. घ. रा. पुस्तकेषु विशेषः पाठो दृश्यते—

घ. रा. ध्यानोक्तां बगलां देवीं चर्मदृग्दर्शनीमवेत् ।

ख. ईमदर्शने भवे देवि नान्यथा शिवभाषितम् ।

६. ख. घ. दरिद्रोऽपि । ७. घ. ध्यानपूर्वकम् । ८. ख. घ. अश्रुतानि । ९. रा. अश्रुतं ।

१०. ख. घ. शास्त्राणि । रा. वेदशास्त्राणां । ११. ख. प्रजपेन्नरः । १२. ख. भवेत् सद्यो । १३. ख. रा. पुत्रक । १४. रा. ०न्नरः । १५. इलोकोऽयं नास्ति घ. पुस्तके ।

१६. रा. स्वभावेनैव जायते । १७. घ. ओदुम्बरः । १८. घ. पुस्तके इलोकोऽयं नास्ति

१९. घ. रा. अयुतं पूर्ववत् जपेत् । २०. घ. पुस्तके पञ्चमदो नास्ति ।

‘प्रयोगादीनि सर्वाणि सर्वसिद्धिर्भवेत्सुत’ ॥१६॥

॥ इति षड्विंश्यागमे सांख्यायनतन्त्रे त्रिंशत्पटलः ॥१७॥

॥ अथ एकत्रिंशः पटलः ॥

विराट्स्वरूपिणीं देवीं विविधानन्ददायिनीम् ।

भजेऽहं बगलां देवीं भक्तचिन्तामणिं शुभाम् ॥१॥

क्रीञ्चभेदन उवाच —

चन्द्रोपेन्द्रमहेन्द्रादिसंनुतः^४ सर्वमङ्गला(ल) ।

बगलाष्टाक्षरीमन्त्रं(न्त्र) प्रयोगान्^५ वद शङ्कर ॥२॥

१. क्ष. पुस्तके एतदशंस्थानेऽयमंशः समुपलभ्यते —

‘प्रयोगादीनि सर्वाणि पूर्ववत्कारयेत् सुधीः ।

एतत्क्रमेणैव पुत्र बगलाष्टाक्षरीविधिः ।

संक्षेपेन मया प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥

अस्याग्रे निम्नांशो घ.पुस्तक एव दृश्यते —

अयुताल्लभते भोगं वाञ्छितं शिवता इव ।

पूणीवनं समाश्रित्य अयुतं पूर्ववज्जपेत् ॥१६॥

निक्षेपं लभते पुत्र अयुतात्मासमाश्रितः ।

जंबीरतरुमाश्रित्य अयुतं पूर्ववज्जपेत् ॥२०॥

राजा चैव यथो भूत्वा सर्वस्वं दीयते ध्रुवम् ।

सद्यानवनमाश्रित्य अयुतं पूर्ववज्जपेत् ॥२१॥

यं यं वापि स्मरेत् पुत्र तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ।

पुष्पवाट्या जपेन्मन्त्रमयुतं पूर्ववत् सुत ॥२२॥

राजलाभो भवेत्तस्य नात्र कार्या विचारणा ।

नदीतीरे जपेन्मन्त्रमयुतं पूर्ववत्तरः ॥२३॥

पुत्रवान् जायते लोके धनधाण्यादिसंयुतः ।

एतन्मन्त्री जपेन्मन्त्रं ततत्फलमवाप्नुयात् ॥२४॥

एतदष्टाक्षरीमन्त्रं सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमम् ।

प्रयोगादीनि सर्वाणि सर्वसिद्धिर्भवेत्सुत ॥२५॥

२. अष्टाक्षरीप्रयोगं नाम त्रिंशत्पटलः ।

३. रा० नमस्ते लोकजननी(नि) व्यासवाल्मीकिवन्दिते ।

स्तम्ब(म्भ)नाम्नस्वरूपिण्यं बगले तां नमाम्यहम् ॥

४. रा० इन्द्रोपेन्द्रमहेन्द्रादिसंनुष्ट । ५. रा. प्रयोगं ।

ईश्वर उवाच—

सर्षपं लवणं चैव चिताभस्म समं समम् ।
 अर्कक्षीरेण खल्वेन मर्दयेत्^१ सूक्ष्मतोजघ^२ ॥३॥
 अङ्गुष्ठमात्रां^३ कृत्वा तु पुत्तलीं पूर्ववत् सुत ।
 बदरीकण्टकं^४ चैव सर्वाङ्गे तस्य लेपयेत्^५ ॥४॥
 आरनालस्य भाण्डे तु अघोमुखीं^६ विनिक्षिपेत् ।
 'अङ्गारवासरे पूज्या'^७ पुनस्तत्रैव निक्षिपेत् ॥५॥
 एवं मासत्रयं कृत्वा 'जिह्वास्तंभं भवेद् रिपोः'^८ ।
 रवी रात्रौ च संगृह्य^९ चिताभस्म समादरात् ॥६॥
 बगलाष्टाक्षरीमंत्रं 'अयुतं मंत्रयेत्'^{१०} सुत ।
 खाने पाने च तद्भस्म दातव्यं वैरिणस्तथा^{११} ॥७॥
 जिह्वा मुखं^{१२} च कर्णाक्षिपादादिस्तंभनं^{१३} भवेत् ।
 तेनैव म्रियते शत्रुर्मासान्मण्डलमात्रतः^{१४} ॥८॥
 आरनालेन^{१५} तद्भस्म रहस्येन विनिक्षिपेत्^{१६} ।
 तदन्नभक्षणेनैव बुद्धिभ्रंशोऽपि^{१७} जायते ॥९॥
 तद्भस्म 'तिलतैलेन शिरोभ्यङ्गं समाचरेत् ।
 तेनैव तत्क्षणात् पुत्र'^{१८} चित्तचाञ्चल्यवान्^{१९} भवेत् ॥१०॥
 तद्भस्म चूर्णमिश्रं^{२०} 'कृत्वा चूलं च वर्णकम्'^{२१} ।
 'तेन शत्रुस्तत्क्षणाच्च'^{२२} बुद्धिजाड्यो भवेद् ध्रुवम् ॥११॥
 विप्रचाण्डालयोः शत्यं^{२३} (सत्यं) प्रेतवस्त्रेण वेष्टयेत् ।
 बगलाष्टाक्षरीमंत्रं^{२४} मंत्रयित्वा सहस्रकम्^{२५} ॥१२॥

१. रा. मर्दयं । २. रा. सूक्ष्मतो मुखम् । ३. घ. मात्रं । ४. रा. ० कण्टकान् ।
 ५. रा. निक्षिपेत् । ६. रा. अघोभागे । ७. '—' रा. अङ्गारवारे सम्पूज्य । ८. रा.
 शत्रुस्तम्भो भवेद् ध्रुवम् । ९. रा. संग्रह्य । १०. रा. मन्त्रयेन्नयुतं । ११. वैरिणा
 तथा । १२. रा. मतिः । १३. रा. कर्णादि० । १४. रा. शत्रुमण्डलं नात्र संशयः ।
 १५. रा. आरनाले च । १६. रा. च निक्षिपेत् । १७. रा. बुद्धिभ्रष्टोऽभि । १८. रा.
 शत्रु । १९. रा. चित्तं चाञ्चल्यवान् । २०. रा. मिश्रं तु । २१. रा. कृत्वा ताम्बूल-
 चर्वणम् । २२. रा. कृत्वा तत्क्षणाच्छत्रु । २३. रा. शत्यं । २४. रा. बगलाष्टाक्षरे-
 मन्त्रः । २५. रा. मधस्त्रकम् ।

रवी रात्रौ शत्रुगेहे^१ ईशान्ये नव(चैव) निक्षिपेत् ।
 मण्डलांतद्गु(तर्गु^२)हस्थोऽपि^३ म्रियते नात्र संशयः ॥१३॥
 कंठकं^४ पुरपक्षस्य^५ त्रिसहस्रं तु मन्त्रयेत् ।
 निक्षिपेच्छत्रुसदने नित्यं क[ल]हमाप्नुयात् ॥१४॥
 काकोलूकदलं चैव 'भोमे वा रविवासरे'^६ ।
 संग्रहेत् प्रेतवस्त्रेण वेष्टयेद् रविवासरे ॥१५॥
 निक्षिपेद् रविवारे तु रिपु(पो)र्गेहे तु^७ बुद्धिमान् ।
 ग्र(गु)हविद्वेषणं^८ सद्यो जायते नात्र संशयः ॥१६॥
 सर्प(र्प) मण्डूकयोः शल्यं प्रेतरज्वा तु वेष्टयेत् ।
 निक्षिपेच्छत्रुसदने स श[त्रु]रवशिष्यति ॥१७॥
 मार्जारबालरोमाञ्च(णि)^९ रवी रात्रौ च संग्रहेत् ।
 प्रेतवस्त्रं रवी ग्राह्यं शिवनिर्मल्यमेव च ॥१८॥
 रवी रात्रौ च संग्राह्य नरास्थि च समं समम् ।
 चूर्ण(र्णी) कृतं^{१०} तु तत्सर्वं मन्त्रयेदयुतं तथा ॥१९॥
 धूपयेच्छत्रुसदने तस्य संचारयो(ण)-स्थले ।
 'तद्धूपवासने शत्रुमू'को'^{११} भवति तत्क्षणात् ॥२०॥
 तच्चूर्णं देवतागारे भृगुवारे च धूपयेत् ।
 'पलायते च तन्मन्त्री'^{१२} शिवस्य वचनं यथा ॥२१॥
 गजाश्ववृषभोलूकमहिषोरगकुक्कुटम्^{१३} ।
 तच्चूर्णं धूपयोगेन सर्वं तृणजलादिकम् ॥२२॥
 म्रियते सप्तरात्रेण स्वेदजाण्डजपिज(ड)जाः^{१४} ।
 एतच्चूर्णं वृक्षमूले धूपयेच्च^{१५} कुमारक ॥२२॥
 फलितं पुष्पितं वाथ स्थूलवृक्षमथापि वा ।
 'सप्ताहात् शुष्कतां'^{१६} याति सिद्धियोगः कुमारकः ॥२४॥

१. रा. गृहे । २. रा. मण्डलं तु ग्रहस्तोपि । ३. रा. कंठकं । ४. रा. पर-
 पुष्टिश्च । ५. रा. भोमवारस्य वासरे । ६. रा. सु । ७. रा. ०गृहे० । ८. रा. मार्जारी-
 रोमबालं च । ९. रा. चूर्णं कृत्वा । १०. रा. धूपवासने शत्रुश्च मूको । ११. रा.
 पलायंती वनं भूति । १२. रा. ०कुकुटाः । १३. रा. स्वेतजाण्डजापि च । १४.
 रा. ०त्तु । १५. रा. समाहाच्छुष्कतां ।

मृगाणां^१ चैव शत्रूणां खाने पाने प्रयत्नतः ।
 बुद्धिनाशो भवेच्छत्रु(त्रो)स्त्रिदिनं भक्षणात्^२ सुत ॥२५॥
 प्रजां^३ बुद्धि श्रियं चैव ऐश्वर्यं हरते^४ नृणाम् ।
 एतच्चूर्णप्रयोगं^५ च ऋषीणामपि दुर्लभम्^६ ॥२६॥
 चिताभस्म रवौ रात्रौ संग्रहेच्च^७ तदर्भक ।
 अयुतं मन्त्रयित्वा तु रिपुमूर्ध्नि विनिक्षिपेत् ॥२७॥
 काकवद् भ्रमते शत्रुर्महि(ही)मामरणान्तिकम् ।
 'शिलामामलकं प्रस्थ'^८ सहस्रं संग्रहेद् बुधः ॥२८॥
 'अर्कवारे तु संध्यायां'^९ मन्त्रेणैकेन मन्त्रये[त्]^{१०} ।
 मंत्रितं 'निक्षिपेद् द्वारे(द्वारे)'^{११} दक्षिणाभिमुखेन च ॥२९॥
 नित्यं चैव सहस्रं तु निक्षिपेद् दशवासरे^{१२} ।
 उच्चाटनं भवेच्छत्रोर्नान्यथा शिवभाषणम् ॥३०॥
 घत्तूरपत्रमांदाय सहस्रं मन्त्रयेन्नृशि ।
 प्रेतवस्त्रेण संवेष्ट्य भीमे शत्रुनिकेतने ॥३१॥
 निक्षिपेद् द्वारदेशे तु मूको भवति तद्रिपुः ।
 तन्मार्गं संचरेद् यस्तु तत्सर्वेऽप्यरिमन्दिरे^{१३} ॥३२॥
 'खरबालं च रोमं च'^{१४} प्रेतरज्जुस्तथैव च ।
 मन्त्रयेदयुतं^{१५} मंत्रं^{१६} निक्षिपेच्छत्रुमन्दिरे ॥३३॥
 पक्षाद् वा मासयोगेन् 'स शत्रुर्बन्धवैः सदा'^{१७} ।
 म्रियते नात्र^{१८} सन्देहो नात्र कार्या विचारणा ॥३४॥
 एतच्च बगलामन्त्रप्रयोगं^{१९} भुवि दुर्लभम्^{२०} ।
 गुरुपुत्राय दातव्यं^{२१} न दद्याद्^{२२} यस्य कस्यचित् ॥३५॥
 इति श्री^{२३} सांख्यायनतन्त्रे 'अष्टाक्षरीप्रयोगं नाम'^{२४} एकत्रिंशत्पटलः ।

१. रा. पितृणां । २. रा. भक्षयेत् । ३. रा. प्रजां । ४. रा. हनते । ५. रा. प्रयोगः । ६. दुर्लभः । ७. रा. संग्रहेत । ८. रा. शटालूमूलकेप्रस्थं । ९. रा. अक्व-
 काशपिस्तंध्यायां । १०. रा. तं वदेत् । ११. रा. विनिक्षिपे । १२. रा. वासरम् ।
 १३. रा. अप्यतिमन्दधी । १४. रा. खरबालकरोमाणि । १५. १६. रा. दयुतैर्मन्त्रं ।
 १७. रा. बुद्धिनाशनपूर्वकम् । १८. रा. न च । १९. रा. प्रयोगो । २०. रा. दुर्लभः ।
 २१. रा. दातव्यो । २२. रा. देयो । २३. रा. श्रीषड्विद्यागमे । २४. रा. नास्ति ।

॥ अथ द्वात्रिंशत्पटलः ॥

मन्त्रादौ तव बीजपूर्वकमथ क्लीं ब्लूं म्लूं^१ सौं^२ ग्लौं जप[न्]^३,
ताव[द्]ध्यानपराय[णः]^४ प्रतिदिनं पीत्ता (ता)क्षमालाघरः ।
साध्याकर्षणवस्यमाशु बगले साध्यस्य शीघ्रं भवेत्,
प्रेताढ्यासनपूर्विके^५ विवसने तत्प्रेमभूमौ निशि ॥१॥

क्रीञ्चभेदन उवाच —

नमः पापविदूराय नमस्ते चन्द्रशेखर ।
बगलां^६ चोपसंहारविद्यां वद सुपावनी[म्] ॥२॥

ईश्वर उवाच —

ब्रह्मास्त्रस्तम्भिनी काली विद्या चास्त्रसुपावनी^७ ।
तस्यास्तत्स्मरणादेव^८ बगला शान्तिमाप्नुयात् ॥३॥
तद्विद्यां च प्रवक्ष्यामि शान्तौ^९ तच्छृणु^{१०} षण्मुख ।
उच्चरेच्छक्तिवाराहं वाराहं^{११} तदनन्तरम् ॥४॥
वाग्बीजं च ततो(थो)च्चार्यं भुवनेशी^{१२} ततः परम् ।
महामायां^{१३} ततो(थो)च्चार्यं श्रीबीजं तदनन्तरम् ॥५॥
कालीशब्दद्वयं^{१४} चोक्ता (क्त्वा) महाकालीपदं^{१५} वदेत् ।
एहि शब्दद्वयं चोक्त्वा कालरात्री(त्रि)पदं वदेत् ॥६॥
स्फुरद्वयं समुच्चार्यं प्रस्फुरद्वितयं^{१६} लिखेत्^{१७} ॥७॥
स्तंभनास्त्रपदं चोक्त्वा मनीपदमुच्चरेत् ।
हुं फट् स्वाहा-समायुक्तं मन्त्रमेवं समुद्धरेत्^{१८} ॥८॥
पञ्चाशद्दध्वं मन्त्रस्य^{१९} वर्णत्रयविभूषितम्^{२०} ।
ब्रह्मास्त्रस्तंभिनीकालीमन्त्रमेतन्न संशयः ॥९॥
पलाशमूलमाश्रित्य लक्षमेकं जपे[त्]स्मयः^{२१} ।
तर्पयेत्तद्दशांशेन^{२२} कर्पूरमिश्रितं जलैः^{२३} ॥१०॥

१. रा. नास्ति । २. रा. सौः । ३. रा. जपे । ४. रा. ०परायणं । ५. रा. प्रेताध्यासन० । ६. रा. बगला । ७. रा. चास्त्रे सु । ८. तस्य स्मरणमात्रेण । ९. क. शान्तं । १०. रा. च शृणु । ११. रा. हृद्भारं । १२. रा. भुवनेशं । १३. रा. मम मायां । १४. रा. कालि० । १५. रा. महाकालि० । १६. रा. महामोहद्वयं । १७. रा. वदेत् । १८. रा. समुच्चरेत् । १९. रा. मन्त्रस्तु । २०. रा. तद्वक्त्रेन विभूषितः । २१. रा. जपेन्नरः । २२. ०तद्दशांशं च । २३. रा. जलम् ।

पलाशपुष्पैर्जुहुयाच्चतुरस्त्रे च कुण्डले (के) ।
 ब्राह्मणान् भोजयेत् पुत्र^१ सहस्रं शतमेव वा ॥११॥
 मन्त्रसिद्धिमवाप्नोति देवता च प्रसीदति ।
 ब्रह्मा ऋषिश्च छन्दोऽथ्यं (स्य) गायत्री समुदाहृतम्^२ ॥१२॥
 देवता कालिका नाम^३ स्तंभनास्त्रविभेदिनी^४ ।
 ध्यानं यत्नात् प्रवक्ष्यामि मन्त्रभेदेन पुत्रक ॥१३॥
 कालीं करालवदनां कलाघरधरां^५ शिवाम् ।
 स्तंभनास्त्रैकसंहारीं ज्ञानमुद्रासमन्विताम्^६ ॥१४॥
 वीणापुस्तकसंयुक्तां कालरात्रिं नमाम्यहम् ।
 बगलास्त्रोपसंहारीदेवतां^७ विश्वतोमुखीम्^८ ॥१५॥
 भजेऽहं कालिकां देवीं जगद्वशकरां^९ शिवाम् ।
 एवं ध्यात्वा तु मन्त्रज्ञः प्रजपेच्छुद्धि (द्ध)^{१०} मानसः ॥१६॥
 वक्ष्येऽहं चोपसंहारक्रमं लोकोपकारकम्^{११} ।
 जम्बीरफलमादाय मन्त्रयेच्छतमादरात् ॥१७॥
 भक्षयेत् प्रातरुत्थाय निद्रान्ते च कुमारक ।
 एवं चार्कदिनं कृत्वा जिह्वां स्तम्भादिकृत्त्रिमम् ॥१७॥
 सद्यो नेर्मा (र्म) ल्यमाप्नोति तमः सूर्योदये यथा ।
 रवी श्वेतवचा^{१२} ग्राह्यं मन्त्रयेच्छतमादरात् ॥१८॥
 प्रातःकाले भक्षयित्वा त्रिसहस्रं मनुं जपेत् ।
 वाचं^{१३} मुखं पदं चैव 'जिह्वां बुद्धीन्द्रियाणि च'^{१४} ॥२०॥
 स्तम्भितं मन्त्रयोगेन तत्सर्वं शान्तिमाप्नुयात् ।
 ताम्रपात्रे समादाय नदीजलमकल्मषम्^{१५} ॥२१॥
 शतवारं मन्त्रयित्वा प्राशयेच्छान्तिमाप्नुयात्^{१६} ।
 गोमूत्रं चैव संगृह्य मन्त्रयेच्छतमादरात् ॥२२॥

१. रा. पश्चात् । २. रा. समुदाहृतः । ३. रा. नाम्नी । ४. रा. स्तम्भना-
स्त्रकभेदिनी । ५. रा. कलाघरधरा ।

६. रा. स्तंभनास्त्रैकसंहारि वंशेहं भद्रकालिकाम् ॥१४॥

स्तंभनास्त्रोपसंहारि ज्ञानमुद्रासमन्वितम् (ताम्) ।

७. रा. बगलास्त्रोपसंहारि विश्वतो । ८. रा. देवतामुखी । ९. रा. जाड्यवश्यकरी ।
 १०. रा. ०स्सिद्धि । ११. रा. लोकोपकारकम् । १२. रा. श्वेतवचा । १३. रा. वाचा ।
 १४. रा. जिह्वाबुद्ध्यादिकाम्यपि । १५. रा. श्लोकाद्धमिदं नास्ति । १६. रा. तु षण्मासं ।

एवं कृत्वा जपेन्मन्त्रं^१ उन्मादं^२ शान्तिमाप्नुयात् ।

मन्त्रयेदारनालं च प्रातः प्रातः पिबेन्नरः ॥२३॥

मण्डलज्वररोगं च नाशमाप्नोति निश्चितम् ।

‘अष्टोत्तरं मन्त्रयित्वा धारोलंबं’^३ पिबेन्नरः ॥२४॥

गर्भस्तंभनदोषं च मण्डलाच्छान्तिमाप्नुयात्^४ ।

भस्म च मन्त्रयेत्^५ प्रातः त्रिसप्त त्रिशतेन^६ वा ॥२५॥

तक्त्रेण^७ सहितं पीत्वा त्रिसहस्रं दिने दिने ।

बगलामन्त्रयोगेन एतत्प्राणसमुद्भवः^८ ॥२६॥

नाशयेदाशु तत्सर्वं तुलराशिमिवानलः ।

यक्षधूपं^९ समानीता^{१०} मन्त्रयेच्छतमादरात् ॥२७॥

धूपयेत्तेन सर्वाङ्गं दशरात्रं कुमारक ।

यक्षधूपोद्भवं^{११} चैव प्रयोगं चैव^{१२} कृत्त्रिमम् ॥२८॥

तत्क्षणान्नाशमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ।

रवौ ब्राह्मीं समादाय छायाशुष्कं समाचरेत्^{१३} ॥२९॥

मन्त्रयेत् त्रिसहस्रं तु भक्षयेत् प्रातरेव च ।

एतद्विद्यां जपेन्नित्यं त्रिसहस्रं कुमारक ॥३०॥

बगलास्त्रकृतं^{१४} यद्यत् प्रयोगं दुर्लभम् भुवि ।

तत्सर्वं नाशमाप्नोति मासं मण्डलमात्रतः ॥३१॥

ब्राह्मीरसं समादाय मन्त्रयेच्छतधा पुनः ।

शर्करासहितं पीत्वा सहस्रं जपमाचरेत् ॥३२॥

नानाकृत्त्रिमदोषं च बगलामन्त्रतः^{१५} कृतम् ।

अमङ्गल्यो [द्] भवं नाथ^{१६} भूतले यदि^{१७} दुर्लभम् ॥३३॥

१. रा. तु षण्मासं । २. रा. उन्मादः । ३. रा. अष्टोत्तरशतं मन्त्रं धारोलम्बं च ।
 ४. रा. मण्डलान्नाशमा० । ५. रा. मन्त्रयन् । ६. रा. सप्तमेव । ७. रा. मन्त्रेण ।
 ८. रा. यद्यद्गुणसमुद्भवम् । ९. रा. वृक्षधूपं । १०. रा. समानीय । ११. रा. वृक्षधूप-
 पोद्भवं । १२. रा. नाश । १३. रा. समाहरेत् । १४. रा. बगलाविकृतं । १५.
 रा. गर्भे वा यन्त्रितं । १६. रा. बाधं । १७. रा. यत् ।

मण्डलान्नाशमाप्नोति तमः सूर्योदये यथा ।
 एतद्विद्या साम्प्रदायं^१ गुरुवतान्^२ लब्धमन्त्रवान् ॥३४॥
 लक्षमेकं जपेन्मन्त्री^३ प्रयोगं नाशमाप्नुयात् ।
 अशक्तश्च स्वयं पुत्र 'कुर्वते ब्राह्मणामपि'^४ ॥३५॥
 द्विगुणां जपमाप्नोति तमः सूर्योदये यथा ।
 एतद्विद्या साम्प्रदायं वद्वये ब्राह्मणानपि ॥३६॥^५
 द्विगुणं जपमात्रेण सर्वशान्तिमवाप्नुयात् ।
 एतद्विद्यां विना पुत्र कलौ च बगलामुखि(खीं) ॥३७॥
 प्रयोगशान्तिनं^६ भवे[न्] मन्त्रयन्त्रीषधादिभिः ।
 सप्तकोटिमहामन्त्रप्रयोगेषु च पुत्रक ॥३८॥
 एतद्विद्यापुरश्चर्या नाशयेदाशु^७ निश्चयम्^८ ॥
 नमः श्रीकालिकादेव्यै कालरात्र्यै नमो नमः ॥३९॥^९
 उपसंहाररूपिण्यै देव्यै नित्यं नमो नमः^{१०} ॥४०॥

इति श्रीषड्विद्यागमे सांख्यायनतन्त्रे 'प्रयोगसंहारं' नाम^{११} द्वात्रिंशत्पटलः ॥

॥ अथ त्रयस्त्रिंशत्पटलः ॥

पीनोत्तुङ्गजटाकलापविलसद्भालेन्दुसच्छेखराम्,^{१२}
 बिभ्राणां शितशान्तकुम्भमुकुटां^{१३} (टं)नेत्रत्रयालङ्कृताम् ।
 शब्दब्रह्ममयीं त्रिलोकजननीं शक्तिं परां शाम्भवीम्,^{१४}
 देवीश्रीबगलां सुरासुरवरैरभ्यचितां भावयेत्^{१५} ॥१॥

कौण्डमेवम उवाच—

नमः शिवाय साम्बाय ब्रह्मणेऽनन्तमूर्तये ।
 वद मे चोपसंहारं यन्त्रं लोकोपकारकम् ॥२॥

१. रा. समादाय । २. रा. गुरुतो । ३. रा. मन्त्रं । ४. रा. प्राययेद्ब्राह्मणानपि । ५. रा. पद्यमिदं नास्ति । ६. व. शान्तिं न । ७. व. नाशयेत् । ८. व. निश्चयः । ९. रा. पद्यादमिदं नास्ति । १०. रा. पद्यादमिदं नास्ति । ११. रा. नास्त्ययमंशः । १२. रा. ०द्भालेन्दुः । १३. रा. सितः । १४. व. श्रीबगलां ब्रह्मास्त्रवीसुरनशैरभ्यचितामाश्रये ।

ईश्वर उवाच—

कपिलानवनीतं च कदलीपत्रमध्यतः^१ ।
 लिप्त्वा^२ मंत्रं^३ लिखेत्तत्र 'कृत्वा पूजां'^४ च साधकः ॥३॥
 A षट्कोणं चाष्टकोणं च दत्तं भूपुरमेव च ।
 षट्कोणकर्णिकायां व (च) षट् बीजानि मनोलिखेत् ॥४॥
 शिष्टाक्षराणि कोणेषु ब्रह्मास्त्रस्तम्भिनीमनुः ।
 अष्टपत्रे लिखेन्मंत्रं ताक्ष्यमालामनुस्तथा ॥५॥ A
 कोऽयंस्ताक्ष्यमनुश्चेति वक्ष्येऽहं मन्त्रनायकम् ।
 B आद्यवर्णं समुच्चार्य ताक्ष्यबीजं ततः परम् ॥६॥
 ॐ नमो पदमुच्चार्य पश्चाद् भगवते पदम् ।
 ताक्ष्यबीजं पक्षिराजायोक्त्वा ताक्ष्यं ततः परम् ॥७॥
 सर्वशब्दं ततो (थो) च्चार्यं अभिचारपदं वदेत् ।
 ध्वंसकाय पदं क्षीमो हूँ फट् स्वाहा-समन्वितम् ॥८॥ B
 ताक्ष्यस्य मालामन्त्रश्च द्वात्रिंशद्वर्णसंयुतम् ।
 अष्टपत्रे वेदवेदवर्णान् पूर्वादितो लिखेत् ॥९॥^५

१. रा. कदलीपर्णके तथा । २-३. घ. लिप्य यंत्रं । ४. रा. यन्त्रमध्ये ।

A-A चिह्नान्तर्गतांशस्थाने रा० पुस्तके निम्नांश एवोपलभ्यते—

षट्कोणमध्ये विलिखेद्ब्रह्मास्त्रस्तम्भिनीमनुः ।
 अष्टपत्रे लिखेन्मन्त्रं ताक्ष्यमालामनुस्तथा ॥

B-B चिह्नान्तर्गतांशस्थाने रा० पुस्तके निम्नाङ्कितः पाठभेदो दृश्यते—

अन्त्यवर्णं समुच्चार्य चतुर्थस्वरपूर्वकम् ॥४॥
 बिम्बुना भूषितं पुत्र ताक्ष्यं एकाक्षरी तथा ॥
 ॐकारबीजमुच्चार्य ताक्ष्यबीजं ततः परम् ॥
 ॐ नमो पदमुच्चार्य ततो भगवते पदम् ।
 पक्षिराजा उच्चार्य अभिचारपदं वदेत् ॥
 ध्वंसकाय पदं चोक्त्वा हूँ फट् स्वाहासमन्वितम् ॥६॥

मंत्रः—ॐ क्षीं नमो भगवते पक्षिराजाय अभिचारादिसकलकृत्त्रिमध्वंसकाय हूँ फट् स्वाहा ॥

५. इलोकस्यास्य रा० पुस्तके निम्नोऽयं पाठभेदः—

मालामन्त्रं ताक्ष्यं विद्या षड्विंशद्वर्णसंयुता ॥
 अष्टपत्रे लिखेत्तत्र प्रादक्षिण्यक्रमेण तु ॥७॥

प्राणप्रतिष्ठां यंत्रस्य^१ आद्यवृत्ते लिखेत् सुत ।
 तदुपरि लिखेद् वर्णान्^२ पञ्चाशत्लिपिसंयुतान्^३ ॥१०॥
 पाशाङ्कुशं च विलिखेद् भूपुरेषु यथाक्रमम् ।
 अष्टकोणे लिखेद् वर्णान्^४ वज्रान्ते वरुणं फट् तथा ॥११॥
 एवं लिखित्वा यंत्रं च पूजयेन्मानसेन तु ।
 एवं कृत्वा तु तत्सर्वं नवनीतं कुमारक ॥१२॥^५
 भक्षयेद् बदरीमात्रं सायं प्रातस्तु बुद्धिमान् ।
 देवतावेशमतुलं मन्त्रयन्त्रादिकृत्त्रिमैः^६ ॥१३॥
 शल्यदारुमयं 'तत्र प्रयोगं बगलाश्च यत्'^७ ।
 नाशयेन्मण्डलादेव शि [व] स्य वचनं यथा ॥१४॥
 एतद्यन्त्रं हृदि ध्यायेद् दुःखकाले सुबुद्धिमान् ।
 दशरात्राद् व्यपोहंतु (ति) दारुणंरपि^८ कृत्त्रिमैः^९ ॥१५॥
 रौप्ये वा स्वर्णपट्टे वा लिखेद् यंत्रमिमं बुधः^{१०} ।
 पूजयेद् रक्तपुष्पेण^{११} षोडशैरुपचारकैः ॥१६॥
 कण्ठे वा बाहुमूले वा शिखायां वा कुमारक ।
 बंधयित्वा वाभिचारं नाशमाप्नोति निश्चतम्^{१२} ॥१७॥
 नागवल्लीदलेनैव^{१३} एतद्यन्त्रं कुमारक ।
 चूर्णेन विलिखेत् सम्यक् पूर्वं ताम्बूलचर्वणम् ॥१८॥
 एवं कुर्यात् प्रातरेव तद्वत् सायं समाचरेत् ।
 मासत्रयं^{१४} चरेदेवं कृत्त्रिमं हरते नृणाम् ॥१९॥^{१५}
 कुर्यात् कृत्त्रिमरोगेण पीडिताय कुमारक ।
 तत्कार्यं गौरवं चैव लाघवं चावलोकयेत् ॥२०॥^{१६}
 पक्षं वाथ त्रिसप्ताहं^{१७} मासं वा मण्डलं तथा ।
 यथा व्याधित्रियुक्तं^{१८} च तावत्कालं कुमारक ॥२१॥

१. रा. मन्त्रं तु । २. रा. ० वर्णं । ३. रा. ० वर्णसंयुतम् । ४. रा. वज्र । ५.
 अष्टकोणं रा. पुस्तके नास्ति । ६. रा. कृत्त्रिमैः । ७. '—' रा. यच्च बगलायोग-
 मात्रतः । ८. रा. दारुणानपि । ९. रा. कृत्त्रिमान् । १०. रा. बुधः । ११.
 रा. रक्तपुष्पेण । १२. रा. निश्चयात् । १३. रा. ० चैव । १४. रा. मासमात्रं ।
 १५. रा. पुस्तकेऽतः परं विशोषोऽयं हलोको दृश्यते—

स्तम्भनास्त्रोपसंहारं मन्त्रेण च कुमारक ।

मार्जनं बिल्वपत्रेण आरोहादवरोहकम् ॥२७॥

१६. रा. ० लोक्यन् । १७. रा. त्रिसप्ताथ । १८. रा. व्याधिविमुक्तं ।

अनेन(नया) विद्यया पुत्र मार्जनं मुनिसंमतम्^१ ।
 अथवा मन्त्रितं तोयं^२ सद्यः कृत्त्रिमनाशनम् ॥२२॥
 भूपुरं वृत्तयुग्मं च तन्मध्ये च कुमारक ।
 पञ्चकोणं लिखेत् सम्यक् तन्मध्ये चन्द्रमण्डलम् ॥२३॥
 इन्द्रमध्ये^३ लिखेद् विद्यां कृत्त्रिमघ्नीं^४ च कालिकाम् ।
 मनुरेव लिखेत् सम्यक् स्यष्टवर्णं^५ संयुतम् ॥२४॥
 पञ्चकोणे^६ लिखेन्मन्त्रं^७ पञ्च ब्रह्माख्यमेव च ।
 आद्यपात्रे लिखेन्मन्त्रं^८ प्राणस्थापनकं तथा ॥२५॥
 द्वितीये विलिखेत् सम्यक् पञ्चाशद्वर्णमादरात् ।
 पाशाङ्कुशं वि लिखेद् भूपुरेषु च यथाक्रमम् ॥२६॥
 एतद्यन्त्रं लिखेद् भूर्ये कसूर्या(स्तूर्या) क्रीञ्चभेदन ।
 यन्त्रे^९ प्राणान्^{१०} प्रतिष्ठाप्य पञ्च ब्रह्ममनुं जपेत् ॥२७॥
 त्रिसहस्रं सहस्रं वा त्रिशतं शतमेव च ।
 ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चाद् वित्ताशाठ्यं न कारयेत् ॥२८॥
 तद्यन्त्रधारणादेव कृत्त्रिमादिरनेकशः^{११} ।
 तत्क्षणाग्राशमाप्नोति जीवेद्^{१२} वर्षशतं तथा ॥२९॥
 एतद्यन्त्रं^{१३} हृदि ध्यात्वा मानसेनैव पूजयेत् ।
 त्रिसप्तदिनमात्रेण नानाकृत्त्रिमनाशनम् ॥३०॥
 ताम्रपात्रे जलं ग्राह्यं श्रीसूक्तेनैव मन्त्रयेत् ।
 शतं वा द्विशतं वाथ त्रिसप्तमथ पुत्रक ॥३१॥
 तुलसीमञ्जरीभिश्च नार्जयेद् रोगपीडितः^{१४} ।
 आरोहादवरोहेण ऋचान्ते मार्जनं तथा ॥३२॥
 त्रिकालमेककालं वा नार्जयेद् ध्यानपूर्वकम् ।
 त्रिमोथं^{१५} च यद्रोगं नाशमाप्नोति निश्चितम् ॥३३॥
 श्रीसूक्तेनैव जिह्वायां नार्जयेत् तुलसीदलैः ।
 त्रिसप्तं^{१६} प्रातरुत्थाय जिह्वास्तं[भ]नशान्तिकृत् ॥३४॥

१. रा. मुनिसंवृतम् । २. रा. तोयैः । ३. रा. चन्द्रमध्ये । ४. रा. कृत्त्रिमघ्ने ।
 ५. रा. स्यष्टवर्णेण । ६. रा. पञ्चवर्णेण । ७-८. रा. मन्त्रैः । ९. रा. यन्त्रेण ।
 १०. प्राणं । ११. ०रनेकशः । १२. घ. जपेद् । १३. रा. एवं यन्त्रं । १४. रा. रोग-
 पीडिते । १५. कृत्त्रिमोथं (यं) । १६. रा. त्रिसहस्रं ।

गोक्षीरं प्रातस्त्याय श्रीसूक्तेनैव मंत्रयेत् ।
दशवारं ध्यानपूर्वं तत्क्षीरं प्राशयेत्तरः^१ ॥३५॥

कोटित्यस्यापनं चैव माजयेन्मूलविद्यया ।

~~नानाशूलं च हृद्रोगं नाशमाप्नोति पुत्रक ॥३६॥~~

नानाशूलं च हृद्रोगं नाशमाप्नोति पुत्रक ॥३६॥

इति श्रीषड्विद्यागमे^३ स्तम्भनास्त्रोपसंहारं^४ नाम त्रयस्त्रिंशत्पटलः ।

॥ अथ चतुस्त्रिंशः पटलः ॥

विश्वेश्वरी विश्ववन्द्या विश्वानन्द स्वरूपिणी ।

पोतवस्त्रादिसन्तुष्टा^५ पोतद्रुमनिवासिनी ॥३७॥

क्रीञ्चभेदन उवाच

~~इति श्रीसांख्यायनतन्त्रे विश्वोत्पत्तिविधायकः ।~~

ईश्वर उवाच—

पुस्तककर्मणां^६ ध्वंसे सर्वोपद्रवनाशने ।

तस्तम्भे मनःस्तम्भे क्रूरकर्मनिवारणे^{१०} ॥३८॥

एवेतालशमने^{११} विनाशने^{१२} ।

तूणां शान्तिं भयं जलरक्षसाम् ॥३९॥

नानवदेत्या^{१३} भ्रमनाशने^{१४} ।

१. रा. पूर्ववत्क्षीरं प्राशयेत्तरः । २. रा. बुद्धिः । रा. पुस्तके
'सांख्यायनतन्त्रे' इत्यधिकः पाठः । ३. रा. उपसंहारप्रयोगः । रा. पुस्तके
६. ख. पुस्तके—

ईश्वरी विश्ववन्द्या विश्वानन्दरूपा

पोतवस्तुदयः पुतद्रुमनिवासी

७. ख. गुणकर । रा. कुमारक ।

१०. ख. क्रूरकर्मनिवारणे । ११. ख. विनाशने । १२. ख. भ्रमनाशने ।

दिशमनोऽत्र विनाशने । १३. ख. पुजनादिविचारणे ।

कपटादिविनाशार्थे^१ प्राप्ते प्राणस्य सङ्कटे ।

विशन्मनुविनाशार्थे^२ षट्त्रिंशद्भोगनाशने^३ ॥६॥

सूचिप्रयोगविध्वंसे महाशस्त्रास्त्रपातने ।

गतिस्तम्भे^४ मतिस्तम्भे^५ सूर्याग्निस्तम्भनेषु^६ च ॥७॥

नानारोगविनाशार्थं नानावैशानिवारणे ।

रणे राजकुले शान्ती^७ प्रयोगनाशनेऽपि च ॥८॥

परप्रयोगविध्वंसे परकृत्यानिवारणे ।

कृत्यावेशस्तम्भनोऽयं^८ प्रयोग षण्मुखाचर^९ ॥९॥

अनेन योगवर्त्येण सर्वदोषनिवारणम् ।

शृणु षण्मुख तद्योगं सर्वयोगोत्तमोत्तमम् ॥१०॥

पीतावरणभूषी च पीतवस्त्रद्वयान्वितः^{१०} ।

पीतयज्ञोपवीतस्तु महापीताश (स)ने^{११} स्थितः^{१२} ॥११॥

ज्वालामुख्यभिर्ध्वं बाणं त्रिशतं प्रजपेत् सुत^{१३} ।

हरिद्राक्षमणिं पीत^{१४} सर्वकार्यं जपादिकम् ॥१२॥

वेडवन्तवन्तानां बाणमादौ जपेच्छतम् ।

उत्कामुख्यभिर्ध्वं^{१५} बाणं त्रिशतं प्रजपेत् सुत ॥१३॥

ज्वालामुख्यभिर्ध्वं बाणं त्रिशतं प्रजपेत् तरः^{१६} ।

जातवेदमुखीबाणं वेदसंख्याशतं^{१७} ॥१४॥

बृहद्भानुमुखीबाणं जपेत् पञ्चशतं सुत ।

य एकादि^{१८} महाविद्यां कुल्लुकादिसमन्विताम्^{१९} ॥

नेत्रलक्षं जपेन्मन्त्रं क्रूरकर्मादिनाशने^{२०} ।

चरेद्भो^{२१} चरेद्भो (हो)मं काम्यं गौरवमिच्छति ॥१५॥

विनाशार्थे । २. ख. विशन्मनु विनाशार्थे । ३. ख. षट्त्रिंशद्भोगनाशने ।

४. ख. रतिस्तम्भे । ५. ख. मतिस्तम्भनेऽपि । ६. ख. शान्ती ।

७. ख. षण्मुखाचरः । ८. ख. षण्मुखाचरेत् ।

९. ख. पीताभरणभूषः दया पीतवस्त्रद्वयान्वितः ।

१०. ख. सुत । ११. ख. महापीताश । १२. ख. स्थितः ।

१३. ख. ज्वालामुख्यभिर्ध्वं । १४. ख. जातवेदमुखीबाणं ।

१५. ख. बृहद्भानुमुखीबाणं । १६. ख. पञ्चशतं ।

१७. ख. य एकादि । १८. ख. महाविद्यां ।

१९. ख. कुल्लुकादिसमन्विताम् । २०. ख. नेत्रलक्षं ।

२१. ख. चरेद्भो ।

गोक्षीरं प्रातरुत्थाय श्रीसूक्तेनैव मंत्रयेत् ।
 दशवारं^१ ध्यानपूर्वं तत्क्षीरं प्राशयेन्नरः^२ ॥३५॥
 कौटिल्यस्थापनं चैव मार्जयेन्मूलविद्यया ।
 पुस्तल्यादिप्रयोगं च नाशमाप्नोति निश्चितम् ॥३६॥
 ताम्रपात्रे जलं शुद्धं मंत्रयेदर्कसंख्यया ।
 तज्जलप्राशनादेव बुद्धिभ्रंशो^३ विनश्यति ॥३७॥
 उष्णोदकं ताम्रपात्रे त्रिसप्तमभिमंत्रयेत् ।
 नानाशूलं च हृद्रोगं नाशमाप्नोति पुत्रक ॥३८॥
 इति श्रीषड्विंशतमोऽस्तंभनास्त्रोपसंहारः^४ नाम त्रयस्त्रिंशत्पटलः ।

॥ अथ चतुस्त्रिंशः पटलः ॥

विश्वेश्वरी विश्ववन्द्या विश्वानन्द स्वरूपिणी ।
 पीतवस्त्रादिसन्तुष्टा^५ पीतद्रुमनिवासिनी ॥१॥^६
 श्रीऋषभेदन उवाच
 विश्वाराध्य भवानीश विश्वोत्पत्तिविधायक^७ ।
 'ब्रूहि मे कृपया तात सकलागमकोविद'^८ ॥२॥
 ईश्वर उवाच—

समस्तकर्मणां^९ ध्वंसे सर्वोपद्रवनाशने ।
 जातिस्तम्भे मनःस्तम्भे क्रूरकर्मनिवारणे^{१०} ॥३॥
 अष्टवेतालशमने सर्वभैरवनाशने^{११} ।
 मातृणां शान्तिजनकं स्तम्भनं जलरक्षसाम् ॥४॥
 'देवदानवदैत्यारीन्'(रि)शमने भ्रमनाशने^{१२} ।
 समस्तोपद्रवध्वंसे पूतनादिविनाशने^{१३} ॥५॥

१. रा. पूर्ववत्क्षीरं प्राशयेन्नर तत्परः । २. रा. बुद्धिभ्रान्तो । ३. रा. पुस्तके
 'सांख्यायनतन्त्रे' इत्यधिकः पाठः । ४. रा. उपसंहारप्रयोग । ५. रा. पीतवस्त्राय० ।
 ६. ख. पुस्तके—

ईश्वरी विश्ववन्द्या च विश्वानन्तरूपिणी ।

पीतवस्तुदय सुष्टा पीतं हृदयनिवाशिनीम् ॥

७. ख. ०गुणाकर । रा. ०कुमारक । ८. ख. रा. पद्याद्विदं नास्ति । ९. ख. समस्त० ।
 १०. ख. परकृत्यानिवारणे । ११. रा. सर्वभयविनाशिनी । १२. ख. देवदानवदैत्या-
 दिशमनोऽत्र विनाशने । १३. ख. पूतनादिविचारणे ।

कपटादिविनाशार्थे^१ प्राप्ते प्राणस्य सङ्कटे ।
 विशन्मनुविनाशार्थे^२ षट्त्रिंशद्रोगनाशने^३ ॥६॥
 सूचिप्रयोगविध्वंसे महाशस्त्रास्त्रपातने ।
 गतिस्तम्भे^४ मतिस्तम्भे^५ सूर्याग्निस्तम्भनेषु^६ च ॥७॥
 नानारोगविनाशार्थं नानाक्लेशनिवारणे ।
 रणे राजकुले शान्ती^७ प्रयोगनाशनेऽपि च ॥८॥
 परप्रयोगविध्वंसे परकृत्यानिवारणे ।
 कृत्यावेशस्तम्भनेऽप्य^८ प्रयोग षण्मुखाचर^९ ॥९॥
 अनेन योगवय्येण सर्वदोषनिवारणम् ।
 शृणु षण्मुख तद्योगं सर्वयोगोत्तमोत्तमम् ॥१०॥
 'पीतावरणभूषी च पीतवस्त्रद्वयान्वितः'^{१०} ।
 पीतयज्ञोपवीतस्तु महापीताश (स)ने^{११} स्थितः^{१२} ॥११॥
 'ज्वालामुख्यभिधं बाणं त्रिशतं प्रजपेत् सुत'^{१३} ।
 'हरिद्राक्षमणि पीत'^{१४} सर्वकार्यं जपादिकम् ॥१२॥
 वडवानलनामानं बाणमादौ जपेच्छतम् ।
 उत्कामुख्यभिधं^{१५} बाणं द्विशतं प्रजपेत् सुत ॥१३॥
 ज्वालामुख्यभिधं बाणं त्रिशतं प्रजपेत् नरः^{१६} ।
 जातवेदमुखीबाणं 'वेदसंख्याशत'^{१७} सुत ॥१४॥
 बृहद्भानुमुखीबाणं जपेत् पञ्चशतं सुत ।
 'य एकादि'^{१८} महाविद्यां कुल्लुकादिसमन्विताम्^{१९} ॥१५॥
 नेत्रलक्षं जपेन्मन्त्रं क्रूरकर्मादिनाशने^{२०} ।
 हरिद्रायां^{२१} चरेद्भौ (द्वो)मं काम्यं गौरवमिच्छति ॥१६॥

१. ख. क्रूरग्रहविनाशायै । २. ख. विशनष्टि विनाशार्थे । ३. ख. षट्त्रिंशद्बाण० ।
 ४. ख. मणिस्तम्भे । ५. ख. रतिस्तम्भे । ६. ख. ०स्तम्भनेऽपि । ७. ख. शत्रौ ।
 ८. ख. कृत्याविष० । ९. ख. षण्मुखाचरः । १०. ख. षण्मुखाचरेत् ।
 ११. ख. पीताभरणभूषः द्वया पीतवस्त्रद्वयान्वितः ।
 १२. ख. महापीतासुनि । १३. ख. सुत । १४. '—' अयमंशो घ. रा. पुस्तकयोर्नास्ति ।
 १५. ख. हरिद्राक्षेण मणिना । १६. घ. उत्कामुखाभिधं । १७. ख. सुत । रा. ततः ।
 १८. ख. तदन्ते संस्मरेत् । १९. ख. एकाक्षरी । २०. घ. कुमार्कदि० । २१. ख. क्रूरकर्माण० । रा. कुकर्मादि० । २२. ख. हरिद्रया ।

शतं त्रिशतकं पुत्र हुनेद्दशसहस्रकम्^१ ।
 'हरिद्राघृतसंमिश्रैः क्रूरकर्मविनाशनम्'^२ ॥१७॥
 'हरिद्राहोममात्रेण क्रूरकर्मण(वि)नाशनम्'^३ ।
 'तर्पणात्तालनीरेण हेतुना'^४ मार्जयेत् सुत ॥१८॥
 'सुवासिनी ब्राह्मणांश्च'^५ 'वगलार्चा कुमारक'^६ ।
 सौभाग्यार्चक्रमेणैव 'ब्राह्मीमुद्रां च'^७ धारणात् ॥१९॥
 'बन्धनं त्रिपुरश्चैव दीपिका तस्य'^८ योजनात् ।
 'कृत्यावश्यस्तम्भनाख्यो(रूपं) 'योगं सर्वं भयापहम्'^९ ॥२०॥
 त्रैलोक्यविजयं नाम विजयं^{१०} मण्डलं तथा ।
 पञ्चास्त्रमूलपठनाद् गारुडो जायते सुत ॥२१॥
 पीताक्षी पीतवाणी च पीतशय्यासमन्वितः ।
 पीताम्बररादिसंयुक्तः पीतपूजापरायणः ॥२२॥^{११}
 पञ्चक्रमसमायुक्तां^{१२} (क्तः) सिद्धयोगी^{१३} नरः सुत ।
 प्रसिनी सर्वविद्यानां रक्षणी सकलापदाम् ॥२३॥
 मदिनी^{१४} सर्वशत्रूणां नाशिनी सर्वरक्षसाम् ।
 उपसंहारयोगेषु योगो यं भवति^{१५} ध्रुवम् ॥२४॥
 'अन्ययोगसमारम्भं कृतं सिद्धयति वा न वा'^{१६} ।
 'योगमेवं समासाध्य सिद्धभोगी'^{१७} नरः कली ॥२५॥
 'अघोराश्च पाशुपती संहारो मोहिनीपि(ति) च'^{१८} ।
 षट्त्रिंशदस्त्रसंस्तम्भः पञ्चास्त्रेण प्रजायते ॥२६॥
 पञ्चास्त्रशस्त्रविज्ञानी पाञ्चभौतिकसिद्धियुक् ।
 आद्यस्तु रणबाणास्त्रं^{१९} रणादिस्तम्भने जपेत् ॥२७॥

१. रा. ० सहस्रवान् । ख. सहस्रं त्रिसहस्रकम् । २. ख. हुनेद्दशसहस्रं वा हरिद्रा-
 घृतमिश्रितैः ॥ ३. '—' अयमंशो नास्ति घ. रा. पुस्तकयो । ४. '—' ख. तर्पणात्तलनिरणय-
 षणहेतु । ५. ख. ब्राह्मणान् सुवासिनी । ६. '—' ख. भक्ता वाला वा च कुमारिकाम् ।
 ७. ख. ब्राह्मीमुद्राणि । रा. ब्राह्मीमुद्रादि । ८. '—' ख. बन्धनानिष्ठुरश्चैव दीपिकास्त्रस्य ।
 ९. '—' ख. रा. कृत्याविषस्तम्भनाख्यो योगः सर्वविषापहः ॥
 १०. ख. कवचं । ११. श्लोकोऽयं ख. पुस्तके नास्ति । १२. ख. ० समासक्तः । १३.
 ख. सिद्धिभागी । रा. ० भोगी । १४. ख. मदिनी । १५. ख. रा. चलति । १६. '—' ख.
 अन्ययोगः शरभवत् कृते सिद्धमानवः ।
 १७. ख. रा. '—' योगमेनं समासाध्य सिद्धिभागी । १८. ख. रा. अघोरास्त्रे पाशुपते-
 संहारे मोहनेऽपि च । १९. ख. वडवाबाणो ।

उत्कामुखीद्वितीयास्त्रं 'स्तम्भनं भुवनत्रये' ^१ ।
 ज्वालामुखीतृतीयास्त्रं स्तम्भनं ऋषिदैवतैः ॥२८॥
 जातवेदमुखीदाणो ब्रह्मविष्णवादिरक्षणे ^२ ।
 'सर्वकर्मस्तम्भने च' ^३ चतुर्थं प्रजपत् सुत ॥२९॥
 बृहद्भानुमुखीबाणं ^४ पञ्चमं ^५ परिकीर्तितम् ^६ ।
 षट्पञ्चकोटिचामुण्डा कालीकोटिशतं सुत ॥३०॥
 सपादकोटित्रिपुरा पञ्चाशत्कोटिभैरवाः ।
 नारसिंहा यातुधानाः पूतनाः कोटिचेटकाः ^७ ॥३१॥
 समस्तस्तम्भनं पुत्र पञ्चमेन प्रजायते ।
 हस्ते सम्पाद्य ^८ 'पञ्चास्त्रं शासनास्त्रं' ^९ स्मरेन्मुखे ॥३२॥
 स कल्पमुखभागी ^{१०} स्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
 त्रैलोक्यविजयाख्यं च स्मरेदस्त्रेन्द्रमुत्तमम् ॥३३॥
 यथोक्तकुण्डेषु हुनेद् वेदिकायां विशेषतः ।
 चुल्ल्यां शकट्यां प्रेताग्नी पञ्चस्थाने हुनेदपि ॥३४॥
 चत्वरे सर्वकार्यार्थं होमयेदुक्तमार्गतः ।
 'सकृच्चै' स्रुकस्रुवी चैव तद्वत्स्वि (वि)श्च इति क्रमात् ^{११} ॥३५॥
 प्रणि (णी) ता प्रोक्षणीपात्रमाज्यस्थाली च षण्मुख ^{१२} ।
 सकलं ^{१३} पूर्णपात्रं च 'ब्रह्मचार्येण योगतः' ^{१४} ॥३६॥
 क्रमात् सर्वं तु सम्पाद्य होमं कुर्यात् प्रयत्नतः ^{१५} ।
 'क्रूरकर्माणि नश्यन्ति' ^{१६} तालकेन हुनेत् सुत ॥३७॥
 पीतपुष्पैश्च जुहुयात् क्रूरकर्मविनाशने ^{१७} ।
 'क्रूरतर्पणयोगेन क्रूरविघ्ननिवारणम्' ^{१८} ॥३८॥

१. '—' खं. त्रिलोकीस्तम्भने जपेत् । २. ब्रह्मविद्या० । ३. ख. सर्वकर्मणस्तम्भने ।
 रा. 'सर्वकर्मणि स्तम्भने च । ४. ख. ०बाणः । ५. ख. पञ्चमः । ६. ख. परि-
 कीर्तितः । ७. ख. कटपूतनाः । रा. ०पूतनाः । ८. ख. संधार्यं । ९. '—' ख. चापास्त्रं
 असितास्त्रं । १०. ख. कल्पमुखभागी । रा. संकल्पमुखिभोगः । ११. '—' ख. —
 समित्कुशा स्रुकस्रुवी च त्विष्मावर्हति च क्रमात् । १२. ख. सन्मुखाः । १३. ख. कलशः ।
 १४. ख. ब्रह्मचार्यो तु जापकः । रा. ब्रह्मचार्येण योगकः । १५. ख. प्रयोगवित् । १६. ख. रा.
 क्रूरकर्माणिननिशि । १७. ख. कूटकुत्त्रिमनाशने । १८. '—' ख. —पीतेन तर्पयेदेव क्रूर-
 ग्रहनिवारणम् । रा. क्रूरे तर्पणया देवी० ।

इति संक्षेपतः पूर्वं^१ किमन्यं^२ श्रोतुमिच्छसि ।

इति श्रीषड्विंश्यागमे सांख्यायनतन्त्रे चतुस्त्रिंशत्पटलः^३ ॥३४॥

॥ अथ पञ्चत्रिंशः पटलः ॥

योषिदाकर्षणासक्तां^४ फुल्लचम्पकसन्निभाम्^५ ।

दुष्टस्तम्भनमासक्तां^६ वगलां स्तम्भिनीं भजे ॥१॥

श्लोचभेदन उवाच—

नमस्ते सर्वसर्वेश कपूर्वद्युतिसन्निभ^७ ।

योगिन्^८ सर्वादिसर्वज्ञ बीजभेदं वद प्रभो ॥२॥

ईश्वर उवाच—

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि वगलामन्त्रनिर्णयम् ।

षट्त्रिंशदक्षरी विद्या 'त्रिपुरे चैव तिष्ठति'^९ ॥३॥

सांख्यायनमते देव्या^{१०} नारायण^{११} ऋषिः स्मृतः^{१२} ।

'गायत्रीछन्द उद्दिष्टं देवता वगलाह्वया'^{१३} ॥४॥

सांख्यायनमते देवि वामाचारविधिर्मतः ।

ब्रह्मयामलसम्मत्या ब्रह्मा चास्य ऋषिः स्मृतः ॥५॥^{१४}

'गायत्री छन्द आदिष्टं देवता सैव कीर्त्तिता'^{१५} ।

'जयद्रथाख्ययामले तु'^{१६} ऋषिर्नारद एव हि ॥६॥

छन्दादिकं पूर्ववत् स्यादिति संक्षेपतो मतम् ।

हारिद्रसंहितायां तु ऋषिर्नारायणो मतः ॥७॥

अनुष्टुप्छन्द आख्यातं^{१७} देवता वगलामुखी ।

सांख्यायनमतं देवी(वि)कली जाग्रति^{१८} केवलम् ॥८॥

मृत्युञ्जयजपं कृत्वा ततो विद्यां जपेत् सुत^{१९} ।

मृत्युञ्जयं विना देवी 'वगला नहि सिद्धयति'^{२०} ॥९॥

१. ख. प्रोक्त । २. ख. किमन्यच् । ३. ख. द्वात्रिंशति(एकत्रिंशत्)पटलः ॥३२।
 ४. घ. ०सक्तां । ५. ख. लसच्चम्पक० । ६. ख. ०स्तम्भनासक्तां । ७. रा. कपूर्-
 ववल ० । ८. ख. योगी । ९. '—' ख. त्रिषा च परितिष्ठिता । रा. ०चैव तिष्ठतिः ।
 १०. ख. देवी । ११. ख. नारदोऽस्य । १२. ख. मतः । १३. '—' ख.—अनुष्टुप्छन्द
 आख्यातं देवता वगलाह्वया । रा. ०देवता सैव कीर्त्तिता । १४. पद्यमिदं घ. पुस्तके नास्ति ।
 १५. घ. पुस्तके नास्ति पद्याद्धमिदम् । १६. ख. जयद्रथाख्ययामले । रा. जयद्रथयामले
 तु । १७. ख. त्रिष्टुप् छन्दः समाख्यातं । १८. ख. जाग्रति । १९. ख. सुधीः । २०.
 '—' घ. पुस्तके नास्ति ।

‘ऋषिच्छन्दत्रितयकं मतभेदात् प्रदर्शितम् ।
 बीजसंज्ञां प्रवक्ष्यामि’^१ सांख्यायनमुखोद्भवा^२ ॥१०॥
 शिवबीजं^३ वह्नियुक्तं रतिबिन्दुसमन्वितम् ।
 ‘वह्निशिवान्तराले तु’^४ भूबीजं योजयेत्(पेत्), सुत^५ ॥११॥
 स्थिरमाया इति^६ प्रोक्ता विद्या त्वेकाक्षरी शुभा ।
 अनया विद्यया देवि किञ्च सिद्धयति भूतले ॥१२॥
 पीतवासामते पुत्र^७ स्थिरमायां शृणु प्रिये ।
 ‘स्थिरमायासमायुक्तं स्थिरं बीजमितीरितम्’^८ ॥१३॥
 तदुद्धारं शृणु प्राज्ञ^९ गगनाद्धं^{१०} समुदरेत् ।
 स्थिरबीजं समुद्धृत्य रतिबिन्दुसमन्वितम्^{११} ॥१४॥
 स्थिरमाया ‘द्वितीयां तु इन्द्रस्तं चन्द्रभूषितम्’^{१२} ।
 ‘इयं शप्ता’^{१३} महाविद्या कीलिता^{१४} स्तम्भिता शिवे^{१५} ॥१५॥
 रेफयोगान्महेशानि^{१६} निश्शप्ता^{१७} फलदायिनी ।
 रेफयुक्तां जपेद्विद्यां ‘फलसिद्धिर्न संशयः’^{१८} ॥१६॥
 रेफहीनां जपेद्विद्यां कोटिजाप्यं^{१९} न सिद्धयति ।
 ‘तस्माद्रेफेण संयुक्त’^{२०} स्थिरदा^{२१} परमेश्वरि ॥१७॥
 संजपेच्च ‘च ततः पुत्र’^{२२} तस्य सिद्धिर्भविष्यति ।
 लघुषोढां महाषोढां पञ्जरं न्यासमेव हि ॥१८॥
 वगलामातृकान्यासं^{२३} ‘कुल्लुकां च विचिन्त्य वै’^{२४} ।
 सेत्वादिकामराजान्तं^{२५} न्यासमृत्युञ्जयं^{२६} जपेत् ॥१९॥

१. ‘—’ चिन्हस्थोऽशो घ. पुस्तके नास्ति । २. घ. रा. समुद्भवात् । ३. ख. जीव-
 बीजं । ४. ख. वह्निर्नर्वा० । रा. वह्निः शि० । ५. ख. शिवे । ६. ख. त्वयं । ७.
 ख. देवि । ८. ख.—स्थिररूपा तु या माया स्थिरमाया तु सा मता ।

रा. स्थिररूपा तु मामाया स्थिरमाया समायतु ।

९. ख. प्राज्ञे । १०. ख. रा. गगनार्धं । ११. ख. ०विभूषितम् । १२. ख. त्वयं
 देवि बिन्दुद्धं चन्द्रभूषिता । १३. घ. रा. इमं समा । १४. घ. रा. कलिता । १५. घ.
 रा. सुत । १६. घ. रा. महा सेव । १७. घ. रा. नित्यभाक् । १८. ख. रेफहीनां
 न संजपेत् । १९. ख. ०जाप्ये । २०. ख. तस्माद्रेफं तु संयोज्य । रा. तस्माद्रेफस्तु
 संयुक्तं । २१. ख. स्थिराद्यः । २२. ख. प्रयतो देवि । रा. स जपे शतदः पुत्र । २३.
 ख. ०मातृकां न्यस्य । २४. घ. रा. सकृदाचरितं तदा । २५. घ. सत्वादिकं । २६.
 घ. रा. न्यस्य ।

ततो नै प्रजपेद्विद्यां सदा जाग्रत्स्वरूपिणीम् ।
 पीतवासामते देवि^२ पञ्चप्रेतगतां^१ स्मरेत् ॥२०॥
 चतुर्भुजां वा द्विभुजां पीतार्णवनिवासिनीम् ।
 सुघार्णवसमासीनां मणिमण्डपमध्यगाम् ॥२१॥
 सांख्यायनमते देवि^३ संस्मरेद् यत्नतः शिवे^४ ।
 सुन्दर्याः पश्चिमाग्नाये बगला परितिष्ठति^५ ॥२२॥
 श्रीकाल्यामु(उ)त्तराग्नाये बगला पूज्यतां सुत ।
 इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतन्त्रे पञ्चत्रिंशत्पटलः^६ ॥३५॥

॥ अथ षट् त्रिंशः पटलः ॥

योगिनोकोटिसहितां पीताहारोपचञ्चलाम्^७ ।
 बगलां परमां वन्दे^८ परब्रह्मास्वरूपिणीम् ॥१॥
 क्लृप्तमेवम उवाच-

चिदानन्दघनोवास^९ 'वरमन्यं च मां वद'^{१०} ।
 सर्व्वतीत परेशान 'सर्व्वभूतहिते रत'^{११} ॥२॥

ईश्वर उवाच-

अथ 'स्कन्द प्रवक्ष्यामि'^{१२} 'सर्व्वकर्माणि नाशनम्'^{१३} ।
 किं केन 'तामसं प्राप्तं'^{१४} किं केन शान्तिकारणम्^{१५} ॥३॥
 कारणं तत्र केन स्यात् तत्सर्व्वं कथ्यते शृणु ।
 आदौ मन्त्रं जपेत् पुत्र त्रिसहस्रमतन्द्रितः ॥४॥
 ततः कवचमालम्ब्य^{१६} पुनर्मन्त्रं जपेत् तथा^{१७} ।
 षट्त्रिंशद्द्वारमावर्त्य^{१८} पुरश्चरणमुच्यते ॥५॥
 सर्व्वकर्माणि निनाशि^{१९} योगोऽयं परिकीर्तितः ।
 अनुलोमविलोमेन द्वितीयो योग ईरितः ॥६॥

१. घ. रा. पुत्र । २. घ. मतां । ३. घ. रा. श्चरेत् । ४. घ. रा. पुत्र । ५. घ. रा. सुत । ६. ख. परिनिष्ठिता । रा. परितिष्ठताम् । ७. ख. त्रिंश (द्वात्रिंश) पटलः । ८. घ. पीताहारोपि० । रा. पीतहारो० । ९. घ. रा. देवी । १०. ख. धनस्वामिन् । ११. ख. सारमन्यन्महेश्वर । रा. सारमन्यं च मां वद । १२. ख. सर्व्वभूतहिताश्वर । १३. ख. षण्मुख मध्वामि । १४. ख. सर्व्वकर्माणानाशनम् । १५. ख. रा. नाम सम्प्राप्तं । १६. ख. ऽकारकम् । १७. घ. रा. ऽमारम्य । १८. घ. रा. ततः । १९. घ. रा. षड्विंशद्वर्णमावृत्या । २०. ख. सर्व्वकर्मणानिनाशि ।

प्रधानसम्पादकीय वक्तव्य

प्रस्तुत ग्रन्थ का सम्पादन श्रीलक्ष्मीनारायण गोस्वामी ने ५ हस्तलेखों के आधार पर किया है और पाठान्तरों को पाद-टिप्पणियों में दे दिया है। विद्वान् सम्पादक ने पुस्तक के पाठ को शुद्धतम रूप में प्रस्तुत करने के अतिरिक्त न केवल विद्वानों के लिए अपितु साधकों के लिए भी उपयोगी एवं आवश्यक सामग्री को भूमिका तथा परिशिष्टों के रूप में दे दिया है। यह ग्रन्थ यद्यपि आकार में छोटा है, परन्तु 'वगला' की साधना के लिए यह अत्यन्त महत्वपूर्ण है। सम्पादक ने मन्त्रोद्धार को स्पष्ट करने का जो प्रयत्न किया है वह स्तुत्य है और इससे प्रकट है कि श्रीगोस्वामीजी को तन्त्र के व्यवहारपक्ष का कितना ज्ञान अपनी पैतृक सम्पत्ति के रूप में मिला है। इसीप्रकार पुस्तक की भूमिका के अन्तर्गत सम्पादक ने आगम-निगमादि के विषय में जो सामग्री प्रस्तुत की है वह भी बड़ी उपयोगी है और मैं इस सबके लिए विद्वान् सम्पादक को बधाई देता हूँ। तन्त्रशास्त्र के अनेक ग्रन्थ प्रकाशित हुए हैं, परन्तु व्यवहार-पक्ष की उपेक्षा करने से वे प्रायः दुर्बोध बन गए हैं। मेरी इच्छा थी कि वह कमी इस ग्रन्थ में नहीं रहती। श्रीगोस्वामीजी तन्त्र-व्यवहार में भी पारङ्गत हैं, अतः इस कमी को दूर करना उनके लिए कठिन नहीं था और उन्होंने किसी सीमा तक इसको दूर किया भी है। परन्तु फिर भी ग्रन्थ के आकार के बढ़ने के भय से बहुत सी सामग्री नहीं दी गई। आशा है वह सब दूसरे रूप में तन्त्र-शास्त्र के व्यवहारपक्ष को उपस्थित करते हुए अन्यत्र दी जा सकेगी।

ग्रन्थ का मुद्रण प्रारम्भ हो गया था, परन्तु सम्पादक महोदय की अनेक व्यक्तिगत कठिनाइयों अथवा प्रतिष्ठान या प्रेस में उपस्थित अनेक विघ्न-बाधाओं के कारण, ग्रन्थ के प्रकाशन में आशातीत विलम्ब हुआ जिसके लिए मैं प्रतिष्ठान की ओर से क्षमाप्रार्थी हूँ।

अन्त में, मैं प्रकाशन विभाग के अध्यक्ष म० विनयसागर तथा साधना प्रेस के व्यवस्थापक श्रीहरिप्रसाद पारीक को धन्यवाद अर्पित करता हूँ जिन्होंने रुचि एवं लगन के साथ इस ग्रन्थ को प्रकाशित करने में सहयोग दिया है।

—फतहसिंह

भूमिका

भारतवर्ष एक धर्मप्रधान देश है। यहाँ अनादिकाल से निगम एवं आगम-सम्मत धर्म की ही स्थिति प्रधान रूप में प्रचलित रही है। मन्त्रब्राह्मणात्मक वेदों को निगम अथवा छन्द नाम से वामन, भट्टोजी दीक्षित आदि महापण्डितों ने अभिहित किया है—‘नितरामत्यन्तं निश्चयेन वा गच्छन्ति अवगच्छन्ति (जानन्ति) धर्ममनेनेति निगमश्छन्दः’ अर्थात् रित्तर अथवा निश्चयपूर्वक जिसके द्वारा धर्म को जानते हैं उसे निगम अर्थात् छन्द कहते हैं। परा और अपरा-नामक विद्याओं की स्थिति भी इसी में निहित है अतः इसी निगम को धर्मशास्त्र के आचार्य मनु ने विद्या एवं धर्म का स्थान माना है ‘वेदप्रणि-हितो धर्मो ह्यधर्मस्तद्विपर्ययः’ अर्थात् वेदविहित कार्य ही धर्म एवं तदितर कार्य अधर्म है। याज्ञवल्क्य ने भी पुराण, न्याय, मीमांसा एवं धर्मशास्त्रस्वरूप अङ्गों से युक्त वेद को धर्म एवं चौदह विद्याओं का स्थान बतलाया है—

‘पुर णन्यायमीमांसाधर्मशास्त्राङ्गमिश्रिताः।

वेदाः स्थानानि विद्यानां धर्मस्य च चतुर्दश।’

त्रिकालदर्शी महर्षियों ने सम्पूर्ण शब्दराशि को आगम-निगम-भेद से दो भागों में विभक्त किया है। क्यों कि प्रकृतिसिद्ध नित्यशब्दब्रह्म इन्हीं दो भागों में विभक्त है। यद्यपि ‘अथो वागेवेदं सर्वम्’^१ ‘वाचीमा विश्वा भुवनान्यपिता’^२ आदि श्रौतसिद्धान्तों के अनुसार वाक्त्व से प्रादुर्भूत होने वाले शब्दप्रपञ्च से कोई स्थान खाली नहीं है तथापि स्वर्गनाम से प्रसिद्ध १४ प्रकार के भूतसर्ग के साथ प्रधानरूप से अग्निवाक् और इन्द्रवाक् का ही सम्बन्ध है। पृथिवी अग्नि-मयी है और द्युलोकोपलक्षित सूर्य इन्द्रमय है^३। पार्थिव एवं सौर अग्नि अन्नाद (अन्न खानेवाले) हैं और मध्यपतित चान्द्र सोम इन अग्नियों का अन्न बन रहा है^४। अन्न जब अन्नाद के उदर में चला जाता है तो केवल अन्नाद-सत्ता ही

१. ‘द्वे विद्ये वेदितव्ये परा चैवापरा च’। (१) परा—उपनिषद्विद्या। (२) अपरा—ऋग्वेदादिः।

२. ऐतरेयारण्यक० ३।१।६।

३. तैत्तिरीय ब्राह्मण २।८।८।४।

४. ‘यथाग्निगर्भा पृथिवी तथा द्यौरिन्द्रेण गर्भिणी’ शतपथब्राह्मण १४।१।७।२०

५. ‘एष वै सोमो राजा देवानामन्नं यच्चन्द्रमाः’ “ १।६।४।५

ईश्वर उवाच—

तत्त्वं वद महादेव यदि पुत्रोऽस्मि ते वद ।
 रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते शृणु पुत्रक ॥३॥
 अमात्यानां च दुष्टानां दूषकानां दुरात्मनाम् ।
 क्षुद्रग्रहादिजातीनां सैन्यानामपि पुत्रक ॥४॥
 क्रूरग्रहविनाशाय सर्वशान्त्यर्थमेव च ।
 पराभिचारशान्त्यर्थं रक्षार्थं च विशेषतः ॥५॥
 अपमृत्युविनाशार्थं रोगशान्त्यर्थमेव च ।
 परसेनाविनाशाय स्वसेनारक्षणाय च ॥६॥
 आत्मार्यं च परार्थं च विजयार्थं च षण्मुख ।
 चेतालाश्च विनाशार्थं भैरवादिप्रशान्तये ॥७॥
 ससस्तविषनिर्नाशे मुष्टिकुक्षिविधावपि ।
 शस्त्रास्त्रबाणसंधाने संहारास्त्रादिनाशने ॥८॥
 शस्त्रास्त्रस्तम्भने पुत्र तद्वच्छवि(व)विधावपि ।
 स्तब्धीकरणनिर्नाशे(र्णशे) मृतकोत्थापनेऽपि च ॥९॥
 देशोपद्रवनाशार्थं राष्ट्रभङ्गे समागते ।
 कोटिकृत्याविनाशार्थं स्वेष्टरक्षणकर्मणि ॥१०॥
 हृतनष्टप्रणष्टादिवारुणाग्नेयजातिषु ।
 पत्रपुष्पफलं शाखाजटात्वक्क्षोरनीरके ॥११॥
 महाविषे तैजसे तु विष्णुमूत्रविजरकृते ।
 उद्भ्रान्तधूलिनाशार्थं घटकृत्याविनाशने ॥१२॥
 जलकृत्याविनाशार्थं स्थलकृत्याविनाशने ।
 वृक्षकृत्यानाशनार्थं गन्धकृत्याविधावपी(पि) ॥१३॥
 महेन्द्रपदनिर्नाशे विरूडानाशनेऽपि च
 भेरुडनाशनार्थं च रिक्तघावेशभैरवे ॥१४॥
 सस्यस्तंभे दारुनाशे मन्त्रमण्डलरोगहृत् ।
 सप्तब्रह्मास्त्रयोगोऽयं सर्वथा चलति ध्रुवम् ॥१५॥
 अमोघमृत्युनाशाय समाश्चर्यकमाय (प)दि ।
 तं प्रयोगमहायोगं शृणु सावहितो भव ॥१६॥

कुण्डे वा स्थण्डिले वेद्यां चत्वरं पितृकानने ।
 चुल्यां सकटया(शकट्यां)वा देवि होतव्यं सर्वकर्मणि ॥१७॥
 शुभशुक्लादियोगे तु प्रयोगमादरे(त्)सुत ।
 स्वस्तिवाचनमासाद्य द्विजानां वरणं चरेत् ॥१८॥
 वगलास्त्रं मध्यमागे करे निष्ठुरबंधनम् ।
 पञ्चास्त्रं दक्ष(क्षि)णांशे च मूलास्त्रं होमकर्मणि ॥१९॥
 त्रैलोक्यविजयास्त्रं च स्मरेदस्त्रेन्द्रमुत्तमम् ।
 निष्ठुरांश्चालयेदेव दीपकास्त्रं प्रयोजयेत् ॥२०॥
 पूर्वभागे तु पञ्चास्त्रमुत्तरे मुण्डमुत्तमम् ।
 महोग्रविजयं दक्षे विजयास्त्रं प्रयोजितम् ॥२१॥
 हेलाकर्का चंदला तूर्या तथा पञ्चाङ्गुली प्रिया ।
 पश्चिमे कीर्त्तिता विद्या बंधद्वयपुरस्सरम् ॥२२॥
 आदौ गणपति पूज्य द्वारपूजादिसंयुतम् ।
 विप्राणां वरणं कृत्वा वगलादीपमाचरेत् ॥२३॥
 मण्डले वगलादीपो(पः)कवचे मूलदीपकः ।
 पीताशा(शी) पीतवस्त्राढ्या(ढ्यः) पीतयज्ञोपवीतवान् ॥२४॥
 पीताशनी पीतभक्षो पीतशय्यापरायणः ।
 हरिद्राक्षेण मणिना सर्वं कार्यं जपादिकम् ॥२५॥
 हरिद्राभिः सुरक्ताभिः रोचनाघृतमिश्रितैः ।
 बिल्वप्रसूनैर्जुहुयात् सर्वोत्पातनिवारणम् ॥२६॥
 अथवा पीतपुष्पैस्तु हरिद्रामधुयोजनम् ।
 हरिद्रया दरिद्राणि नश्यन्त्येव न संशयः ॥२७॥
 अनेन योगच(व)र्गेण सर्वोत्पातनिवारणम् ।
 पीताभरणभूषाढ्ये(ढ्यः) पीतशालानिवासकृत् ॥२८॥
 शतमष्टोत्तरशतं त्रिशतं च सहस्रकम् ।
 त्रिसहस्रं पञ्च तथा दिग्विशत्यादिरेव च ॥२९॥
 पञ्चविंशच्च पञ्चाशत् सहस्रं लक्षमानकम् ।
 लक्षोपरि महेशानि न होमोऽस्ति महीतले ॥३०॥
 सुन्दर्यां कालिकायां च वैदिके कोटिमात्रकम् ।
 होमस्य तु दशांशेन तर्पणं माज्जनं तथा ॥३१॥

सुरया तर्पणं पुत्र तेन माज्जनमाचरेत् ।
 अभिषेको विप्रभोज्यं साङ्गयोगं प्रसिद्धयति ॥३२॥
 नातः परतरो योगो विद्यते भुवि मण्डले ।
 सर्वकर्मविनाशार्थं विषनाशार्थमदभुतम् ॥३३॥
 गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं प्रयत्नतः ।
 रहस्यातिरहस्यं च रहस्यातिरहस्यकम् ॥३४॥
 इति संक्षेपतः प्रोक्तं तोषयेद्दक्षिणादिना ।
 प्रयोगस्योपसंहार (रः) कर्तव्यः सिद्धिमिच्छता ॥३५॥

इति षड्विद्यागमे सांख्यायनतन्त्रे
 पञ्चविंशत् (चतुस्त्रिंशत्) पटलः ॥३५॥

परिशिष्टम्—(क)

ऋष्यादिन्यासध्यानादियुताः

॥ साख्यायनतन्त्रगता मन्त्राः ॥

१. एकाक्षरीबगलामन्त्रः— ह्रीं ।

ॐ अस्य श्रीबगलामुख्येकाक्षरीमहामन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्रीछन्दः श्रीबगलामुखी देवता लँ बीजं, ह्रीं शक्तिः, ईं^१ कीलकं श्रीबगलामुखीदेवताम्बा-प्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः— ब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, श्रीबगलामुखीदेवतायै नमो हृदि, लँ बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, रँ कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः— ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा, ॐ ह्रलू मध्यमाभ्यां वषट्, ॐ ह्रलँ अनामिकाभ्यां हुम्, ॐ ह्रीं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, ॐ ह्रलः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः— ॐ ह्रीं हृदयाय नमः, ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा, ॐ ह्रलू शिखायै वषट्, ॐ ह्रलँ कवचाय हुम्, ॐ ह्रीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ ह्रलः अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्— वादी मूकति रङ्गति क्षितिपतिर्वैश्वानरः शीतति,
क्रौवी शान्तति दुर्जनः सुजनति क्षिप्रानुगः खञ्जति ।
गर्वी खर्वति सर्वविच्च जडति त्वद्यन्त्रिणा यन्त्रितः,
श्रीनित्ये बगलामुखि प्रतिदिनं कल्याणि तुभ्यं नमः ॥

[पञ्चमः पटलः— पृष्ठ—१२, १३]

२. श्रीबगलाषट्त्रिंशदक्षरीविद्यामन्त्रः— ॐ ह्रीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां धात्रं मुखं पदं स्तम्भय जिह्वां कीलय बुद्धिं विनाशय ह्रीं ॐ स्वाहा ।

ॐ अस्य श्रीबगलामुखीषट्त्रिंशदक्षरीविद्यामहामन्त्रस्य श्रीनारदऋषिः, बृहतीछन्दः,^२ श्रीबगलामुखीदेवता, लँ बीजं, ह्रँ शक्तिः, ईं^३ कीलकं, श्रीबगलामुखीदेवताप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

१. 'रँ' इत्यन्यत्र । २. 'अनुदुष्यन्तः' इत्यन्यत्र दृश्यते । ३. 'रँ' इत्यन्यत्र ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीनारदर्षये नमः शिरसि, बृहतीछन्दसे नमो मुखे, श्रीबगलामुखीदेवतायै नमो हृदये, लँ बीजाय नमो गुह्ये, हँ शक्तये नमः पादयोः, ईं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाम्बां नमः, ॐ ह्रीं बगलामुखि तर्जनीम्बां स्वाहा, ॐ ह्रीं सर्वदुष्टानां मध्यमाम्बां वषट्, ॐ ह्रीं वाचं मुखं पदं स्तम्भाय अनामिकाम्बां हुँ, ॐ ह्रीं जिह्वां कीलय कनिष्ठिकाम्बां वौषट्, ॐ ह्रीं बुद्धिं विनाशाय ह्रीं ॐ स्वाहा करतलकरपृष्ठाम्बां फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ ह्रीं हृदयाय नमः, ॐ ह्रीं बगलामुखि शिरसे स्वाहा, ॐ ह्रीं सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, ॐ ह्रीं वाचं मुखं पदं स्तम्भाय कवचाय हुँ, ॐ ह्रीं जिह्वां कीलय नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ ह्रीं बुद्धिं विनाशाय ह्रीं ॐ स्वाहा अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्—चतुर्भुजां त्रिनयनां कमलासनसंस्थिताम् ।

त्रिशूलं पानपात्रं च गदां जिह्वां च बिभ्रतीम् ॥

बिम्बोष्ठीं कम्बुकण्ठीं च समपीनपयोधराम् ।

पीलाम्बरां मदाघूर्णां ध्यायेद् ब्रह्माक्षदेवताम् ॥

[सप्तमः पटलः—पृष्ठ-१६-१७]

३. श्रीबगलामुखीगायत्रीमन्त्रः—ॐ ह्रीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे स्तम्भन-
बाणाय धीमहि तन्नो बगला प्रचोदयात् ।

ॐ अस्य श्रीबगलागायत्रीमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः, ब्रह्मास्त्र-
बगलादेवता, ॐ बीज, ह्रीं शक्तिः, विद्महे कीलकं, श्रीबगलामुखीदेवताप्रसाद-
सिद्धये जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, श्रीब्रह्मास्त्रबगलामुखीदेवतायै नमो हृदये, ॐ बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, विद्महे कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे अङ्गुष्ठाम्बां नमः, स्तम्भनबाणाय धीमहि तर्जनीम्बां स्वाहा, तन्नो बगला प्रचोदयात् मध्यमाम्बां वषट्, ॐ ह्रीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे अनामिकाम्बां हुँ, स्तम्भनबाणाय धीमहि कनिष्ठिकाम्बां वौषट्, तन्नो बगला प्रचोदयात् करतलकरपृष्ठाम्बां फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ ह्रीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे हृदयाय नमः, स्तम्भनबाणाय धीमहि शिरसे स्वाहा, तन्नो बगला प्रचोदयात् शिखायै वषट्, ॐ ह्रीं ब्रह्मास्त्राय विद्महे कवचाय हुम्, स्तम्भनबाणाय धीमहि नेत्रत्रयाय वौषट्, तन्नो बगला प्रचोदयात् अस्त्राय फट् ।

ध्यानं पूर्ववत् ।

[द्वादशः पटलः—पृष्ठ-२६]

४. पञ्चपञ्चाशदक्षरो बगलामुखीपञ्चास्रमन्त्रः—ॐ ह्रीं हूं ग्लौं बगला-
मुखि ह्रीं ह्रीं ह्लूं सर्वदुष्टानां ह्लें ह्रीं ह्लः वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय
ह्लः ह्रीं ह्लें जिह्वां कीलय ह्लूं ह्रीं ह्रीं बुद्धिं विनाशय ग्लौं हूं ह्रीं ॐ
स्वाहा ।^१

ॐ अस्य श्रीबगलामुखीपञ्चास्रमहामन्त्रस्य वसिष्ठऋषिः, पङ्क्तिश्छन्दः,
रणस्तम्भनकारिणी बगलामुखी देवता, लं बीजं, ह्रीं शक्तिः, रं कीलकं श्रीबगला-
मुखीदेवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीनारदऋषये नमः शिरसि, श्रीबगलामुखीदेवतायै नमो
हृदये, लं बीजाय नमो गुह्ये, हूं शक्तये नमः पादयोः इं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाम्यां नमः, ॐ ह्रीं बगलामुखि तर्जनीम्यां
स्वाहा, ॐ ह्रीं सर्वदुष्टानां मध्यमाम्यां वषट्, ॐ ह्रीं वाचं मुखं पदं स्तम्भय
अनामिकाभ्यां हुम्, ॐ ह्रीं जिह्वां कीलय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, ॐ ह्रीं बुद्धिं
विनाशय ह्रीं ॐ स्वाहा करतलकरपृष्ठाम्यां फट् । एवं हृदयादिन्यासः ।

ध्यानम्—पीताम्बरधरां देवीं द्विसहस्रभुजान्विताम् ।

सान्द्रजिह्वां गदां चास्त्रं धारयन्तीं शिवां भजेत् ॥

[पञ्चदशः पटलः—पृष्ठ ३८-३९]

५. अष्टपञ्चाशदक्षर उत्कामुख्यमन्त्रः—ॐ ह्रीं ग्लौं बगलामुखि ॐ ह्रीं
ग्लौं सर्वदुष्टानां ॐ ह्रीं ग्लौं वाचं मुखं पदं ॐ ह्रीं ग्लौं स्तम्भय स्तम्भय ॐ ह्रीं
ग्लौं जिह्वां कीलय ॐ ह्रीं ग्लौं बुद्धिं विनाशय ॐ ह्रीं ग्लौं ह्रीं ॐ स्वाहा ।^२

१. “ॐ ह्रीं हूं ग्लौं बगलामुखि ह्रीं ह्रीं ह्लः सर्वदुष्टानां ह्लें ह्रीं ह्लः वाचं मुखं पदं
स्तम्भय ह्लः ह्लें ह्रीं जिह्वां कीलय ह्रीं ह्रीं ह्रीं बुद्धिं विनाशय ह्रीं ह्रीं ह्लः ग्लौं हूं
ह्रीं ॐ स्वाहा” इत्येवंविधो मन्त्रोऽप्यन्यत्र दृश्यते ।

२. “ॐ ह्रीं ग्लौं बगलामुखि सर्वदुष्टानां ॐ ह्रीं ग्लौं वाचं मुखं पदं ॐ ह्रीं ग्लौं स्तम्भय
स्तम्भय ॐ ह्रीं ग्लौं जिह्वां कीलय कीलय ॐ ह्रीं ग्लौं बुद्धिं नाशय नाशय ॐ ह्रीं ग्लौं
स्वाहा” इत्यपि मन्त्रभेदो दृश्यतेऽन्यत्र ।

ॐ अस्य श्रीउत्कामुख्यस्त्रमन्त्रस्य श्रीअग्निवराह^१ ऋषिः, ककुप्^२ छन्दः, श्रीउत्कामुखी देवता, ह्रीं बीजं, स्वाहा शक्तिः, ग्लौं कीलकं, जगत्स्तम्भनकारिणी श्रीउत्कामुखीदेवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीवराहर्षये नमः शिरसि, अनुष्टुप्छन्दसे नमो मुखे, श्रीउत्कामुखीदेवतायै नमो हृदि, ह्रीं बीजाय नमो गुह्ये, स्वाहाशक्तये नमः पादयोः, ग्लौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

मूलमन्त्रवत्करषडङ्गन्यासाः ।

ध्यानम्—विलयानलसंकाशां वीरां वेदसमन्विताम् ।

विराण्मयीं महादेवीं स्तम्भनार्थं भजाम्यहम् ॥

[पञ्चदशः पटलः—पृष्ठ-३६]

६. षष्टिवर्णात्मकः श्रीजातवेदमुख्यस्त्रमन्त्रः—ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ बगलामुखि सर्वदुष्टानां ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ जिह्वां कीलय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ बुद्धिं नाशय नाशय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ स्वाहा ।^३

ॐ अस्य श्रीजातवेदमुख्यस्त्रमन्त्रस्य श्रीकालाग्निरुद्र ऋषिः, पंक्तिश्छन्दः, श्रीजातवेदमुखी देवता, ॐ बीज, ह्रीं^४ शक्तिः, ह्रौं कीलकम्, मम श्रीजातवेदमुखीदेवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीकालाग्निरुद्रर्षये नमः शिरसि, पंक्तिश्छन्दसे नमो मुखे, श्रीजातवेदमुखीदेवतायै नमो हृदये, ॐ बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, ह्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

मूलमन्त्रवत्करषडङ्गन्यासाः—

ध्यानम्—जातवेदमुखीं देवीं देवतां प्राणरूपिणीम् ।

भजेऽहं स्तम्भनार्थं च स्तंभिनीं^५ विश्वरूपिणीम् ॥

[षोडशः पटलः—पृष्ठ-४०-४१]

१. 'यज्ञवाराह' इत्यपि पाठः ।

२. 'अनुष्टुप्' इत्यस्यत्र ।

३. मन्त्रोऽयं सूत्रानुसारेण तु द्वाषष्टिवर्णात्मको जायते किञ्चन्यत्र निम्नोद्धृतोऽप्या इत्यते षष्टिवर्णः—

“ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ जिह्वां कीलय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ बुद्धिं नाशय नाशय ॐ ह्रीं ह्रौं ह्रीं ॐ स्वाहा ॥

४. 'ह्रीं' इत्यपि पाठः ।

५. चिन्मयीमिति पाठः न्वचित् ।

७. विंशोत्तरशतवर्णात्मको ज्वालामुख्यस्त्रमन्त्रः—ॐ ह्रीं रां रीं हूं रं
रीं प्रस्फुर प्रस्फुर वगलामुखि ॐ ह्रीं रां रीं हूं रं रीं प्रस्फुर प्रस्फुर
सर्वदुष्टानां ॐ ह्रीं रां रीं हूं रं रीं प्रस्फुर प्रस्फुर वाचं मुखं पदं स्तम्भय
स्तम्भय ॐ ह्रीं रां रीं हूं रं रीं प्रस्फुर प्रस्फुर जिह्वां कीलय कीलय ॐ ह्रीं
रां रीं हूं रं रीं प्रस्फुर प्रस्फुर बुद्धिं विनाशय विनाशय ॐ ह्रीं रां रीं हूं
रं रीं प्रस्फुर प्रस्फुर स्वाहा ।

ॐ अस्य श्रीज्वालामुख्यस्त्रमन्त्रस्य श्रीअत्रि ऋषिर्गणेशो छन्दः, श्रीज्वाला-
मुखी देवता, ॐ बीजं, ह्रीं शक्तिः, हूं कीलकं श्रीज्वालामुखीदेवताम्बाप्रसाद-
सिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्री अत्रिऋषये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे,
श्रीज्वालामुखीदेवतायै नमो हृदि, ॐ बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः,
हूं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

मूलमन्त्रवत्करषडङ्गन्यासाः

ध्यानम्—ज्वलत्पद्मासनायुक्तां कालानलसमप्रभाम् ।

चिन्मयी स्तम्भिनीं देवीं भजेऽहं विधिपूर्वकम् ॥

[षोडशः पटलः—पृष्ठ-४१]

८. षडुत्तरशताधिकवर्णात्मको श्रीवृहद्भानुमुख्यस्त्रमन्त्रः—ॐ ह्रां ह्रीं
ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ॐ वगलामुखि ॐ ह्रां ह्रीं
ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ॐ सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं
स्तम्भय स्तम्भय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः
ॐ जिह्वां कीलय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ॐ
बुद्धिं नाशय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ॐ
ह्रीं ॐ स्वाहा ।

१. एतत्पदस्थाने 'ज्वालामुखि' पदं सूत्रे वर्तते किन्त्वस्य ग्रहणान्मन्त्रे एकाक्षरान्युक्ता स्याव-
तस्तत्पदमेवात्र संगृहीतम् ।

२. सूत्रे तु 'वह्निबीजं च पञ्चकं' इति दर्शनात्त्वत्र 'रंरंरंरंरं' इति बीजानि ग्राह्याणि
किन्तुपुर्णतन्त्रोक्तानामन्यत्रापि व्यवहारोऽत्रापि स्वीकृता नोत्पह्यानि

३. अन्यत्रैष मन्त्रश्चतुस्तरशतवर्णात्मकोऽपि दृश्यते यथा—ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रः
ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः वगलामुखि ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं
ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः
ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः जिह्वां कीलय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं
ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः बुद्धिं नाशय ॐ ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें ह्रीं ह्रः ह्रां ह्रीं ह्लूं ह्लें
ह्रीं ह्रः स्वाहा ॥

ॐ अस्य श्रीवृहद्भानुमुख्यस्त्रमन्त्रस्य श्रीसविता ऋषिः, गायत्री छन्दः, श्रीवृहद्भानुमुखी देवता, ह्रीं बीजं, ह्रीं शक्तिः, ॐ कीलकं, श्रीवृहद्भानुमुखी-देवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्री सवितृष्ये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, श्रीवृहद्भानुमुखीदेवतायै नमो हृदये, ह्रीं बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, ॐ कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

मूलमन्त्रवत्करपङ्क्त्यासाः ।

ध्यानम्—कालानलनिभां देवीं ज्वलत्पुञ्जशिरोरुहाम् ।
कोटिबाहुसमायुक्तां वैरिजिह्वासमन्विताम् ॥१॥
स्तम्भनास्त्रमयीं देवीं दृढपीनपयोधराम् ।
मदिरामदसंयुक्तां बृहद्भानुमुखीं भजे ॥२॥

[सप्तदशः पटलः— पृष्ठ-४२-४३]

६. श्रीब्रगलामुखीशताक्षरीमहामन्त्रः—ह्रीं ऐं ह्रीं क्लीं श्रीं ग्लौं ह्रीं
ब्रगलामुखि स्फुर स्फुर सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं स्तम्भय स्तम्भय प्रस्फुर प्रस्फुर
विकटाङ्गि घोररूपि जिह्वां कीलय महाभ्रमकरि बुद्धि नाशय-विराण्मयि^१
सर्वप्रज्ञामयि प्रज्ञां नाशय उन्मादीकुरु^२ कुरु मनोपहारिणि ह्रीं ग्लौं श्रीं
क्लीं ह्रीं ऐं ह्रीं स्वाहा ॥

ॐ अस्य श्रीब्रगलामुखीशताक्षरीमहामन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः,
जगत्स्तम्भनकारिणी श्रीब्रगलामुखी देवता, ह्रीं बीजं, ह्रीं शक्तिः, ऐं कीलकं,
जगत्स्तम्भनकारिणी श्रीब्रगलामुखीदेवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

मूलमन्त्रवत्करपङ्क्त्यासाः ।

ध्यानम्—पीताम्बरधरां सौम्यां पीतभूषणभूषिताम् ।
स्वर्गासिंहासनस्थां च मूले कल्पतरोरधः ॥१॥
वैरिजिह्वाभेदनार्थं छुरिकां^३ बिभ्रतीं शिवाम् ।
पानपात्रं गदां पाशं धारयन्तीं भजाम्यहम् ॥२॥

(सप्तदशः पटलः— पृष्ठ-४४-४५)

१. 'विराण्मय' इत्यपि पाठः 'उन्मादं कुरु' इति पाठोऽपि दृश्यते । २. 'क्षुरिकां'
इति पाठोऽन्यत्र ।

१०. अष्टाविंशत्युत्तरैकशताक्षरः श्रीवगलामुखीपरविद्याभेदनमन्त्रः^१ — ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं 'ग्लौं' ऐं क्लीं हुं क्षीं^२ वगलामुखि परप्रयोगं ग्रस ग्रस ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं हुं क्षीं ब्रह्मास्त्ररूपिणि परविद्याग्रसिनि भक्षय भक्षय ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं हुं क्षीं परप्रज्ञाहारिणि प्रज्ञां भ्रंशय भ्रंशय ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं हुं क्षीं स्तम्भनास्त्ररूपिणि बुद्धि नाशय नाशय पञ्चन्द्रियज्ञानं भक्ष भक्ष ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं हुं क्षीं वगलामुखि हुं फट् स्वाहा ।^३

ॐ अस्य श्रीपरविद्याभेदिनीवगलामन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः, परविद्याभक्षिणी श्रीवगलामुखी देवता, आं बीज, ह्रीं शक्तिः क्रौं कीलकं, श्रीवगलादेवीप्रसादसिद्धिद्वारा परविद्याभेदनार्थं जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीवह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, परविद्याभक्षिणीश्रीवगलामुखीदेवतायै नमो हृदये, आं बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, क्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—आं ह्रीं क्रौं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, वद वद तर्जनीभ्यां स्वाहा, वाग्वादिनि मध्यमाभ्यां वषट्, स्वाहा अनामिकाभ्यां हुं, ऐं क्लीं सौं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, ह्रीं करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः—आं ह्रीं क्रौं हृदयाय नमः, वद वद शिरसे स्वाहा, वाग्वादिनि शिखायै वषट्, स्वाहा कवचाय हुं, ऐं क्लीं सौं नेत्रत्रयाय वौषट्, ह्रीं अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्—सर्वमन्त्रमयीं देवीं सर्वकर्षणकारिणीम् ।

सर्वविद्याभक्षिणीं च भजेऽहं विधिपूर्वकम् ॥

[विंशः पटलः—पृष्ठ-५४-५५]

११. त्रिचत्वारिंशदक्षरो वगलास्त्रमन्त्रः—ॐ^३ ह्रीं हुं ग्लौं ह्रीं वगलामुखि सम शत्रून् ग्रस ग्रस खाहि खाहि भक्ष भक्ष शोणितं पिव पिव वगलामुखि ह्रीं ग्लौं हुं 'फट् स्वाहा'^४ ।

१. सूत्रानुसारेण वर्णोद्धारवयं मन्त्रः सप्तविंशोत्तरशताक्षर एव भवति । २. 'ग्लौं हुं ऐं क्लीं क्षीं' तथा 'युं ऐं क्लीं हुं क्षीं' इति पाठभेदौ क्वचिद्दृश्येते ।
३. यद्यपि पुस्तके तु 'ॐ' शब्दस्योपयोगो नावलोक्यते, न चैतादृश एव 'स्वाहा' शब्दव्यवहारस्तथापि शब्दद्वयी अत्यावश्यकी संभाव्या वर्णसंख्यानुपूरकत्वात् ४. रा.कृ. पुस्तके 'फट्-स्वाहा' स्थाने 'ह्रीं स्वाहा' इति दृश्यते । अत्र पुस्तकेऽप्ययं मन्त्रो द्विचत्वारिंशदक्षरात्मक एव गृहीतः किन्त्वसौ ऋष्यादिन्यासे 'फट् कीलक' मिति ग्रहणावसाधुरेव प्रतीयते ।

ॐ अस्य श्रीबगलास्त्रमन्त्रस्य श्रीदुर्वासा ऋषिः, अनुष्टुप् छन्दः, अस्त्र-
रूपिणीश्रीबगलामुखी देवता, ग्लौं बीजं, ह्रीं शक्तिः, फट् कीलकं श्रीअस्त्र-
रूपिणीबगलाम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीदुर्वाससे ऋषये नमः शिरसि, अनुष्टुप्छन्दसे नमो मुखे,
अस्त्ररूपिण्यै श्रीबगलादेवतायै नमो हृदये, ग्लौं बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं
शक्तये नमः पादयोः, फट् कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, बगलामुखि तर्जनीभ्यां स्वाहा,
सर्वदुष्टानां मध्यमाभ्यां वषट्, वाचं मुखं पदं स्तम्भय अनामिकाभ्यां ह्रौं, जिह्वां
कीलय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, बुद्धिं विनाशय ह्रीं ॐ स्वाहा करतलकरपृष्ठाभ्यां
फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ ह्रीं हृदयाय नमः, बगलामुखि शिरसे स्वाहा,
सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, वाचं मुखं पदं स्तम्भय कवचाय ह्रौं, जिह्वां कीलय
नेत्रत्रयाय वौषट्, बुद्धिं विनाशय ह्रीं ॐ स्वाहा अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्—चतुर्भुजां त्रिनयनां पीनोन्नतपयोधराम् ।

जिह्वां खड्गं पानपात्रं 'गदां धारयन्तीं पराम्' ॥१॥

पीताम्बरधरां देवीं पीतपुष्पैरलङ्कृताम् ।

बिम्बोष्ठीं चारुवदनां मदाघूर्णितलोचनाम् ॥२॥

सर्वविद्याकर्षिणीं च सर्वप्रज्ञापहारिणीम् ।

भजेऽहं चास्त्रबगलां सर्वकर्षणकर्मसु ॥३॥

[द्वाविंशः पटलः—पृष्ठ-५६-६०]

१२. श्रीबगलाचतुरक्षरीमन्त्रः—ॐ आं ह्रीं क्रौं । ॐ अस्य श्रीबगला-
चतुरक्षरीमन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः, श्रीबगला देवता, ह्रीं बीजं,
आं शक्तिः, क्रौं कीलकं श्रीबगलामुखीदेवताम्बाप्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे,
श्रीबगलादेवतायै नमो हृदये, ह्रीं बीजाय नमो गुह्ये, आं शक्तये नमः पादयोः,
क्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा,
ॐ ह्रौं मध्यमाभ्यां वषट्, ॐ ह्रौं अनामिकाभ्यां ह्रौं, ॐ ह्रीं कनिष्ठिकाभ्यां
वौषट्, ॐ ह्रौं अस्त्राय फट् ।

१०. अष्टाविंशत्युत्तरैकशताक्षरः श्रीवगलामुखीपरविद्याभेदनमन्त्रः^१—

ह्रीं श्रीं ह्रीं 'ग्लौं' ऐं क्लीं ह्रौं क्षीं^२ वगलामुखी परप्रयोगं ग्रस ग्रस ॐ
ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं ह्रौं क्षीं ब्रह्मास्वरूपिणि परविद्याग्रसिनि भक्षय
भक्षय ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं ह्रौं क्षीं परप्रजाहारिणि प्रजां भ्रंशय
भ्रंशय ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं ह्रौं क्षीं स्तम्भनास्वरूपिणि बुद्धि
नाशय नाशय पञ्चेन्द्रियज्ञानं भक्ष भक्ष ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लौं ऐं क्लीं ह्रौं क्षीं
वगलामुखी ह्रौं फट् स्वाहा ।^३

ॐ अस्य श्रीपरविद्याभेदिनीवगलामन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः,
परविद्याभक्षिणी श्रीवगलामुखी देवता, आं वीज, ह्रीं शक्तिः क्रौं कीलकं,
श्रीवगलादेवीप्रसादसिद्धिद्वारा परविद्याभेदनार्थे जपे विनियोगः ।

कृष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे,
परविद्याभक्षिणीश्रीवगलामुखीदेवतायै नमो हृदये, आं बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं
शक्तये नमः पादयोः, क्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—आं ह्रीं क्रौं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, वद वद तर्जनीभ्यां स्वाहा,
वागवादिनि मध्यमाभ्यां वषट्, स्वाहा अनामिकाभ्यां ह्रौं, ऐं क्लीं सौं कनिष्ठिकाभ्यां
वौषट्, ह्रीं करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः—आं ह्रीं क्रौं हृदयाय नमः वद वद शिरसे स्वाहा,
वागवादिनि शिखायै वषट् ।

अस्याय नमः ।
कृष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे,
परविद्याभक्षिणीश्रीवगलामुखीदेवतायै नमो हृदये, आं बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः
पादयोः, क्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ ह्रीं अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा,
माभ्यां वषट्, ॐ ह्रौं अनामिकाभ्यां ह्रौं, ॐ ह्रीं कनिष्ठिकाभ्यां
नमः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ ह्रीं हृदयाय नमः, ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा, ॐ ह्रौं
शिखायै वषट्, ॐ ह्रौं कवचाय ह्रौं, ॐ ह्रीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ ह्रौं
फट् ।

पुष्पांशुलविलसत् ० इत्यपि षवचित् । २. यद्यपीदं सूत्रे नैव सूत्रितं किन्तुनेन विनाऽप्यं
मन्त्रः एकोनाशीत्यक्षरात्मकः स्यादत एवात्र स्वीकृतम् ३. 'ग्लौं' इति शक्तिवाराहबी-
जस्याने १० पुस्तके भूवाराहबीजं 'ह्रौं' इति वर्तते । ४. 'सांनिध्य'मपीति पाठोऽप्यत्र ।

ध्यानम्—युवती^१ च मदोद्विक्तां^२ पीताम्बरधरा शिवाम् ।

गीतगोपनीयं भूषाङ्गी समशीनपयोधराम् ॥१॥

प्रधानमन्त्रीश्रीमन्मोक्षगुप्तः ।

॥ १॥

शुद्धादित्यासः

पुत्र, प्रशस्तलिपिः, श्रीमालादेवता, शालग्राम, नामः पादयोः, फट्, कीलका

करन्यासः—ॐ ह्रीं ग्रहसाय नमः स्वाहा

सर्वदुष्टानां मध्यमाभ्यां वषट्, वाचं मुखं पदं स्तनम्
कीलय कनिष्ठिकाभ्यां वीषट्, बुद्धि वि

कोलय कनिष्ठिकाभ्यां वीपद्, वाचं मुखं नदं स्तम्भय
फट् । बुद्धि विनाशय

हृदयादिप्रासः—ॐ ह्रीं
नां शिखायै वषट् वाचं हृदयाय
यै वौषट्, वुंद्धि विनाशाय मुखे पत्रं नाभौ

सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, वाचं हृदयाय नमः
नेत्रत्रयाय वौषट्, बुद्धि विनाशाय मुक्ते पतये नमः
ध्यानस— चतुर्भुजः

ध्यानम् - चतुर्भुजां

112211

(Faint, illegible handwritten text)

विद्यायाः — ॐ क्रीं हृदयाय नमः, ॐ क्रीं शिरोस्ते त्वांहां, ॐ क्रीं कवचाय हूँ, ॐ क्रीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ क्रीं मुखत्रयाय फट् ॥

ध्यानम्—कालीं करालवदनां कलाधरधरा शिवाम्

स्तम्भनास्त्रैकसंहारी ज्ञानमुद्रासमन्विताम् ॥१॥

वसन्तः प्रसन्नः सदा विद्यमानः ॥१॥
वसन्तः प्रसन्नः सदा विद्यमानः ॥१॥

भजेऽहं कालिकां देवीं जगदशंकरां शिवाम् ।

भजेऽहं कालिकां देवीं जगद्वशकरां शिवाम् ।

[द्वात्रिंशः पटलः—पृष्ठ—८७-८८]

१. 'धीवना' मित्यन्यत्र । २. 'मन्त्रोन्मत्ता' मित्यपि पाठः । ३. 'वैरिजिह्वा' पानपत्रं इति पाठोऽपि दृश्यते । ४. 'क्रीं' इत्यन्यत्र । ५. एष मन्त्रोऽस्य रा० पुस्तकधृतसूत्रोद्धार- स्वरूपः । पुस्तकस्थसूत्रात् त्रिपञ्चाशद्वर्णमित एष मन्त्रो जायते 'कालरात्रि' पञ्चाश- 'आवेशय आवेशय' इति पदद्वयविरहात् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ हलां हृदयाय नमः, ॐ ह्लीं शिरसे स्वाहा, ॐ हलूं शिखायै वषट्, ॐ हलें कवचाय हूं, ॐ ह्लीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ ह्लः अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्—कुटिलालकसंयुक्तां मदाघूर्णितलोचनाम् ।

मदिरामोदवदनां प्रवालसदृशाधराम् ॥१॥

सुवर्णशैलसुप्रख्यकठिनस्तनमण्डलाम्^१ ।

दक्षिणावर्त्तसन्नाभिसूक्ष्ममध्यमसंयुताम् ॥२॥

रम्भोरूपादपद्मां तां पीतवस्त्रसमावृताम् ।

[पञ्चविंशः पटलः—पृष्ठ-६७-६८]

१३. अशीत्यक्षरात्मकः श्रीबगलाहृदयमन्त्रः—ॐ^२ आं ह्लीं क्रों ग्लीं^३ हूं ऐं व्लीं श्रीं ह्रीं बगलामुखि आवेशय आवेशय आं ह्लीं क्रों ब्रह्मास्वरूपिणि एहि एहि आं ह्लीं क्रों मम हृदये आवाहय आवाहय सन्निधि^४ कुरु कुरु आं ह्लीं क्रों मम हृदये चिरं तिष्ठ तिष्ठ आं ह्लीं क्रों हूं फट् स्वाहा ।

अस्य मंत्रस्य ऋष्यादिन्यास-ध्यानादयो नैवोल्लिखिताः पुस्तके ।

[अष्टाविंशः पटलः—पृष्ठ-७७-७८]

१४. श्रीबगलाष्टाक्षरात्मको मन्त्रः—ॐ आं ह्लीं क्रों हूं फट् स्वाहा ।

ॐ अस्य श्रीबगलाष्टाक्षरात्मकमन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः, श्रीबगलामुखी देवता, ॐ बीजं, ह्रीं शक्तिः, क्रों कीलकं श्रीबगलादेवता-म्बाप्रसादसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, श्रीबगलामुखीदेवतायै नमो हृदि, ॐ बीजाय नमो गुह्ये, ह्रीं शक्तये नमः पादयोः, क्रों कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ हलां अङ्गुष्ठभ्यां नमः, ॐ हलीं तर्जनीभ्यां स्वाहा, ॐ हलूं मध्यमाभ्यां वषट्, ॐ हलें अनामिकाभ्यां हूं, ॐ हलीं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, ॐ ह्लः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ हलां हृदयाय नमः, ॐ हलीं शिरसे स्वाहा, ॐ हलूं शिखायै वषट्, ॐ हलें कवचाय हूं, ॐ ह्लीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ ह्लः अस्त्राय फट् ।

१. सुवर्णशैलविलसत्० इत्यपि ष्वचित् । २. यद्यपीदं सूत्रे नैव सूत्रितं किन्तुनेन विनाऽयं मन्त्रः एकोनाशीत्यक्षरात्मकः स्यादत एवात्र स्वीकृतम् । ३. 'ग्लीं' इति शक्तिवाराहबी-जस्याने २१० पुस्तके ब्रूवाराहबीजं 'ह्लूं' इति वृत्तंते । ४. 'सन्निध्य'मपीति पाठोऽन्यत्र ।

ध्यानम्—युवती^१ च मदोद्विक्ता^२ पीताम्बरधरां शिवाम् ।

पीतभूषणभूषाङ्गीं समपीनपयोधराम् ॥१॥

मदिरामोदवदनां प्रवालसहस्राधराम् ।

‘पानपात्रं च शुद्धि च’^३ बिभ्रतीं बगलां स्मरेत् ॥२॥

[त्रिशः पटलः—पृष्ठ-८१]

१५. एकोनषष्टिवर्णात्मकः श्रीबगलोपसंहारविद्यामन्त्रः—ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं श्रीं कालि कालि महाकालि एहि एहि कालरात्रि आवेशय आवेशय महामोहे महामोहे स्फुर स्फुर प्रस्फुर प्रस्फुर स्तम्भनास्त्रशमनि ह्रीं फट् स्वाहा ।^४

ॐ अस्य श्रीबगलास्त्रोपसंहारविद्यामन्त्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः, गायत्रीछन्दः, स्तम्भनास्त्रविभेदिनी श्रीकालिका देवता, क्रीं बीजं, फट् शक्तिः, स्वाहा कीलकं श्रीबगलाप्रसादसिद्धिद्वारा ब्रह्मास्त्रोपसंहारार्थं जपे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः—श्रीब्रह्मर्षये नमः शिरसि, गायत्रीछन्दसे नमो मुखे, स्तम्भनास्त्रविभेदिनीश्रीकालिकादेवतायै नमो हृदये, क्रीं बीजाय नमो गुह्ये, फट्शक्तये नमः पादयोः, स्वाहा कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ।

करन्यासः—ॐ क्रीं अङ्गुष्ठाम्यां नमः, ॐ क्रीं तर्जनीम्यां स्वाहा, ॐ क्रीं मध्यमाम्यां वषट्, ॐ क्रीं अनामिकाभ्यां ह्रीं, ॐ क्रीं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट्, ॐ क्रः करतलकरपृष्ठाम्यां फट् ।

हृदयादिन्यासः—ॐ क्रीं हृदयाय नमः, ॐ क्रीं शिरसे स्वाहा, ॐ क्रीं शिखायै वषट्, ॐ क्रीं कवचाय ह्रीं, ॐ क्रीं नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ क्रः अस्त्राय फट् ।

ध्यानम्—कालीं करालवदनां कलाधरधरां शिवाम् ।

स्तम्भनास्त्रैकसंहारीं ज्ञानमुद्रासमन्विताम् ॥१॥

वीणापुस्तकसंयुक्तां कालरात्रिं नमाम्यहम् ।

बगलास्त्रोपसंहारीदेवतां विश्वतोमुखीम् ॥२॥

भजेऽहं कालिकां देवीं जगद्वशकरां शिवाम् ।

[द्वात्रिंशः पटलः—पृष्ठ—८७-८८]

१. ‘युवती’ मित्यन्यत्र । २. ‘मदोद्विक्ता’ मित्यपि पाठः । ३. ‘वैरिजिह्वां पानपात्रं’ इति पाठोऽपि दृश्यते । ४. ‘क्रीं’ इत्यन्यत्र । ५. एष मन्त्रस्तु रा० पुस्तकवृत्तसूत्रोद्धार-स्वरूपः । पुस्तकस्यसूत्रात् त्रिपञ्चाशद्वर्णात्मक एष मन्त्रो जायते ‘कालरात्रिं पदान्ते ‘आवेशय आवेशय’ इति पदद्वयविरहात् ।

१६. द्वात्रिंशद्वर्णात्मकस्ताक्ष्यमालामन्त्रः^१—ॐ क्षीं नमो भगवते क्षीं
पक्षिराजाय सर्वाभिचारध्वंसकाय क्षीमों फट् स्वाहा ।

[बगलोत्कीलनविधिः]—

प्रणवं पूर्वमुच्चार्य कूर्चयुगमं समुच्चरेत् ।

कामत्रयं वाग्भवं च लज्जाषट्कं समुच्चरेत् ॥१॥

क्रींकाराष्टकमुच्चार्य बगलाशापमुच्चरेत् ।

उत्कीलनपदद्वन्द्वं अग्निजायां समुद्धरेत् ॥२॥

शापोद्धारप्रकारोऽयं तन्त्रराजे प्रकीर्तितः ।

उत्कीर्लिता ब्रह्मविद्या मन्त्रेनानेन सिद्ध्यति ॥३॥

स्पष्टार्थः—ॐ हूँ हूँ वलीं वलीं वलीं ऐं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं क्रीं क्रीं क्रीं
क्रीं क्रीं क्रीं क्रीं क्रीं बगलाशापमुत्कीलय उत्कीलय स्वाहा ॥

परिशिष्टम् (ख)

॥ अथ वज्रपञ्चरक्तवचस्तोत्रम् ॥

ध्यात्वा मनसा संपूज्य मुद्राः प्रदर्श्य पञ्चरं न्यसेत्—

शिव उवाच—

पञ्जरं तत्प्रवक्ष्यामि देव्याः पापप्रणाशनम् ।

यं प्रविश्य न बाधन्ते बाणैरपि नरा भुवि ॥१॥

ॐ ऐं हं श्रीं श्रीमत्पीताम्बरा देवी बगला बुद्धिवर्द्धिनी ।

पातु मामनिशं साक्षात् सहस्रार्कयुतद्युतिः ॥२॥

शिखादिपादपर्यन्तं वज्रपञ्जरधारिणी ।

श्रीब्रह्मास्त्रविद्या या पीताम्बरविभूषिता ॥३॥

अगला मामवत्वत्र मूर्द्धभागं महेश्वरी ।

कामाङ्कुशा कला पातु बगला शास्त्रबोधिनी ॥४॥

१. अयं मन्त्रः पुस्तके द्वात्रिंशत्क्षर एवोद्धोषितः किन्तु द्वारत्रिंशत्क्षर एव संभवति स चोपरि प्रदर्शित एव । रा० पुस्तके चैष एव मन्त्रः षड्विंशत्क्षर एव स्वीकृतोऽस्ति यथा—
'ॐ क्षीं ॐ नमो भगवते पक्षिराजाय अभिचारध्वंसकाय हूँ फट् स्वाहा'

पीताम्बरा सहस्राक्षी ललाटे कमितार्थदा ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं श्रीः [मे] पातु पीताम्बरसुधारिणी ॥५॥
 कर्णयोश्चैव युगपदतिरत्नप्रपूजिता ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पातु बगला नासिकां मे गुणाकरा ॥६॥
 पीतपुष्पैः पीतवस्त्रैः पूजिता वेददायिनी ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पातु बगला ब्रह्मविष्णवादिसेविता ॥७॥
 पीताम्बरा प्रसन्नास्या नेत्रयोर्युगपद्भ्रुवोः ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पातु बगला बलदा पीतवस्त्रधृक् ॥८॥
 अधरोष्ठौ तथा दन्तान् जिह्वां च मुखगा मम ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पातु बगला पीताम्बरसुधारिणी ॥९॥
 गले हस्ते तथा बाहौ युगपद्बुद्धिदा सताम् ।
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पातु बगला पीतवस्त्रावृता घना ॥१०॥
 जङ्घायां च तथा चोरो गुल्फयोश्चातिवेगिनी ।
 अनुक्तमपि यत्स्थानं त्वक्केशनखलोम मे ॥११॥
 असृग्मांसं तथास्थीति सन्धयश्चाति मे परा ।

श्रीशिव उवाच—

इत्येतद्वरदं गोप्यं कलावपि विशेषतः ॥१२॥
 पञ्जरं बगलादेव्या दीर्घदारिद्र्यनाशनम् ।
 पञ्जरं यः पठेद्धक्त्या स विघ्नैर्नाभिभूयते ॥१३॥
 अव्याहतगतिश्चापि ब्रह्मविष्णवादिसत्पुरे ।
 स्वर्गे मर्त्ये च पाताले नारयस्तं कदाचन ॥१४॥
 प्रबाधन्ते नरं व्याघ्राः पञ्जरस्थं कदाचन ।
 अतो भक्तैः कौलिकैश्च स्वरक्षार्थं सदैव हि ॥१५॥
 पठनीयं प्रयत्नेन सर्वानर्थविनाशनम् ।
 महादारिद्र्यशमनं सर्वमाङ्गल्यवर्द्धनम् ॥१६॥
 विद्याविनयसत्सीख्यं महासिद्धिकरं परम् ।
 इदं ब्रह्मास्त्रविद्यायाः पञ्जरं साधु गोपितम् ॥१७॥
 पठेत् स्मरेद् ध्यानसंस्थः स जीयान्मरणं नरः ।
 यः पञ्जरं प्रविश्यैवं मन्त्रं जपति वै भुवि ॥१८॥

कौलिको वा कौशिको वा व्यासवद् विचरेद् भुवि ।

चन्द्रसूर्यप्रभुभूत्वा वसेत् कल्पायुतं दिवि ॥१६॥

सूत उवाच—

इति कथितमशेषं श्रेयसामादिवीजं,

भवशतदुरितघ्नं ध्वस्तमोहान्वकारम् ।

स्मरणमतिशयेन प्रातरेवात्र मर्त्यो,

यदि विशति सदा यः पञ्जरं पण्डितः स्यात् ॥२०॥

इति श्रीपरमरहस्यातिरहस्ये श्रीपीताम्बराद्याः

पञ्जरं सम्पूर्णम् ॥

श्रीप्रसन्नास्तु ॥ श्रीबगलामुखी प्रीयतां मिति पोष सुदि १३,

संवत् १६२२ लिखितं काश्यां दुर्गाबाई इदं पुस्तकम् ॥

परिशिष्टम् (ग)

॥ अथ बगलामुखीत्रैलोक्यविजयं नाम कवचम् ॥

श्रीभैरव उवाच—

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि स्वरहस्यं च कामदम् ।

श्रुत्वा गुप्ततम गोप्यं कुरु गुप्तं सुरेश्वरि ॥१॥

कवचं बगलामुख्याः सकलेष्टप्रदं कलौ ।

यत्सर्वं च परं गुह्यं गुप्तं च शरजन्मनः ॥२॥

त्रैलोक्यविजयं नाम कवचेशं मनोरमम् ।

मन्त्रगर्भं मन्त्ररूपं सर्वसिद्धिविनायकम् ॥३॥

रहस्यं परमं ज्ञेयं साक्षादमृतरूपिणम् ।

ब्रह्मविद्यामयं वरं दुर्लभं प्राणिनां कलौ ॥४॥

पूर्णमेकोनपञ्चाशद्वर्णमन्त्रमयैर्युतम् ।

त्वद्भक्त्या वच्मि देवेशि गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥५॥

श्रीदेव्युवाच—

भगवन् करुणासागर विश्वनाथ सुरेश्वर ।

कर्मणा मनसा वाच्यं न वच्म्यग्निभुवोऽपि च ॥६॥

शैरय उवाच—

त्रैलोक्यविजयाख्यस्य कवचस्यास्य पार्वति ।

मन्त्रगर्भस्य मु(सू?) त्तस्य ऋषिर्देवस्तु शैरवः ॥७॥

उष्णिक् छन्दः समाख्यातं देवी क्लीं (च?) बगलामुखी ।

बीजं क्लीं ओं च शक्तिः स्यात् स्वाहा कीलकमुच्यते ॥८॥

विनियोगः समाख्यातस्त्रिवर्गफलसाधने ।

देवीं ध्यात्वा पठेद्वर्ग मन्त्रगर्भं सुरेश्वरि ॥९॥

विना ध्यानेन नो सिद्धिः सत्यं ज्ञानीहि पार्वति ।

चन्द्रोद्भासितमूर्द्धजां रिपुरसां मुण्डाक्षमालाकरां,

बशलां पीतसगुज्ज्वलां मधुमदारक्तां जटाजूटिनीम् ।

शत्रुस्तम्भनकारिणीं शशिमुखीं पीताम्बरोद्भासितां,

प्रेतस्थां बगलामुखीं भगवतीं कारुण्यरूपां भजे ॥१०॥

ॐ क्लीं मम शिरसि पातु देवी ह्रीं बगलामुखी ।

ॐ क्लीं पातु मे भाले देवी स्तम्भनकारिणी ॥११॥

ॐ ओं इं हं भ्रुवौ पातु बगला क्लेशहारिणी ।

ॐ हं क्षं पातु मे नेत्रे नारसिंही शुभङ्करी ॥१२॥

ॐ ह्रीं श्रीं पातु मे जङ्घे अं आं इं भुवनेश्वरी ।

ॐ क्लीं सः मे श्रुती पातु ईं उं ऊं ऋं मुखेश्वरी ॥१३॥

ॐ ह्रीं क्रीं ह्रीं सदाव्यान्मे नासां ऋं लृं सरस्वती ।

ॐ ह्रीं ह्रीं मे मुखं पातु लृं एं ऐं छिन्नमस्तका ॥१४॥

ॐ श्रीं मे अघरौ पातु ओं श्रीं दक्षिणकालिका ।

ॐ ह्रीं ह्रीं मे दन्तान् पातु अं अः मे भद्रकालिका ॥१५॥

ॐ क्रीं श्रीं रसनां पातु कं खं मं घं चरात्मिका ।

ॐ ऐं सीः मे हनौ पातु ङं चं छं जं च जानकी ॥१६॥

ॐ श्रीं ग्रीं (क्लीं) मे गलं पातु भं ग्रं टं ठं गणेश्वरी ।

ॐ ह्रीं स्कन्धौ सदाव्यान्मे ङं ङं एं चैव तोतला ॥१७॥

ॐ ह्रीं मे भुजौ पातु तं थं दं वरवर्णिनी ।

ॐ क्लीं सीः मे स्तनौ पातु घं नं पं परमेश्वरी ॥१८॥

- ॐ जूं क्रौं मे रक्ष वक्षः फ वं भं भगवासिनी ।
 ॐ कां ह्रां पातु मे कुक्षि मं यं रं चक्रिदल्लभा ॥१६॥
 ॐ श्रीं ह्रूं पातु मे पार्श्वो लं वं लम्बोदरप्रसूः ।
 ॐ क्रौं ह्रूं पातु मे नाभि शं णं षण्मुखपालिनी ॥२०॥
 ॐ ऐं सौः पातु मे पृष्ठं सं हं हाटक रूपिणी ।
 ॐ वलीं ऐं पातु मे शिश्नं ळं क्षं हं तत्त्वरूपिणी ॥२१॥
 ॐ वलीं ह्रूं मे कटिं पातु पञ्चाशद्वर्णमातृका ।
 ॐ ऐं वलीं पातु मे गुह्यं अं आं कं गुह्यकेश्वरी ॥२२॥
 ॐ श्रीं ऊरु सदाव्यान्मे इं ईं खं रंगगामिनी ।
 ॐ जूं सः पातु मे जानू उं ऊं ग मणवल्लभा ॥२३॥
 ॐ श्रीं ह्रीं पातु मे जङ्घे ऋं ऋं घं च महारिणी ।
 ॐ श्रीं सः पातु मे गुल्फौ लृं लृं ङं चं च कालिका ॥२४॥
 ॐ ऐं ह्रीं पातु मे सन्धी एं ऐं छं जं जगत्प्रिया ।
 ॐ श्रीं वलीं पातु मे पादौ ओं औं मं जं भगादरी ॥२५॥
 ॐ ह्रीं मे सर्ववपुः पातु अं अः ह्रीं त्रिपुरेश्वरी ।
 ॐ श्रीं पूर्वे सदाव्यान्मां अं आं टं ठं शिखामुखी ॥२६॥
 ॐ ह्रीं याम्यां सदाव्यान्मां इं डं ढं एं च तारिणी ।
 ॐ ह्रीं मां पातु वारुण्यां ईं तं थं दं च क्षेत्रेश्वरी ॥२७॥
 ॐ यं मां पातु कौवेर्यां उं धं नं पं पिलंपिला ।
 ॐ श्रीं पातु चैशान्यां ऊं फं वं वैन्दवेश्वरी ॥२८॥
 ॐ श्रीं मां पातु चाग्नेय्यां ऋं भं मं यं च योगिनी ।
 ॐ ऐं मां पातु नैर्ऋत्यां ऋं रं राजेश्वरी सदा ॥२९॥
 ॐ श्रीं मां पातु वायव्यां लृं लं लम्बितकेशिनी ।
 ॐ प्रमाते च मां पातु लृं वं वागीश्वरी सदा ॥३०॥
 ॐ मध्याह्ने च मां पातु एं शं शङ्करवल्लभा ।
 ॐ ह्रीं वलीं श्रीं पातु मां सायं ऐं षं शाबरी सदा ॥३१॥
 ॐ ह्रीं निशादौ च मां पातु औं सं सागरशायिनी ।
 ॐ वलीं निशीथे च मां पातु औं हं हरिहरेश्वरी ॥३२॥

क्लीं ब्राह्मे मां मुहूर्त्तज्ज्यादं लं त्रिपुरसुन्दरी ।
 विस्मारितं च यत्स्थानं वर्जितं कवचेन तु ॥३३॥
 ह्रीं तन्मे सकलं पातु अः क्षः क्लीं बगलामुखी ।
 इतीदं कवचं गुह्यं मन्त्राक्षरमयं परम् ॥३४॥
 त्रैलोक्यविजयं नाम सर्ववर्णमयं स्मृतम् ।
 अः काश्यपदातव्यं न श्रोतव्यमवाचकम् ॥३५॥
 दुर्जनायाकुलीनाय दीक्षाहीनाय पार्वति ।
 न दातव्यं न दातव्यमित्याज्ञा परमेश्वरि ॥३६॥
 अदीक्षित उपध्यायविहीनः शक्तिभक्तिमात्र ।
 कवचस्यास्य पठनात् साधको दीक्षितो भवेत् ॥३७॥
 कवचेशमिदं गोप्यं सिद्धविद्यामयं परम् ।
 ब्रह्मविद्यामयमिदं यथाभीष्टफलप्रदम् ॥३८॥
 न कस्य कथितं चैतत् त्रैलोक्यविजयेश्वरी ।
 यस्य स्मरणमात्रेण देवी सद्यो वशीभवेत् ॥३९॥
 पठनाद्वारणाच्चास्य कवचेशस्य साधकः ।
 क्लीं विचरते वीरो यथा ह्रीं बगलामुखी ॥४०॥
 इमं मन्त्रं स्मरन्मन्त्री संग्रामं प्रविशद् यथा ।
 त्रिः पठेत् कवचेशन्तु युयुत्सुः साधकोत्तमः ॥४१॥
 शत्रून् कालसमानान् तु जित्वा स्वगृहमेष्यति ।
 मूर्ध्नि धृत्वा तु कवचं मन्त्रगर्भं तु साधकः ॥४२॥
 ब्रह्माद्यानिमरान् सर्वां सहसा वशमानयेत् ।
 धृत्वा गले तु कवचं साधकस्य महेश्वरि ॥४३॥
 वंशमायान्ति सहसा रम्भाद्यप्सरसां गणाः ।
 उत्पातेषु च घोरेषु भयेषु विविधेषु च ॥४४॥
 रोगेषु कवचेशं च मन्त्रगर्भं पठेन्नरः ।
 कर्मणा मनसा वाचा तद्भयं शान्तिमेष्यति ॥४५॥
 श्रीदेव्या बगलामुख्याः कवचेशं मया स्मृतम् ।
 त्रैलोक्यविजयं नाम पुत्रपौत्रधनप्रदम् ॥४६॥
 ऋणहर्त्तरिमेतत्स्याल्लक्ष्मीभोगविवर्द्धनम् ।
 वन्द्या धारयते कुक्षौ पुत्रं पश्यति नान्यथा ॥४७॥

मृतवत्सा च विभृत्याथ कवचं बगले सदा ।
 दीर्घायुर्व्याधिहीनस्तु तत्पुत्रस्तु भविष्यति ॥४८॥
 इतीदं बगलामुख्याः कवचेशं सुदुर्लभम् ।
 त्रैलोक्यविजयं नाम न देयं यस्य कस्यचित् ॥४९॥
 अकुलीनाय मूढाय भक्तिहीनाय देहिने ।
 लोभयुक्ताय देवेशि न दातव्यं कदाचन ॥५०॥
 शिष्याय भक्तियुक्ताय गुरुभक्तिपराय च ।
 सोमदन्तविहीनाय कवचेशं प्रदीयताम् ॥५१॥
 अभक्तेभ्यो विपुत्रेभ्यो दत्त्वा कुष्ठी भवेन्नरः ।
 फलं गृहं न चाप्नोति परं च नरकं व्रजेत् ॥५२॥
 दीपमुज्ज्वालय मूलेन पठेद्वर्मदमुत्तमम् ।
 प्राप्ते कन्यार्कवारे च राजा तद्गृहमेष्यति ॥५३॥
 मण्डलेशो महेशानि सत्यं सत्यं न संशयः ।
 इदं तु कवचेशं तु मया दिव्यं मंगात्मने ॥५४॥
 पूजनात् पठनाच्चास्य चतुर्वर्गफलप्रदम् ।
 गोप्यं गुप्ततरं देवि गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥५५॥

इति रुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे बगलामुखीत्रैलोक्यविजयं नाम कवचं सम्पूर्णं
 श्रीब्रह्मवैवर्तपुराणमस्तु । मिति साधकृष्ण ५ संवत् १९२२ ईवं शुक्लायाः ।

परिशिष्टम् (घ)

॥ अथ श्रीपीताम्बरारत्नावलीस्तोत्रम् ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीपीताम्बराय नमः ॥

श्रीङ्कारद्वयसम्पुटान्तरपुटं मायास्थिराद्वन्दितं,
 तर्मध्ये बगलामुखीति विमलं सम्बोधनं सर्वं च ।

दुष्टानामथ वाचमाशु च मुखं^१ संस्तम्भयेत्यक्षरं,
 जिह्वां कीलय कीलयेति च^२ लिखेद् बुद्धिं तथा नाशय ॥१॥

ब्रह्मास्त्रं सकलार्थसिद्धिजनकं षट्त्रिंशदशक्तिमकं-
 म्प्रोक्तं पद्मभुवां हिताय जगतां यन्त्रारदाग्रं पुरा ।

जीवन्मुक्तपदे विभान्ति सुधियो येषां मुखे भासते,
 निर्द्वन्द्वामृतसागरेन्दुकिरणाहाराभ्रकोरास्तु ते ॥२॥
 प्रोमित्यादिस्वरूपं^१ जपति तव शिवे शब्दतन्मात्रगर्भ-^२
 वाचो यस्मात् परार्थप्रकटितषट्को वरुणरूपा निरीयुः ।
 ब्रह्माद्यैः पञ्चतत्त्वैः परिवृतमनघं चित्रबोधाधिगम्यं,
 दुर्ज्ञेयं योगयुक्तं कथमपि मनसा^३ योगिभिर्गृह्यमाणम् ॥३॥
 ह्रीं^४ बीजं 'हृदि यस्य'^५ भाति विमलं लक्ष्मीः स्थिरा तदगृहे,
 धैर्यं तस्य कलेबरेऽपि विशते^६ दीर्घायुषो भूतले ।
 कल्पान्तेष्वपि वृद्धिमेति विमला सद्ब्रह्मवल्ली परा,^७
 शौर्यं स्थैर्यमुपैति तस्य पुरतस्त्वस्यन्ति वादीश्वराः ॥४॥
 बद्धं वारिधिमुद्यतो जनकजानाथोऽपि पीताम्बरे !
 त्वां ध्यात्वाऽणवशोषणे कृतमतिः सेतुं प्रचक्रे द्रुतम् ।
 जित्वा रावणमुग्रशत्रुमबलान् बन्दीन् विमुच्याऽमरान्,
 कीर्त्तिं लोकसुखोदयां व्यरचयत् कल्पस्थिरामम्बिके ॥५॥
 गर्वो रुधति रङ्गति क्षितिपतिमूकायते वाक्पति-
 र्वह्निः शीतति दुर्जनः सुजनते पुष्पायते चासुकिः ।
 श्रीनित्ये बगले तवाक्षरपदैर्यन्त्रीकृता^८ यन्त्रिताः,
 के के नो निपतन्ति^९ स्रस्तमुकुटाभ्रन्दार्कतुल्या अपि ॥६॥
 लावण्यामृतपूरिते तव कृपापाङ्गे निमग्ना नरा
 'ब्रह्मेशादिद्वितीयशब्दमपि ते जानन्ति गुञ्जोपमम् ।
 येषां चेतसि संस्थिताऽसि बगले ! ते विश्वरक्षाक्षमाः,
 प्रारब्धं द्रढयन्ति सत्वरतरं विभ्रं रविघ्नीकृताः ॥७॥
 मुख्यत्वं समुपैति संसदि तवाऽपाङ्गावल्लोके नरः,
 किं तन्त्रिमहो स्वयं प्रभवते सृष्टिस्थितिध्वंसने ।
 यश्चित्ते स्रव 'भाति मामक इति'^{१०} त्वद्दर्शनं यस्य वा,
 तं सर्वा ह्यणिमादयोऽप्यतितरामाराधयन्ते ध्रुवम् ॥८॥
 क्षीणानां^{११} बलदायिनीं जलनिधौ पोतस्थितौ नाविकां,^{१२}
 तन्माणां^{१३} अनकुञ्जगह्वरगिरिव्याघ्रादिभीतेष्वपि^{१४} ।

१. ल. प्रोमित्याद्यं । २. ०गर्भं । ३. तपता । ४. ह्रीं । ५. हृदये वि । ६. भजते ।
 ७. ततिः । ८. ० ये निपततो । ९. अष्टपुं । १०. ब्रह्मेशादिद्वितीयशब्दमपि ।
 ११. ल. भक्तिमायु कुल्ले । १२. विमानां । १३. पोतस्थितानां नविकां । १४. त्वं प्राणं ।
 १५. ० सत्तेष्वपि ।

त्वां पीताम्बरधारिणीं 'परशिवां चन्द्रार्द्धचूडां गदा-'^१

हस्तां वामकरे^२ प्रतीपरसनामुन्मीलयन्तीं^३ भजे ॥६॥

स्वेच्छं^४ ये प्रणमन्ति पादयुगलं पीताम्बरे ! तावकं,

ते वाञ्छाधिकमर्थमाप्य सकलां सिद्धिं भजन्ते पुनः ।

यद्यत्कत्तुं मुरीकरोति बगले ! त्वत्सावकोऽत्राधुना,

तत्सञ्जातमिवेक्षते तव कृपाऽप्राज्ञावलोके क्षणात् ॥१०॥

वाणी^५ सूक्तिसुधारसद्रवमयी सालङ्कृतिस्तन्मुखे,

शापानुग्रहकारिणी कविजनानन्दैकसंवद्विनी ।

ध्याकतुं क्षमते विशालमतिमांस्त्वत्सेवको वाङ्मयं,^६

किं चित्रं यदि सृष्टिमाशु रचते ब्रह्माण्डकोट्यायते^७ ॥११॥

देवि ! त्वद्भक्तदृष्ट्या तुहिनगिरिमुखाः पर्वताः पांसुतुल्या

ज्वालामालाश्च चन्द्रामृतकरसदृशाः पुष्पतां यान्ति नागाः ।

भूकत्वं वाक्पतीन्द्राः सरसि समतुलामाश्रयन्ते समुद्रा

राजानो रङ्गभावं रणभुवि रिपवो विद्रवन्ते विशखाः ॥१२॥

लेख्यं^८ तावकमन्त्रवीजममलं दुष्टौघसंस्तम्भन,

वश्याकर्षणमारणप्रमथनप्रक्षोभणोच्चाटने ।

ध्यक्तं वज्रमिवापरं यदि मुखे जागर्ति तस्याग्रतः,

पादान्तः परिसञ्चरन्ति रिपवो ये सप्तद्वीपेश्वराः ॥१३॥

नानारत्नविभूषितामलमणिद्वीपे सुधासागरे,

कल्पानोकहकाननान्तरगता या रत्नवेदी परा ।

तेत्राकारितपञ्चप्रेतकमये सिंहासने संस्थितां,

ध्यायेऽहं करुणाकरां हरिहराराध्यामशेषार्थदाम् ॥१४॥

वाग्देवी वदने वसत्यविरतं नेत्रे च लक्ष्मीः करे,

दानं दीनकृपालुता च हृदये वीरत्वमाजौ सदा ।

त्वद्भक्तस्य भवान्धिपारतरणे तत्त्वोदयो जायते,

तेनैवं नलिनीदलोपरि जलाकारं जगद् भासते ॥१५॥

चञ्चत्काञ्चनतुल्यपीतवसनां चन्द्रावतंसोज्ज्वलां,

कैयूराङ्गदहारकुण्डलधरां भक्तोदयायोद्यताम् ।

१. परचमूविद्रावणोद्यद्गदा ।

२. वामकरेण ।

३. शत्रुसना० ।

४. स्वेच्छं ।

५. मुक्ति० ।

६. अत्राधुना ।

७. कोटपालये ।

८. दृष्टा ।

त्वां ध्यायामि चतुर्भुजो त्रिनयनामुग्रांरिजिह्वां करे,
कर्षन्तीमहमम्ब पाहि बगले ! आणं त्वमेवासि मे ॥१६॥

मातस्ते महिमानमुग्रमधिकं प्रोक्तं स्वयं मानवे—

वर्क्यं सन्धियते^१ श्रमेण यदि वा शक्त्या गुणाम्भोनिधेः ।
नो निशेषतया सुरैरविदितप्रान्तस्य पद्मालये,

तस्मात् सर्वगता त्वमेव सदसद्रूपा सदा गीयते ॥१७॥
खञ्जं ताक्ष्यंसमोद्यमं^२ प्रकुस्ते ताक्ष्यं च खञ्जाधिकं,

वान्तं^३ स्तम्भयते जलाग्निशमने याऽव्यक्तशक्तिः शिवे ।
तद्वीजं बगलेति मेऽस्तु रसनालग्नं सदैवामलं,

यद्ब्रह्मादिमुदुर्लभं भुवि नरैः सत्प्राक्तनैर्लभ्यते^४ ॥१८॥
स्तम्भत्वं पवनोऽपि^५ याति भवती^६ भक्तस्य पीताम्बरे ।

किं चित्रं यदि वारिधिः स्थलपदं मेरुस्तु माषोपमाम् ।
कल्पानोकहकामधेनुप्रमुखं रत्नैरलिन्दस्थितं^७—

वर्ज्यार्थाधिकदानमाशु कुरुते दीनेष्वदीनेष्वपि ॥१९॥
भाग्याद्यस्य मुखे विभाति विमला विद्या विशेषाधिका,

षट्त्रिंशद्भिरयोदिता बहुगुणैर्बीजैस्तु सर्वार्थिदा ।
तं सर्वं प्रणमन्ति मानवममी^८ सेन्द्राः सुरा भूसुराः,

क्रान्ताशेषमहोदयं स्वकलनाक्रान्तत्रिलोकालयम्^९ ॥२०॥
यत्किञ्चिद्भुवने विभाति विमलं रत्नं महानन्दनं,^{१०}

यां यां वृत्तिरुदारतां जनयते यद्यत्परं सुन्दरम् ।
यत्किञ्चिद्भुवनेऽथवा नु^{११} महता शब्देन वा कीर्यते,^{१२}

तत्सर्वं तव रूपमेव बगले ! संसारपारप्रदे ॥२१॥
जाग्रत्पूर्णकृपाभृतौघभरिते श्रीमत्कटाक्षेक्षणो,

सर्वार्थप्रतिपादकव्रतधरे ये ये निमग्ना नराः ।
तेषां भाग्यमतीन्द्रिय निगदितुं ब्रह्मादयो न क्षमा

ये सङ्कल्पदिकल्पमात्ररचनाः प्राणात्यये हेतवः ॥२२॥
हस्ते संगृह्य चापं^{१३} शरधरनिकरैर्यत्किरात्रं महाजौ,

पार्थो ब्रह्मास्त्रविद्याभ्यसनपटुमतिर्द्वन्द्वयुद्धे तुतोष ।

१. ख. 'सन्धियते' इत्यपि पाठः । २. 'ताक्ष्यजयोद्यत' इति पाठः । ३. 'वासु' क्वचित् ।
४. 'सत्प्राक्तनैर्लभ्यते' इति पाठः । ५. परमोऽपि । ६. पवनो । ७. रत्नैरनेकैः स्थितैः ।
८. ०ममु । ९. क्रान्ताशेषः । १०. स्वकलनाक्रान्त्यः । ११. महानन्दवम् । १२. ३ण् ।
१३. कीर्तिते । १४. शितशरः ।

तत्सर्वं देववृन्दैरथ रिपुनिवर्हैर्वीक्षितं सिद्धलोकै-

र्ष्यं^१ शौर्यं च सर्वं^२ तव वरजानतं भाति पीताम्बरेऽत्र ॥२३॥

पीतां पीतजटाधरां त्रिनयनां पीतांशुकोल्लासिनीं,

हेमाभाङ्गरुचि शशाङ्कमुकुटां सच्चम्पकस्रग्युताम् ।

हस्तैर्मुद्गरवज्रवैरिरसनां संबिभ्रतीमादरात्,

दीप्ताङ्गीं बगलामुखीं त्रिजगतां संस्तम्भिनीं चिन्तये ॥२४॥

कर्णालम्बितलोलकुण्डलयुगां श्वेतेन्दुमौलि^३ करैः,

केयूराङ्गदपाशमुद्गरगदावज्रादिकान् बिभ्रतीम् ।

देवीं पीतविभूषणामरिकुलध्वंसोद्यतां ये नरा

ध्यायन्त्याशु लभन्ति सिद्धिमतुलां ते बालिशः स्युः कथम् ॥२५॥

लब्ध्वा मातरशेषकान्तिभरितानन्दं^४ कृपावीक्षणं,

वर्षीयानपि मोहितुं प्रभवति स्त्रीवृन्दमुन्मीलितुम् ।

किं तच्चित्रमनेकधा भ्रमयते दृष्ट्या त्रिलोकीमिमां,

सूर्येन्दुस्तनधारिणीमपि बलात् कन्दर्पदर्पाधिकः^५ ॥२६॥

यन्त्रं जैत्रमनेकदुःखशमनं पीताम्बरे ! तावक-

मोङ्कारद्वयसम्पुटेन पुटितं शिष्टैस्तथावेष्टितम् ।

तद्वाह्ये स्थिरमाययाष्टपुटितं पाशाङ्कुशाद्यावृतं,

येषां चेतसि 'भाग्यतो निवसते ते विश्वसर्गक्षमाः'^६ ॥२७॥

कर्पूरागुरुचन्दनैर्मृगमदेर्गोरोचनाकेशरै-

स्त्वत्पादाम्बुजमर्चयन्ति बगले!^७ ये प्रत्यहं मानवाः ।

ते लब्ध्वा श्रियमद्भुतामपि चिरं भोगांश्च मुक्त्वाऽवनौ,

सायुज्यालयमाविशन्ति परमानन्दोऽस्ति यत्राधिकः ॥२८॥

लब्ध्वा पादयुगे रतिं तव शिवे क्षुद्रोऽपि देवेन्द्रता-

मासाद्यामरसुन्दरीभिरमलैर्भोगैर्दिवि क्रीडति ।

ये हित्वा तव भक्तिमन्यभजनानन्दाश्चिरं ते नरा

भ्रष्टा धर्मपराङ्मुखा भ्रमधियो भारं वहन्ते सुवि ॥२९॥

यामाराध्य हरो हरत्वमभजद् विष्णुस्तु विश्वात्मतां,

चक्रे सृष्टिमजोऽप्यवोचदखिलं वेदादिसद्वाङ्मयम् ।

ध्यात्वा ध्वान्तमशेषमाशु हरते सूर्योऽपि पीताम्बरे ।

तीव्रं तापमपाकरोति रजनीनाथोऽपि चूडाश्रितः ॥३०॥

१. ल. स्पर्शं । २. समस्तं । ३. चैतेन्दुः । ४. अभरितं दिव्यं । ५. अर्पणविकारम् ।
६. '—' संस्थिताऽस्ति बगले ते विश्वरक्षाक्षमाः । ७. सततं ।

बुद्धि नाशय कीलयाशु^१ रसनामङ्घ्र्योर्गति स्तम्भय,
 दुष्टान् द्रावय मारयारिनिवहान् दासांश्चिरं पालय ।
 इत्थं ये बगलामुखीं पदगतिं लब्ध्वा पठिष्यन्ति ते,
 यन्त्रारूढमिवारिवृन्दमखिलं कर्तुं समर्थाः सदा ॥३१॥
 ध्यात्वा त्वां बगले ! पुरा गिरिसुता चक्रे शिवं स्वं वरं,
 प्रोक्तं नार्पयितुं शिवेन गदिता संकल्पनाग्नी तदा ।
^२त्यक्ताग्निर्गलितावलिं गिरिसुतात् त्यक्त्वा गलस्तन्मुखात्,
 तस्मात् त्वं बगलामुखी निगदितां नित्या परा यौगिनी ॥३२॥
^३नागेन्द्रैर्देवसिद्धैर्मुनिवरनिवहैर्दानवै राक्षसेन्द्रै-
 दिक्पालैर्दिवक्करीन्द्रैर्दिनकरप्रमुखैः सद्ग्रहैस्तारकाद्यैः ।
 ब्रह्माद्यैः स्थूलसूक्ष्मैरविदितभुदिता त्वं परा चोन्मनी त्वं,
 नित्या पीताम्बरा त्वं रिपुभयशमनी भक्तिचित्तासनस्था^४ ॥३३॥
^५शम्भुर्यद्गुणगाननोद्यतमतिर्नाट्योत्सवैस्ताण्डवे,
 चक्रे चन्द्रमयूखकम्पनकरां^६ नीराजनां^७ पादयौः ।
^८हेभाम्भोजदलैर्जटाजलभरैरानन्दितैर्मौलिभिः^९,
 पूजां प्रत्यहमातनोति नटयन् स्वेहैस्तालादिभिः ॥३४॥
 यां दध्रे चतुराननोऽपि वदने चित्तरविन्दस्थितां,
 यां वक्षःस्थलसंस्थितां हरिरजामालिङ्ग्य पीताम्बराम् ।
 यद्देहार्धमुरीचकार पुरजित्^{१०} सौन्दर्यसाराधिकां,
 षट्चक्राक्षररूपिणीं भज सखे ! देवीं जगत्पालिकाम्^{११} ॥३५॥
 हस्ते भाति गदा सदात्तिशमनी रत्नावली त्वद्भुजे,
 पादे नूपुरमीशमौलिमणिभिर्नीराजितं^{१२} राजते ।
 ताटङ्गं श्रवणे कुक्षोपरि सदा^{१३} कस्तूरिकालेपनं,
 काश्मीरद्रवमङ्गलरागमधिकां पीतच्छविं^{१४} तन्वते ॥३६॥
^{१५}कारद्वयसम्पुटेन पुटितां विद्यागमे संस्थितां,^{१६}
 षट्चक्राक्षरबीजसाररचितां षट्त्रिंशद्वर्णात्मिकाम्^{१७} ।

१. ल. कीलयाशु । २. त्यक्त्वा । ३. नागेन्द्रैर्देवसंघैर्भुवि । ४. भक्त ।
 ५. गुणगानतत्परमतिनिस्त्योत्सवे । ६. कम्पनमया । नीराजनं । ७. हेभाम्भोजजले ।
 ८. मन्विता मौलिभिः । ९. पुरजित् । १०. जगद्व्यापिकाम् । ११. नीराजनं ।
 १२. सखे । १३. पीतां छवि । १४. विद्यागमास्ये स्थितां । १५. ससत्त्ववर्णात्मिकाम् ।

ये जानन्ति जपन्ति सन्ततमभिधायन्ति गायन्ति वा,

ते वन्द्या विबुधैश्चरन्ति भुवने सिद्धाचिताः सिद्धये^१ ॥३७॥

स्वाहाशक्तिरूपासने तव ऋषिः श्रीनारदो देवता,

नित्या श्रीवंगलामुखी निगदिता छन्दो भवेत् त्रिष्टुभम् ।

बीजं तु स्थिरमायया विरचितं नानाविधस्तम्भने,^२

प्रोक्तं पद्मभुवाऽखिलाप्तिविनियोगोऽप्यच्युताकारता^३ ॥३८॥

हृद्य सर्वसुरेश्वरैश्च ऋषिभिर्दुष्प्राप्यमेवादभुतं,

स्तोत्रं गोप्यतमं स्वभाग्यवशतः प्राप्तं^४ पठिष्यन्ति ये ।

सूक्त्या^५ देवगुरुं 'धनेन धनदं'^६ जित्वा चिरञ्जीवितां,

षण्मासात् सुखसागरे शिवसमाक्रीडां करिष्यन्ति ते ॥३९॥

देवी स्वप्नगता स्वयैव लिखितं मह्यं ददावद्भुतं,

दिव्यास्त्रं पुरतः पठस्व विमलं सिन्दूरवर्णः करैः ।

रोमाञ्चाङ्कितहर्षमाप्य लुलितैरङ्गैः^७ पठन्तं नर-

प्राप्तोऽहं परमोदयप्रदमिदं ज्ञानं कवीन्द्रादिदम्^८ ॥४०॥

प्राप्ता श्रीवंगलामुखीवदनतः स्वप्ने सुविद्या मया,

षट्त्रिंशद्विरमैः सुवर्णनिचयैः सद्बीजरत्नावली ।

येषां कण्ठगता विभाति जगतीपीठे प्रयोगक्षमा,

वश्याकर्षणमोहमारणविधौ स्तम्भे तथोच्चाटने ॥४१॥

चलत्कनककुण्डलोल्लसितचारुगण्डस्थलाम्,

लसत्कनकचम्पकद्युतिविराजिचन्द्राननाम् ।

गदाहतविपक्षकां कलितलोलजिह्वाञ्चलां,

स्मरामि वंगलामुखीं विमुखवाङ्मुखस्तम्भिनीम्^९ ॥४२॥

॥ श्रीपीताम्बरारत्नावलीस्तोत्रम् सम्पूर्णम् ॥^{१०}

संवत् १८६० शाके १७५५ आषाढमासे शुक्लपक्षे ५ मंदावसरे लिखितं अक्षय्यचारि-
काशिताय ॥ श्रीगङ्गाविश्वेश्वरान्यां नमः ॥

ॐ ॐ ॐ

१. स्व. पादद्वयं एकचत्वारिंशच्छ्लोकादनन्तरं विद्यते । २. नानाविधिः । ३. अप्यसत्कारकः ।
४. नित्यं । ५. शक्त्या । ६. धनेर्धनपतिः । ७. ललितः । ८. कवीन्द्रादितम् ।
९. स्व. स्तोकोऽयं नास्ति । १०. इति श्रीनारदोक्तं पीताम्बरादेवीस्तवराजस्तोत्रम् ।

सांख्यायनतन्त्रस्थानाम्

पद्यानामनुक्रमः

पृष्ठाङ्क पद्याङ्क

अ

अग्निबीजाविगायत्री ३०-२०
 अङ्कुशेनैव मुद्रायाः ६-७
 अङ्कुशं बीजमुच्चार्य ७७-१५
 अङ्गनयेण संयुक्तं ६६-२४
 अङ्गुष्ठमात्रां कृत्वा ८४-४
 अघोराश्च पाशुपती ६६-२६
 अत्यन्तैश्चर्यसंयुक्तो ५७-६
 अथवा पीतपुष्पस्तु १०४-२७
 अथवा पीणमास्यां वा ३६-१७
 अथवा वगलामन्त्रं ६७-१०
 अथ स्कन्द प्रवक्ष्यामि १००-३
 अथातः सम्प्रवक्ष्यामि ६८-३
 अथमं च शिलापूजा ३३-१६
 अधुना स्तम्भयत्येतत् ४१-१४
 अनाथस्य चित्तो रात्रौ १६-६
 अनुक्रमेण सर्वत्र १०१-१३
 अनुष्टुप्छन्द आख्यातं ६८-८
 अनेन क्रमयोगेन १०१-१२
 अनेन (नया) विद्यया पुत्र ६३-२२
 अनेन योगवर्येण १०४-२८
 अनेन योगवर्येण ६५-१०
 अन्त्यपत्रे चाष्टवर्णान् १०-१२
 अन्त्यवर्णं समुच्चार्य ६१-६
 अन्नद्वेषो जायते च ७२-१४
 अन्नेन अन्वहो हृत्वा ४८-२०
 अन्ययोगसमारम्भं ६६-२५
 अपमृत्युविनाशार्थं १०३-६
 अपामागंस्य बीजं तु ७५-२१
 अपात्यानां च कुष्ठानां १०३-४
 अपोषमृत्युनाशाय १०३-१६
 अम्बा पीतान्बराढ्यां वरुण ६४-१

अयुताच्चिन्तितं कार्यं ७३-३०
 अयुताच्छत्रसंहारो ७४-४
 अयुताञ्ज्वररोगी च ७३-२६
 अयुतात्तास्य शत्रोश्च ७३-२८
 अयुतादरिगर्वं तु ७३-२४
 अयुताल्लभते भोगं ८३-१६
 अयुतं च दिवारान्त्री ५१-६
 अयुतं जुहुयान्मन्त्री ७४-६
 अयुतं जुहुयान्मन्त्री ७५-१७
 अयुतं तर्पणात्पुत्र ७२-१६, २०
 अयुतं तर्पणेनैव ७२-१५
 अयुतं तस्य मन्त्रस्तु ५५-२२
 अयुतं मन्त्रयित्वा तु ८६-२७
 अरात्नहस्तमात्रं च १५-१४
 अर्कपञ्चकवर्णेन ४०-८
 अर्कपत्रद्वयेणैव ४६-२८
 अर्कपत्रे लिखन्नाम ५१-६
 अर्कवारे तु संध्यायां ८६-२६
 अर्चनं कलशे चैव ७१-५
 अर्चनं गौडदेशीयं ६६-३१
 अर्चनं गौडदेशे च ३४-४
 अर्चयेत् पञ्चमीं कुर्याद् ७०-४०
 अर्चयेत्पूर्ववत्पुत्र ७-१७
 अर्चयेत्पूर्ववद्यन्त्रं २२-१४
 अर्चयेत् षड्सोपेतां ३६-२७
 अर्चयेद्युतं मन्त्री ८०-२१
 अर्चयेद् विविमर्गेण ३७-२६
 अर्द्धजिह्वां गदां चाढं ३८-१६
 अलीकेन क्षुद्रमति ४७-१४
 अशीतिवर्णसंयुक्तो ७८-२१
 अशोकमूले निवसन् ८१-१०
 अश्मयंदं रिपोरङ्गे ५२-३४

अश्रुतानां च शास्त्राणां ८२-१५
 अश्वत्थमूलमाश्रित्य ७४-६
 अश्वत्थमूले प्रजपेद् ६२-५
 अश्वत्थैरिन्धनैरेव ६५-७
 अष्टकोणेषु विलिखेद् २१-६
 अष्टदिक्पालकोशाष्ट १-३
 अष्टपत्रे न्यसेत्पुत्र ७-१२
 अष्टपाशसमायुक्तं ५-१६
 अष्टमूर्त्ते नमस्तुभ्यं ७८-२
 अष्टमूर्त्ते महामूर्त्ते २३-२
 अष्टमं कठवल्ग्या च ८-२३
 अष्टम्यां च चतुर्दश्या ७६-टि०
 अष्टवेतालशमने ६४-४
 अष्टायुतं तर्पणं च ८२-११
 अष्टोत्तरशतं सम्यक् ५८-२०
 अष्टशस्त्रमयं मन्त्रं ५७-७

आ

आकर्षणं भवेच्छीघ्रं ४८-२५
 आगच्छेत्याज्ञया तस्य ४०-३३
 आज्येन मिश्रितं चैव ६८-२०
 आत्मार्थं च परार्थं च १०३-७
 आदौ गणपतिं पूज्य १०४-२३
 आदौ भास्वरूपिणीं कुरु तदा ६८-२२
 आद्यबीजं पुनश्चोक्त्वा ४२-२६
 आद्यबीजं मनोः संख्या ४२-८८
 आद्यास्त्रं बगलानाम्नी ३७-३
 आरनालस्य भाण्डे तु ८४-५
 आरनालेन तद्भस्म ८४-६
 आवाहिनी स्थापनी च ६-८
 आश्चर्यदं महामन्त्रं ४२-२५
 आश्विने कात्तिके चैव ६-३

इ

इच्छया वर्तते सर्वं ४०-३२
 इति संक्षेपतः प्रोक्तं १०५-३५
 इन्द्रमण्ये लिखेद् विद्यां ६३-२४

इन्द्रादिपदसंस्तम्भे १०२-२४
 इष्टतिद्धिर्भवेत्तस्य ७६-१०

उ

उच्चाटनायं जपेत्पुत्र ३०-टि०
 उत्तमं कुण्डहोमञ्च १४-३
 उत्पाटय कण्टकान्यादी ५३-३६
 उद्धरेत्तारमादी तु ५४-४
 उन्मादी च भवेच्छत्रु ७३-२३
 उपचारैः षोडशभिः ७१-७
 उपस्थानं चैवमेतत् ११-टि०
 उपस्थानं त्रिकालस्य १०-१७
 उलूककाकयोः पत्रं १६-२५
 उत्कामुखी द्वितीयास्त्रं ६-२८
 उत्तलंघ्य बगलामंत्रं ३३-टि०
 उष्णोदकं ताम्रपात्रे ६४-३८

ऊ

ऊर्ध्वं रक्षोमहादेवी १३-१४

कृ

कृषिच्छन्दत्रितयकं ६६-१०
 कृषिश्चाप्यग्निवाराहः ३६-२५
 कृषिसिद्धामरैश्चैव ३-२७

ए

एकाक्षरीमहामन्त्रं ६५-१२
 एकाक्षरीविद्यया च ५२-टि०
 एकाक्षरीं च बगलां ५८-१५
 एकाक्षरीं जपेदादी १०२-१६
 एकाणां बगलां देवीं ५०-४
 एतच्छूर्णप्रयोगं च ८६-२६
 एतत्पूजां विना पुत्र ३६-१८
 एतदर्चाविधिनाम ६६-२६
 एतदर्चाविधिश्चैव ७०-४१
 एतदष्टाक्षरीमंत्रं ८३ टि०-२५
 एतद्यन्त्रं लिखेद् भूय ६३-२७

पद्यानुक्रमः

एतद्यन्त्रं हृदि ध्यात्वा ६३-३०
 एतद्यन्त्रं हृदि ध्यायेद् ६२-१५
 एतद्राज्यं स मासेन ५६-३४
 एतद्विद्यापुरश्चर्या ६०-३६
 एतन्मन्त्रवरं पुत्र ५६-२२
 एतन्मन्त्रस्य माहात्म्यं ८२-३
 एता मुद्राश्च ततो ६-६
 एरण्डतलेन जुहुयाद् ४८-२४
 एवमेव विधिः पुत्र ७०-४२
 एवं कुर्यात् प्रातरेव ६२-१६
 एवं कृत्वा जपेन्मन्त्रं ८६-२३
 एवं कृते सप्तरात्रं ५२-२४
 एवं च पूजयेद्यन्त्रं २३-२७
 एवं च पूजयेत् सम्यक् ३३-१७
 एवं च मार्जनं कृत्वा १०-१५
 एवं च मार्जनं कृत्वा ८-२४
 एवं च मालिकां कुर्यात् ६५-१३
 एवं त्रिविधपूजां च ६६-टि०
 एवं ध्यात्वा जपेत् पुत्र ८१-६
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं ५५-१६
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं १३-२०
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्र ४३-३६
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्र ४५-१६
 एवं ध्यात्वा तु देवेशीं १०-२१
 एवं न्यासविधिं कृत्वा १३-१५
 एवं भूतसहस्रं च २२-१२
 एवं मध्यदिनोपास्थि ११-२३
 एवं मन्त्राभिषेकञ्च ८-२८
 एवं मासत्रयं कृत्वा ८४-६
 एवं मासप्रयोगेण २४-१४
 एवं यः कुरुते पुत्र ७६-टि०
 एवं रोगसमायुक्तो २०-२७
 एवं लिखित्वा यन्त्रं च ६२-१२
 एवं शुक्रदिने सम्यक् ६-६
 एवं होमप्रयोगं च ७६-२६
 एहि-शब्दद्वयं चोक्त्वा ८७-६

ओ

ॐ नमो पदमुच्चार्य ६१-७, टि०

क

कण्टकं पुरपक्षस्य ८५-१४
 कण्टकान्तोपयेदकं ५२-टि०
 कण्ठे वा जाहुमूले वा ६२-१७
 कदलीमूलमाश्रित्य ६२-६
 कन्यकां चायवा पुत्र ३३-१५
 कन्यां चैव न्यसेदेवं ३५-१४
 कपटादिविनाशार्थं ६५-६
 कपिश्वक्षमूले तु ६२-७
 कपिलानवनीतं च ६१-३
 कर्पूरमिश्रितं तोयं २७-१२
 कम्बुकण्ठीं सुताम्नोष्ठीं २३-१
 करञ्जमूलमाश्रित्या ६२-१०
 करोति यस्य सन्तोषं ७७-१२
 कर्पासपत्रजद्रावः ४६-टि०
 कल्पते चित्तसंक्षोभ ३६-टि०
 कवचात् कीलनं योगः १०२-२३
 कवचं च चतुर्थः स्यात् १०२-२२
 कवचं पञ्चमं बाणः १०१-१५
 कवचं प्रथमं बाणः १०१-१४
 कवचं वेदवर्णं च १०२-१८
 कवीश्वरोऽपि चोन्मादो ७६-८
 कस्तूरीमिश्रितं तोयं २७-१४
 कस्तूरीलेपनं कुर्यात् २४-५
 काकपत्रेण संयुक्तं ७२-१०
 काकवद्भ्रमते शत्रुः ७२-११
 काकवद्भ्रमते शत्रुः ८६-२८
 काकोलुकदलं चैव ८५-१५
 कामराजं च हृत्लेखां ४४-१०
 कामरूपारूपदेशे तु ७०-३४
 कामुकं काञ्चनासवतं ५-टि०
 कारणं तत्र केन स्यात् १००-४
 कालानलनिर्भा देवीं ४३-३४

कालीशब्दद्वयं चोक्त्वा ८७-६
 कालीं करालवदनीं ८८-१४
 किं तस्य जपयुक्तानां ४०-टि०
 कुटिलालकसंयुक्ता ६८-१२
 कुण्डे वा स्थण्डिले वेद्यां १०४-१७
 कुवेरसदृशः श्रीमान् २०-२०
 कुवेरसदृशः श्रीमान् ८२-१८
 कुवेरसदृशः श्रीमान् २७-१५
 कुवेरसदृशो भूत्वा ८०-१५
 कुमारक प्रवर्तन्ते ३६-३१
 कुरुपाञ्चालदेशाच्चर्चा ७०-४३
 कुर्यात् कृत्विमरोगेण ६२-२०
 कुर्यात् सीभाग्यसम्पूजां ३६-२४
 कुलाचारसमायुक्तः ३-२४
 कुशेन जुहुयात्तस्य ४६-४
 कुसुमैश्चम्पकैश्च २३-२५
 क्रूरप्रहविनाशाय १०३-५
 कृत्वा एकाक्षरीमन्त्रं ६६-२५
 कृत्वा र्घ्यमण्डलं चैव २४-१२
 कृत्वा पवित्रप्रस्थिं च ७२-१२
 कृष्णाष्टम्यां चतुर्दश्यां ३५-८
 केतकीदलहोमेन ४७-११
 कैलाशशिखरासीनं १-२
 कोऽयं स्ताव्यं मनुश्चेति ६१-६
 कोमलं तत्फलं सम्यक् ७४-११
 कोटिल्यस्थापनं चैव ६४-३६
 कौलसारपरं नाम ७०-३६
 कौलसारं च तन्नाम ६६-३३
 क्रमात् सर्वं तु सम्पाद्य ६७-३७
 कौलागमकसंवेद्यां २६-१
 कौलार्चनविधानेन ७६-६
 क्षणादुक्त्वाटनं कुर्याद् ४-२७
 क्षयरोगी भवेच्छत्रुः २८-२७
 क्षयरोगी भवेन्मर्त्यो ७३-२७
 क्षीरेण भ्रमनाशश्च ४८-२१
 क्षुद्रकर्मणि निर्नाशि १०१-८

क्षुद्रप्रयोजनः पुत्र २०-१८

ख

खरस्य रक्तमादाय १६-७
 खरवालं च रोमं च ८६-३३
 खर्जूरजेन द्रव्येण ४८-२३
 खाने पाने च तद्भूम् १६-१६

ग

गङ्गाधर नमस्तेऽस्तु ६-२
 गजाश्ववृषभोलूक ८५-२२
 गतिगर्भं च वाक्यानि २६-७
 गत्वा तु रिपवः सर्वे ५६-२३
 गम्भीरां च मदोन्मत्तां १०-१८
 गरं च तिलतैलं च ४६-३०
 गर्भं कौलागमासक्तं ४-८
 गर्भस्तंभनदोषं च ८६-२५
 गायत्री छन्द आदिष्टं ६८-६
 गायत्री वगलानाम्नी २६-६
 गायत्री वगलानाम्नी ३१-२६
 गायत्री कवचं पुत्र १०१-११
 गुडोदकस्तर्पणं च २६-४
 गुणश्च वर्तते पुंसां ७७-१०
 गुणहस्तं कोटिहोमे १५-१३
 गुप्त कौलागमं नाम ३४-५
 गुरुशिष्याबुभो मोहाद० ५-२२
 गुरुशुश्रूषया विद्या ५-१२
 ग्रस्तं कृत्वा वैरिनाम २०-१६
 गोक्षीरं प्रातरुत्थाय ६४-३५
 गोपनीयं गोपनीयं १०५-३४
 गोपयेत् सर्वदा पुत्र ४३-४०
 गोमयस्यां हरिद्रां च ६५-८
 गोमयैर्लेपनं दत्त्वा २६-२७
 गोमूत्रेण हुनेन्मन्त्रो ४८-२२
 गोडीद्रव्यस्तर्पणेन २७-टि०
 गोडीद्रव्येण जुहुयात् ४७-१७

गीडी माध्वी च पेंडो च ३३-१८
प्रसनीति पदं चोक्त्वा ५४-७
ग्राममध्ये हुनेन्मन्त्री ७४-६
ग्रामं वा नगरं वाथ ५८-११
ग्रामं वा नगरं वाथ ७४-१२
ग्लो बीजं ह्रीं च शक्तिश्च ६०-१०

च

चक्रपूजासमायुक्तं (वतो) ४-११
चतुरक्षरीं च बगलां ६७-७
चतुर्थकोणे सम्पूज्य ३२-६
चतुर्भुजां च द्विभुजां ३२-४
चतुर्भुजां त्रिनयनां १७-११
चतुर्भुजां त्रिनयनां ४६-१
चतुर्भुजां वा द्विभुजां १००-२१
चतुर्लक्षं पुरश्चर्या २६-८
चतुर्ध्वर्णात्मिके मन्त्रे ६७-६
चत्वरं सर्वकार्यार्थं ६७-३५
चन्द्रचूड नमस्तेऽस्तु ४३-२
चन्द्रोपेन्द्रमहेन्द्रादि ८३-२
चर्मधृग्वसनो भूत्वा ४१-१२
चलत्कनककुण्डलोल्लसितं ६-१
चापचर्यामुनिपुरा १-५
चिताभस्म चिताङ्गारं ५१-१६
चिताभस्म रवी रात्री ८६-२७
चितिवस्त्र रवी ग्राह्यं २०-२१
चित्रपीताम्बरधरां ६६-२३
चिदानन्दघनावास, १००-२
चिन्मयीं स्तम्भनीं देवीं ४२-२२
चुल्लचोपरि च तद्भाण्ड ६४-६

छ

छन्दादिकं पूर्ववत् स्याद् ६८-७
छागमासेन जुहुयान् ५५-१७

ज

जपसंख्या यत्र नोक्ता ३१-२५

जपेच्च वायुबीजादि ३०-१६
जपेत्तत्र सहस्रैकं ५०-१०
जपेदमृतबीजानि ३०-१८
जम्बीरतरुमूले तु ६३-१८
जलकृत्याविनाशार्थं १०३-१३
जातवेदमये देवि ७१-१
जातवेदमुखीबाणो ६७-२६
जातवेदमुखीं मंत्रं ४१-६
जातिपंचकसंमिश्रं ४५-१७
जातिघ्नष्टो भवेच्छत्रुः २८-२४
जात्याभिमानिनो ये च ५६-२६
जिह्वाग्रमादाय करेण देवीं ३-१
जिह्वाग्रमादाय करेण देवीं ४३-१
जिह्वा मुखं च कर्णाक्षि ८६-८
जिह्वास्तम्भनमाप्नोति ६१-२०
जिह्वास्तम्भो भवत्येव ७२-१८
जिह्वास्तम्भ भवेच्छत्रुः ५०-८
जिह्वां कीलय उच्चार्यं ३८-११
जिह्वां कीलय उच्चार्यं ३६-२३
जिह्वां कीलय उच्चार्यं ४०-६
जिह्वां कीलय उच्चार्यं ४४-७
जिह्वां खड्गं पानपात्रं ६०-१२
जिह्वां वाणीं च बुद्धिं च ६४-२५
जीवन्मुक्तः स एवात्र ७०-४४
जुहुयात्तत्क्षणात् पुत्र ७५-२०
जुहुयात् पूर्ववच्छत्रु ४६-३२
जुहुयात् षट्सहस्रं तु ४६-२६
जुहुयाद्देवतां व्यात्वा ४६-२८
ज्वालामुखी तृतीयास्त्रं ३७-४
ज्वालामुखी देवता च ४१-२०
ज्वालामुख्यभिधं बाणं ६५-१४

त

तक्रणं तर्पणं चैव २-१७
तक्रणं सहितं पीत्वा ८६-२६
तच्छूर्णं देवतागारे ८५-२१

तज्जलं च समानीय ७१-६
 तज्जलं वामचुलुके ६-१०
 ततो नागीश्वरी सद्वच् ५५-टि०
 ततोपरि लिखेत्सम्यक् २१-५
 ततो पलाशमूलं तु ६३-टि०
 ततो वै प्रजपेद्विद्यां १००-२०
 ततः कवचमालम्ब्य १००-५
 ततः शिष्यं समानीय ६-७
 तत्कारिपत्रजद्रावैः ४६-टि०
 तत्क्षणान्नासमाप्नोति ८६-२६
 तत्तादेकाक्षरीबीजं १२-३
 तत्पवित्रेण संयुक्तं ७१-६
 तत्प्रयोगं तत्र उक्त्वा ८-टि०
 तत्फलैर्न हुनेद् रात्री ७४-८
 तत्रस्थः शत्रुमायश्चि ७५-२२
 तत्त्वलक्षप्रमाणेन ६६-२८
 तत्त्वं वद महादेव १०३-३
 तदुद्धारं शृणु प्राज्ञ ६६-१४
 तदुपरि च संवेष्टय ७६-टि०
 तदुपरि समभ्यर्च्य ३२-१९, १३, टि०
 तद्भस्म चूर्णमिश्रं ८४-११
 तद्भस्म तिलतैलेन ८४-१०
 तद्बीजोद्धारमनघं १२-५
 तद्यन्त्रधारणादेव ६३-२६
 तद्वस्त्रं गुलिकीकृत्य ५०-५
 तद्विद्यां च प्रवक्ष्यामि २-८
 तद्विद्यां च प्रवक्ष्यामि ८७-४
 तन्मन्त्रसंख्यां वक्ष्यामि ६-४
 तन्मालिकां रवी वारे ६५-१०
 तर्पणेनायुतेर्नैव ७३-२६
 तर्पणं च गवां क्षीरे ४२-२३
 तर्पणं च दिवा कुर्याद् ६८-१६
 तर्पणं च दिवा कृत्वा ६३-१५
 तर्पणं मन्त्रसंस्कारं ७१-४
 तर्पयेत्तद्दशांशं च ६०-१५
 तर्पयेत्तद्दशांशं च १७-१६

तलतैलेन संयुक्तं १८-२५
 तस्मात्सर्वप्रयत्नेन ४-६
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेना ३७-३१
 तस्मिन्च मन्त्रयेत् साध्यं ५३-४०
 तस्य दर्शनमात्रेण ८०-१७, २२
 तस्य प्रज्ञा पलानीय ३३-२०
 तस्योपरि च षट्कोणे ७६-टि०
 तस्योपरि च संवेष्टय ७६-६
 तस्योपरि ततस्तीर्थं ३५-१०
 तस्योपायं च तद्विद्यां १-६
 तस्योत्प्लवणमात्रेण ७७-११
 ताडयेद् हृदये मन्त्री १६-११
 ताम्बूलचवणाच्छत्रु ६३-२२
 ताम्रपात्रे जलं ग्राह्यं ६३-३१
 ताम्रपात्रे जलं शुद्धं ६४-३७
 तारं च बगलाबीजं १६-४
 तारञ्च मातृकावर्णं १३-१७
 तारं च विलिखेत् पूर्वं ३८-८
 तारं च स्तब्धमायां च ४०-३
 तारादि प्रजपेन्मन्त्रं ३०-१०
 तार्क्ष्यबीजादिमन्त्रं ३०-१६
 तार्क्ष्यस्य मालामन्त्रश्च ६१-६
 तालकेन हुनेत्तस्य ४३-३७
 तालकेन हुनेत् पुत्र ४५-२२
 तालकेन हुनेद्वात्री १६-६
 तालकेन हुनेत्लक्षं ३८-१७
 तालमध्ये लिखेन्नाम ५०-६
 तिलतैलसमायुक्तं १६-२६
 तिलतैलेन संमिश्रं ७५-२५
 तिलतैलेन संयुक्तं २५-१८
 तुलसीमञ्जरीभिश्च २३-२३
 तुलसीमञ्जरीभिश्च ६३-३२
 तुलसीमञ्जरीभिस्तु ८०-टि०
 तृणवज्ज्वलते शत्रु २८-टि०
 तृतीयकोणे सम्पूज्य ३२-८
 तेन कुर्यात् पुत्तलीं च ६६-२२

तेन कुर्यान्मालिकां च ६५-६
 तेन देवीकटाक्षेण २-१६
 तेन पूजा प्रकृतं व्या २२-१५
 तेन मूलेन सम्माज्यं १०-१३
 तेन सत्रुस्तत्क्षणाच्च ८४-११
 तेनायुतं तर्पणेन ७२-१६
 तेनोक्तमाञ्जनेयाय ५६-४
 तेनोक्तविधिना सम्यक् ७१-८
 त्यक्त्वा पञ्चेन्द्रियासक्ति ३६-२०
 त्यक्त्वा तन्मन्त्रगायत्रीं ३१-२४
 त्रिकालं तु समासीनो ६२-३
 त्रिकालं पूजयेद्देवीं ३३-१६
 त्रिकालं लेपनं कुर्यात् २५-१६, २४, २५, २६
 त्रिकालमयुतं जप्त्वा ६१-२६
 त्रिकालमाचरेत्सन्ध्या ११-२७
 त्रिकालमेककालं वा ६३-३३
 त्रिकोणकुण्डे जुहुयां १३-२१
 त्रिकोणे पूजयेत् पुत्र ३२-५
 त्रिदिनं चाथवा पञ्च ५३-४१
 त्रिधा मूर्ध्नि द्विधा बाह्वो १०-१४
 त्रिपुरारे त्रिलोकजः ५६-२
 त्रिमन्त्रवतं पायसेन ४५-१८
 त्रिमन्त्रवतं श्वेतदूर्वा ४६-५
 त्रिशतं च शतं चापि १०१-७
 त्रिसप्तमन्त्रितं तोयं ७८-२४
 त्रिसहस्रं व्यानयुक्तं ५७-८
 त्रिसहस्रं सहस्रं वा ६३-२८
 त्रिलोक्यं वशमाप्नोति ८०-१६
 त्रिलोक्यविजयं नाम ८६-२१
 त्रिलोक्यविजयास्तं च १०४-२०

द

दक्षिणामूर्तिमन्त्रेण ५६-२५
 दक्षिमिश्र गुह्यचीभिः ४६-६
 दन्तधावनकाष्ठं च ६३-२४
 दशिद्रोऽपि भवेच्छ्रीमान् ७६-७

दशेन्द्रियस्तंभने तु १४-७
 दहयुग्मं लिखेद् बाही १६-१०
 दिने दिने सहस्रं कं ६३-१३
 दीक्षामार्गं विना मन्त्रं ४-४
 दीक्षाविधिं विना मन्त्रं ४-५
 दुरालापसमायुक्तं ५-१८
 दुर्वासा ऋषिरेवान् ६०-६
 दुष्टस्तम्भनमुग्रविघ्नशमनं ११-२२
 दुष्टानां पदमुच्चार्य १६-५
 दूर्वाहोमं त्रिमन्त्रं १५-२१
 देवता कालिका नाम ८८-१३
 देवता बगलानाम्नी २६-७
 देवता बगलानाम्नी ८१-५
 देवता बगलानाम्नी ४४-१२
 देवता शान्तिमाप्नोति ५३-६०
 देवदानवदैत्यारोन् ६४-५
 देवस्थानभागे तु ६-८
 देवी भूत्वा जपेद्देवीं ६५-१५
 देवीं सम्पूजयेत्सम्यक् ६६-२६
 देवो भूत्वा स्वयं पुत्र ७०-३८
 देशोपद्रवनाशार्थं १०३-१०
 दौर्भाग्येन समायुक्तः ५६-२६
 द्रवेण तर्पणं कुर्यात् २६-५
 द्रव्याभिमानो पृष्ठो ५६-६०
 द्रव्यलाम् भवेत्तस्य ८०-१८
 द्विगुणां जपमात्रेण ६०-३७
 द्विगुणं जपमाप्नोति ६०-३६
 द्वितीयकोणं संपूज्य ३२-७
 द्वितीये विलिखेत् सम्यक् ६३-२६
 द्विपञ्चसप्तविंशद्भिः ६६-१८
 द्विशत मन्त्रितं चैव ६३-२०

घ

घनजयपुरं चैव ३५-६०
 घोमहीति पदं चोक्त्वा २६-५
 घूपयेच्छत्रुसदने ८५-२०

धूपयेत्तेन सर्वाङ्गं ८६-२८
 घौतवस्त्रं परीषाद्य ६-६
 घत्तूरकुसुमेनैव २२-१८
 घत्तूरकं च तन्मूर्ध्नि ५२-२७
 घत्तूरद्रवसंयुक्तं २५-२२
 घत्तूरपत्रमादाय ८६-३१
 घत्तूरं तिन्दुकं बीजं २४-१३
 ध्यानभेदं प्रवक्ष्यामि ६०-११
 ध्यानेन मन्त्रसिद्धिः स्याद १३-१८
 ध्यानं यत्नात्प्रवक्ष्यामि १७-१०
 ध्यानं यत्नात् प्रवक्ष्यामि ३८-१५
 ध्यानं यत्नात् प्रवक्ष्यामि ३६-२७
 ध्यानं विना भवेन्मूकः ४३-२१
 ध्रुवाद्यैरिति मन्त्रेण ३५-१२

न

न कर्त्तव्यं मुमुक्षुश्च २१-२६
 नगरे वाय ग्रामे वा ४६-टि०
 नग्नः प्रेतमुखे भीमे १६-२७
 न चाभिवेकं न च मन्त्रदीक्षा ७६-५
 नद्यां समुद्रगामिन्यां ६२-१२
 न ध्यानं न च होमं च ७६-४
 नद्यावत्तेन सम्पूज्य २३-२४
 नमः कैलाशनाथाय ६७-६
 नमः कौलागमाचार्यं १८-२
 नमः पापविदूराय ८७-२
 नमः शिवाय साम्बाय ६०-२
 नमस्ते गिरिजानाथ ४०-२
 नमस्ते जगतां देवी ४६-१
 नमस्ताण्डवरुद्राय ६२-२
 नमस्ते देवदेवेशि ७८-१
 नमस्ते देवदेवेशि ८१-१
 नमस्ते देवदेवेशीं ५६-१
 नमस्ते पार्वतीनाथ ५४-२
 नमस्ते पार्वतीनाथ ४-२
 नमस्ते मौलिशंखे २६-२

नमस्ते योगिसंसेव्य ५७-टि०
 नमस्ते योगिसंसेव्य १४-२
 नमस्ते योगिसंसेव्य ५०-२
 नमस्ते लोकजननी ८३-टि०
 नमस्ते वगलादेवी २६-१
 नमस्ते वृषभाढ ६४-२
 नमस्ते सर्वसर्वेश २६-२
 नमस्ते सर्वसर्वेश ८१-२
 नमस्ते सर्वसर्वेश ६८-२
 नमस्ते सिद्धसंसेव्य ७१-२
 नमस्तेऽस्तु जगन्नाथ ११-२
 नमामि वगलां देवीं ६७-१
 नमोऽस्तु मन्त्रागमकोविदाय २१-२
 नागवल्लीदलेनैव ६२-१८
 नागवल्लीदलं चैव ६३-२१
 नातः परतरो योगी १०५-३३
 नानाकृत्रिमदोषं च ८६-३९
 नानादेहजरोगांश्च ४५-१६
 नानामन्त्रेषु मन्त्रं वा १२-३
 नानारोगविनाशार्थं ६५-८
 नानारोगहरं चैव १६-४
 नानारोगैः कृत्रिमैश्च १५-१७
 नानालङ्कारशोभाढ्यां ७३-१
 नारदो ऋषिरेवात्र १७-१३
 नारीं दृष्ट्वा मानसेन ७०-४५
 नाशयेदाशु तत्सर्वं ८६-२७
 निःक्षिपेत्सप्तरात्रं तु १६-१४
 निःक्षिपेन्नवभाण्डेषु ७-१४
 निःक्षिपेन्मन्त्रपूर्वं च ५३-३७
 निक्षिपेद् द्वारदेशे तु ८६-३२
 निक्षिपेद् रविवारे तु ८५-१६
 निक्षेपं लभते पुत्र ८३-टि०-२०
 नित्यं च शिमहस्तं तु ६२-४
 नित्यं चैव सहस्रं तु ८६-३०
 निधानं लभते तस्य ८०-२०
 निधाय पादं हृदि वामपाणिना ३१-१

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क	
निम्बाकंकुसुमेनाथ	२२	२७
निम्बाकंपत्राजद्रावं	२६	८
निम्बपत्रद्रवं चैव	२५	२३
निम्बपत्रद्रवेणैव	४८	२७
निम्बाकंपत्रहोमेन	१६	२४
निर्मत्सरं निरालम्बं	५	२०
निवीर्यो जायते सद्यो	३८	१८
निवेदयेत् पायसं च	६५	११
नेत्रबाणं पुनः पञ्च	१२	१०
नेत्रलक्ष जपेन्मन्त्र	६५	१६
नेत्रायुतं तर्पणेन	२७	११
नेत्रायुतं भवेच्छम्भुः	२८	टि०
नेत्रायुतं हुनेद् धीमान्	७५	१५
नोत्पादयेत् कामनया	३६	टि०
नो देयं (या) विद्याया विद्या	५	१७
न्यासध्यानादिकं सर्वं	२६	६
न्यासविद्यां च वगला	८१	६
न्यासविद्यां प्रवक्ष्यामि	१७	८

प

पक्षे बाध त्रिसप्ताहं	६२	२१
पक्षाद् वा मासयोगेन	८६	३४
पक्षान्मारणमाप्नोति	२५	१७
पक्षमात्राद्भवेच्छत्रो	५६	२४
पक्षिराजाय चोच्चार्य	६१	टि०
पञ्चकोणं लिखेन्मन्त्रं	६३	२५
पञ्चकोणं वेवमेत	३२	११
पञ्चक्रमसमायुक्तां	६६	२३
पञ्चक्रोशप्रमाणेन	३४	२५
पञ्च पञ्च करे रोप्य	५२	३१
पञ्चब्रह्ममयमन्त्रः	८	२२
पञ्चमी चैव कर्तव्या	७०	३७
पञ्चमेषु च कोणेषु	३२	१०
पञ्चविंशच्च पञ्चाशत्	१०४	३०
पञ्चविंशतिभिर्मोक्षः	६५	१७

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क	
पञ्चाङ्गविधिना स्नात्वा	६	५
पञ्चाशच्छान्तिकर्मस्थे	६६	१६
पञ्चाशदुत्तरं पञ्च	३८	१३
पञ्चाशदूर्ध्वं मन्त्रस्य	८७	६
पञ्चाश्वमन्त्रसिद्धिर्हि	४३	३६
पञ्चाश्वशस्त्रविज्ञानी	६६	२७
पञ्चाश्वोद्धारमतुलं	३८	७
पञ्चाश्वं पञ्चकोणेषु	३२	६
पञ्चाश्वश्वेवतामन्त्र	३८	१४
पञ्चेन्द्रियैश्च सञ्चारं	३	२८
पत्रं विभोतकोद्भूत	४६	टि०
पद्मजो नारदो विद्यां	२	१५
पयः पिबति वा सा स्त्री	७८	२३
परप्रज्ञोऽसंहारी	५७	१
परप्रयोगकालेषु	५५	१६
परप्रयोगविश्वसे	६५	६
परमन्त्रप्रयोगेषु	१३	२४
परविद्याछेदनं च	२	१६
परविद्याभक्षणाख्यं	५६	२४
परविद्याभक्षणी च	५४	१२
परविद्याभक्षिणीं तां	५७	टि०
परानुष्ठानहरणं	३	२०
पर्यायान् श्रियते शत्रु	७५	१६
पलाशकुसुमेनैव	२३	२१
पलाशपुष्पैर्जुहुयाच्	८८	११
पलाशमूलमाश्रित्य	८७	१०
पलाशकं च प्रत्येकं	२८	२०
पाठीननेत्रां परिपूर्णं वक्त्रां	१४	१
पादादिमूढं निपर्यन्त	१०	टि०
पादौ प्रसार्य तत्कन्यां	३५	१३
पानपात्रं च शुद्धिं च	८१	८
पानपात्रं वैरिजिह्वां	५७	५
पाशबीजं ततोच्चार्य	७८	टि०
पाशबीजमतोच्चार्य	७७	१८
पाशाङ्कुशं च विलिखेद्	६२	११

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
पाशाङ्कुशान्तरितशक्ति०	६७ ८
पाशाङ्कुशान्तरितः	५५ १३
पिचुमंदतरोर्मूले	६२ ८
पित्तरोगी भवेच्छत्रु	२६ २८
पीतपुष्पैश्च जुहुयात्	६७ ३८
पीतयज्ञोपवीतस्तु	६५ ११
पीतवर्णसमासीनी	१०२ १
पीतवर्णा मदाघूर्णा	३७ १
पीतवर्णा मदाघूर्णा	११ १
पीतवासामते पुत्र	६६ १३
पीताम्बरधरां देवीं	१६ १
पीताम्बरधरां सोम्या	४४ १४
पीताम्बरां दक्षिणे च	१२ १२
पीताम्बरालङ्कृतपीतवर्णा	२१ १
पीतावरणभूषी च	६५ ११
पीताक्षनी पीतभक्षी	१०४ २५
पीताक्षी पीतवाणी च	६६ २२
पीनोत्तुङ्गजटाकलापविलसद्०	६० १
पीयूषोदधिमध्यचारविलसद्०	६ १
पुत्तलीं प्रेतवस्त्रेण	५२ ३३
पुत्रवान् जायते मर्त्यो	२७ १६
पुत्रवान् जायते लोके	८३ २४
पुत्रो देयं शिरो देयं	७८ १०
पुनः पूजा प्रकर्तव्या	६ १६
पुनर्भो मनिशाका ले	१६ १२
पुनश्च मन्त्रयेत्ताम्र०	६३ २३
पुरश्चरणकाले तु	३१ २३
पुरश्चरणकृत्सिद्ध०	४ ६
पुरश्चर्या विना मन्त्रं	१७ १६
पुराणज्वरमत्युग्र	२७ १३
पुलिङ्गदकन्यकां चैव	३७ २८
पुष्पवाट्यां जपेन्मन्त्रं	८३ टि०-२२
पुस्तके लिखितान्मन्त्रान्	४ ३
पूजयेद्यन्त्रराजं च	२६ ३
पूजा त्रैकालिकी नित्यं	१७ १८

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
पूजाधारणयन्त्रज्ञ	६ २
पूजायन्त्रं क्रमेणैव	३३ १४
पूजायन्त्रमिदं पुत्र	२२ ६
पूति चाद्धं पलं नित्यं	२४ ७
पूर्वभागे तु पंचाक्षत्र	१०४ २१
पूर्ववत्पूजयेत्तत्र	२३ २२
पूर्ववत्त्रयबीजं च	५४ ६, १०
पूर्ववन्म्यासविद्यां च	४३ ३३
पूर्ववन्म्यासविद्यां च	४१ १०
पूर्ववल्लेपनं चैव	२५ २१
पूर्वोक्तविधिवत्संख्या	१७ २८
पूर्वोक्तं यन्त्रमालिख्य	२३ ३
पूर्वोक्ता न्यासविद्यां च	४४ १३
पेटीद्रव्येण जुहुयान्	४८ १६
पीरुषेणैव सूक्तेन	८ २१
प्रजपेद् बगलायाश्च	७६ टि०
प्रजां बुद्धिं श्रियं चैव	८६ २६
प्रणवं वाल्मिज्यायां च	३६ २४
प्रणीता प्रोक्षणीपात्रं	६७ ३६
प्रतिवादि भवेत्स्तम्भो	३३ २२
प्रत्येकं त्रिसहस्रं च	४५ २४
प्रथमं बगलाबीजं	५६ ५
प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा	५८ १०, १४
प्रपञ्चस्तम्भन कृत्वा	३६ २६
प्रयोगशान्तिनं भवेन्	६० ३८
प्रयोगादीनि सर्वाणि	८३ १६ टि०
प्रयोगं चैव न भवेद्	३४ २६
प्रयोगं चोपसंहार	२ १७
प्रयोग तर्पणं चैव	७१ ३
प्रस्थं चैव चतुर्विंशं	७ ११
प्रस्थानज्ञानपारीणं	४ १०
प्रस्फुरद्वितयं चैव	४१ १५
प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु	५१ २३
प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु	६४ टि०
प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु	६६ २४

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क	
प्राणप्रतिष्ठा यंत्रस्य	६२	१०
प्राणिनां प्राणहरणं	१५	२०
प्रातःकाले भक्षयित्वा	८८	२०
प्रादेशं शतहोमे च	१५	१२
प्राप्नुयाच्छत्रमुद्दिश्य	५६	टि०
प्रियङ्गुशालिगोधूम	७	१०
प्रेतभस्म रवौ ग्राह्यं	१६	१५
प्रेतभ षडे लिखेन्नाम	५०	११
प्रेतवस्त्रं रवौ ग्राह्यं	६४	२६
प्रेतवन्धोः प्रेतकाष्ठे	५१	१६
प्रेताग्नीं प्रेतकाष्ठे तु	५०	१२
प्रेताग्नीं प्रेतकाष्ठे च	१६	८
प्रेताग्नीं रजकाग्नीं च	७५	२४
प्रेताङ्गारमणीं (यीं) कृत्वा	५०	३
प्रेताश्वं प्रेतभस्मं च	२७	१०
प्रेताश्वं प्रेतभस्मं च	२४	१५
फ		
फलितं पुष्पितं चैव	५८	१३
फलितं पुष्पितं वाय	८५	२४
ब		
बगलाधीजमध्यस्थं	५१	२२
बगलामंत्रसिद्धिस्तु	३४	२४
बगलामुखिपदं चोक्त्वा	५९	६
बगलामुखिपदं चोक्त्वा	४०	४
बगलामुखिपदं चोक्त्वा	३६	२१
बगलाया विना मन्त्र	३४	२७
बदरीकण्टकं चैव	८४	४
बदरीमूलतो गत्वा	५२	२८
बन्धनं त्रिपुरस्चैव	६६	२०
बन्धुकुसुमाभासां	४०	१
बाणायुतं जपेद्दीमान्	२४	४
बालमानुप्रतीकाशां	७६	१
बिन्दुं त्रिकोणं दत्तं च	२१	४

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क	
बिन्दुत्रिकोणषट्कोण	७८	३
बिन्दुना भूषितं पुत्र	६१	टि०
बिन्दुपात्रयुता पूजा	६६	२७
बिन्दुमध्ये च सम्पूज्य	३२	३
बिन्दुमध्ये लिखेदबीजं	२१	टि०
बिन्दुमात्रं गृहीत्वा तु	७०	३५
बिम्बीतकसमिद्धिर्वा	१५	२३
बिम्बीतकोद्भवं पुष्पं	२२	१६
बिम्बोष्ठीं कम्बुकण्ठीं च	१७	१२
बिम्बोष्ठीं चारुवदनां	१८	१
बिम्बोष्ठीं चारुवदनां	६०	१३
बीजं च बगलाबीजं	३६	२६
बीजं च बगलाबीजं	४३	३२
बीजपञ्चकमुच्चार्य	४०	५
बुद्धिभ्रंशो भवेत् सद्यो	६१	२१
बुद्धिशब्दं ततोच्चार्य	१६	६
बुद्धिं विनाशयोच्चार्य	४२	३०
बुद्धिं विनाशयं चोक्त्वा	४१	१८
बृहद्भानुमुखीबाणं	६५	१५
बृहद्भानुमुखीबाणं	६७	३०
ब्रह्मविष्णुमहेशानां	३७	५
ब्रह्मस्थाने तालुदेशे	५२	३०
ब्रह्मा ऋषिश्च छन्दोयं (म्होऽस्मि) १२	७	
ब्रह्मा ऋषिश्च छन्दोयं	६७	११
ब्रह्मास्त्रस्तम्भिनी काली	८७	३
ब्रह्मास्त्रस्तम्भिनी विद्या	२	६
ब्रह्मास्त्रायपदं चोक्त्वा	२६	४
ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चात्	६०	१७
ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चात्	१३	२२
ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चात्	१७	१७
ब्रह्महोरासं समादाय	८६	३२
भ		
भक्षयुग्मं ततोच्चार्य	६०	७
भक्षयेत् प्रातस्तथाय	८८	१८

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क		पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
मक्षयेद् बदरीमात्रं	६२ १३		मनसा तं जपन्मन्त्रं	५७ ४
भगाकारे सुकुण्डेऽस्मिन्	६० १६		मनोपहारिणीं चोक्त्वा	४४ ६
भजेऽहं कालिकां देवीं	८८ १६		मन्त्रजीवनविद्या च	२ १०
भजेऽहं चास्त्रवगलां	६० १४		मन्त्रान्ते च प्रकृतं व्यं	४३ ३८
भजेऽहं स्तम्भनार्थं च	४१ ११		मन्त्रमध्यापयेत् सम्यक्	६ ४
भवेद्विद्याविहीनोऽपि	५६ २८		मन्त्रेत् त्रिसहस्रं तु	८६ ३०
भुजंगशोणितेनैव	२८ ८०		मन्त्रयेन्निम्बपत्रेण	५२ २५
भूतप्रेतपिशाचाद्याः	२२ १३		मन्त्रराजस्य गायत्रीं	३१ २२
भूताविपरितं चैव	६४ ४		मन्त्रसन्ध्यां विना मन्त्र	११ २६
भूपुरं वृत्तायुगं च	६३ २३		मन्त्रसिद्धिमवाप्नोति	८८ १२
भूर्जपत्रे लिखेन्नाम	५० ७		मन्त्रसिद्धिर्भवेत् क्षिप्रं	३१ ८०
भूशुद्धिं भूतशुद्धिञ्च	१२ ६		मन्त्रसिद्धिर्भवेत् पुनः	३६ ३०
भृगुवारे च संगृह्य	६४ ३		मन्त्रसिद्धिर्भवेत् सद्यो	६० १८
भृगुवारे च संगृह्य	६६ २०		मन्त्रादौ तव बीजपूर्वकमय०	८७ १
भैरवीं बीजमाद्य च	३० १७		मन्त्रं तं जुहुयान्मन्त्री	५२ ८०
भौमवारे निशानग्नौ	१८ २६		मन्त्रेण सिद्धोऽसिद्धोऽपि	५६ ३१
अमज्ञानं व्यपोहति	२८ २१		मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	२६ ३
अष्टराज्यं लभेत्पुनः	८२ १६		मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	३६ २०
आन्तचित्तो भवेच्छत्र	७३ २२		मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	५४ ३
म			मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	६७ ५
मण्डलज्वररोगं च	८६ २४		मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	१६ ३
मण्डलद्वययोगेन	२४ ६		मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि	४४ ३
मण्डलाच्छत्रं सम्मोह	६१ २५		मन्दाग्निमन्दबुद्धिश्च	२० २६
मण्डलान्नाशमाप्नोति	६० ३४		ममैव हृदयेत्युक्त्वा	७८ २०
मण्डलान्नाशमायति	६१ ३०		मदिनी सर्वशत्रूणां	६६ २४
मण्डले वगलादीपो	१०४ २४		मल्लिकाकुसुमेनैव	४७ १२
मत्तङ्गमुनिनोवतं च	३७ ३०		महाक्रान्तो भवेन्नो चेत्	५६ ३३
मदिरामोदवदनां	८१ ८		महापाशुपताक्रान्त	१६ २
मधूकपुष्पसम्मिश्र	६८ १६		महापाशुपताक्रान्तं	१ ४
मध्वावतं द्यगमासं च	४७ १६		महापाशुपतादीनां	१०२ २५
मध्ये एकाक्षरीमन्त्रं	१० ११		महाविषे तैजसे तु	१०३ १२
मध्ये देवीं समावाह्य	७ १५		महास्तंभनमाप्नोति	२४ १०
मध्ये लिखेन्महामन्त्रं	७६ ४		महेन्द्रपदननिर्वाणं	१०३ १४
मध्ये सुधाब्धिमणिमण्डप०	१ १		मातर्भञ्जय मद्विषक्षवदनं	११ २४
			माध्वीद्रव्येण जुहुयात्	४८ १८

	पृष्ठांक	पद्याङ्क		पृष्ठांक	पद्याङ्क
मानो लघुतरश्चैव	७७	६	योगिनीकोटिसहिता	१००	१
मायादि प्रजयेत् पुत्र	३१	२१	योगिनीं पूजयेत् पश्चात्	६८	२१
मारणो चाष्टकोणे तु	१४	६	योगिनीं पूजयेत् पश्चाद्	८२	१९
मारणां भ्रान्तिरुद्वेग	२	१३	योगिनीं वीरपूजा च	५५	१८
मारणां मण्डलाच्छत्रो	४६	३४	योगोऽयं कथितः पुत्र	१०१	१७
मारणां स्तम्भबाणां च	४२	२६	योषिच्छुद्धिर्द्रव्यपूजा	६६	२६, टि०
मार्जारबालरोमाञ्च	८५	१८	योषिदाकर्षणासक्ता	६८	१
मालामन्त्रं ताक्ष्यविद्या	६१	टि०	यः करोत्यर्चनं चैव	१६	२६
मासान्मृत्युवशो भूत्वा	५१	१४			
मासेन क्षत्रमुन्नयनं	२६	२८			
मांसं संपुटसंयुक्तं	४७	१५	रजते स्वर्णपट्टे वा	२२	८
मुद्गरं दक्षिणे पाशं	१०	१६	रणस्तम्भे सर्वकर्मणि	१०१	१६
मूर्काश्च कुर्वते प्राज्ञान्	२८	२२	रत्नसिंहासना वन्दे	१०	टि०
मूलमन्त्रेण चाम्यध्यं	३५	१५	रत्नावल्लयं सर्पाद्यैः	२७-१६	
मूलमन्त्रेण सम्पूज्य	२२	१०	रत्नोत्पादपद्मां तौ	६८	१४
मूलेन मन्त्रितं तीर्थं	१०	१६	रवी गुरो मृगावधौ	६	१४
मृगाणां चैव क्षत्राणां	८६	२५	रवी रात्री च निःस्पृह्या	२०	२५
मृत्युञ्जयजपं कृत्वा	६८	६	रवी रात्री च सम्राटा	८५	१६
मेघस्य कलहोत्पत्ति	१५	१६	रवी रात्री च संलिख्य	२०	२२
मोक्षार्थी च गुहं यस्नात्	५	१६	रवी रात्री क्षत्रगेहे	८५	१३
मोहिनीद्रवसंमिश्रं	२६	६	राजराराजः स वै श्रीमान्	३७	२
अभिषेके न च सन्देहो	७४	१३	राजलाभो भवेत्तस्य	८३	टि० २३
अभिषेके नात्र सन्देहः	४६	टि०	राजसं चैव तद्विद्या	५	१५
अभिषेके सप्तरात्रेण	८५	२३	राजा चैव यथा भूत्वा	८३	टि० २१
			राजा वा राजपुत्रो वा	३१	टि०
य			राजीववनमादाय	१८	३
यत् परस्मै ज वक्तव्यं	६६	२७	राजीवलक्षणसंयुक्तं	१८	२४
यत्र कुत्रापि रिपव	५५	२१	रात्री पूजासमाप्नुतो	६१	२८
यत्र गत्वा समासीनः	५६	३२	रात्री होमं च कर्तव्यं	६८	१७
यथोक्तकुण्डेषु हुनेद्	६७	३४	रिपुरब्धो भवेत् पुत्र	७२	२१
यदा क्षत्रमुत्पन्नं	६७	४	रूपयौवनवाञ्छन्तु	६१	२४
यन्त्रप्रयोगं यमशासने कलो	२१	३	रूपाभिमानिनो ये च	५५	२३
युवतीं च मदोद्विक्तां	८१	७	रूपिणीपदमुच्चार्य	५४	६
ये (य इ) छन्त्याकर्षणाख्यादि	३	२२	रेफयोगान्महेशानि	६६	१६
ये वा विजयमिच्छन्ति	३	२१	रेफहीना जपेद्विद्या	६६	१७

	पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
रोगी च जायते मासाच्च	४८	२६
रोपयेत् पादयुग्मे तु	५२	३२
रोहिणीश्रवणं चैव	६	५
रोप्ये वा स्वर्णपट्टे वा	६२	१६
ल		
सक्षं जप्त्वा मनोरेवं	५८	१६
सक्षमेकं जपेन्मन्त्री	६०	३५
सक्षमीवान् जायते पुत्र	८२	१४
सक्षमीः शान्तिस्तथा पुष्टिः	१४	५
स्रुषुषोढां च विन्यस्य	५५	१४
साटाचनं चावलम्ब्य	३५	६
लिखित्वा शुभलग्ने तु	७६	७
लौकिके चैव गुप्तात्र	६६	२३
लं बीजं चैव हं शक्तिः	१७	१४
लं बीजं ह्रीं च शक्तिश्च	१२	८
व		
वकुलैः पूजयेद्यन्त्रं	८०	१३
वक्ष्ये होमविधिं सम्यक्	७४	३
वक्ष्येऽहं चोपसंहारं	५३	३५
वक्ष्येऽहं चोपसंहारं	८८	१७
वक्ष्येहं तत्र सर्वञ्च	७७	१४
वक्ष्येहं पञ्जरं न्यासं	१२	११
वक्ष्येऽहं विधिवत्पुत्र	६६	२८
वक्ष्येऽहं स्थण्डिलेहोमं	१४	२०
वगलामातृकान्यासं	६६	१६
वगलाष्टाक्षरीमन्त्रं	८४	७
वगलास्त्रकृतं यद्यत्	८६	३१
वगलास्त्रं मध्यभागे	१०४	१६
वगलास्त्रमिदं पुत्र	५६	३
वगलाहृदयेनैव	७६	११, १२
वगलाहृदयं मन्त्रं	७६	३, ६
वज्राकक्षीरमिश्रं च	२७	६
वज्रीक्षीरं त्रिकालं तु	२५	२०

	पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
वडवानलनामानं	६५	१३
वनेचरास्तामसजन्तवश्च	५८	२१
वन्दे पाशुपताध्यक्ष	७३	२
वन्द्या पूत्रवती चैव	७८	२२
वन्द्यैश्च मल्लिकापुष्पं	२३	२६
वल्लीपलाशमूले तु	६३	१४
वशीकरं तु सम्मोहं	२४	८
वशीकरसाकार्येषु	१७	२१
वशीकरणसम्मोहे	१४	६
वशीकरणसम्मोहो	८२	१७
वश्यं जनानां सर्वेषां	१५	१८
वह्निजायासमायुक्तं	४०	७
वह्निजायां समुच्चार्य	१७	७
वह्निबीजेन संवेष्ट्य	२०	२३
वह्नी यद्वत् प्रविशन्ति	३३	२१
वाक्पाणिवदनाक्षणां च	५८	१६
वाग्बीजं च ततो	८७	५
वाग्मवादि जपेन्मन्त्रं	३०	१३
वाङ्मयं चैव वैचित्र्यं	५७	३
वाचं मुखं पदं चोक्त्वा	३६	२२
वाणी चैव रमा गौरी	७	१६
वाक्षी मूकति रङ्गति क्षितिपतिः	१३	१६
वाममार्गक्रमेणैव	१५	२३
वामोरूपरि विन्यस्य	८	२५
वायव्ये च मदोन्मत्ता	१२	१३
वाराहं शक्तिवाराह	३०	१२
वाराहं वगलाबीजं	३८	१२
वाराहीबीजमध्यस्थां	३०	१४
विड्वराहमजारोमः	७२	१३
विघ्नराजं समम्यच्यं	६१	२६
विदारं विवशो भावाद्	४८	टि०
विद्यामाकर्षणार्थं च	३३	२३
विद्यारूपे भवेत् पुत्र	८	टि०
विद्यासिद्धिर्भवेत् पुत्र	८०	१४
विद्वेषणे च जुहुया०	१८	२३

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क		पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
विद्वेषणे तु जुहुयाद्	१४	८	शतमष्टोत्तरं चंव	५१ १५
विद्वेषणे स्तम्भने च	१४	११	शतमष्टोत्तरशतं	१०४ २६
विना च स्तम्भनीविद्यां	२	१४	शतवारं मन्त्रयित्वा	८८ २२
विप्रचाण्डालयोः शतं	८४	१२	शतवारं मन्त्रित च	६३ १६
विभीतकतरोर्मूले	६२	६	शताक्षरीमहामन्त्रं	४४ ११
विराट्स्वल्पिणीं देवीं	८३	१	शतावर्त्तिमात्रेण	१०१ १०
विरामय पदं चोक्त्वा	४४	८	शतोत्तर भवेद्विंशद्	४१ १६
विलिखेत्ताड्यंबीजं च	५४	५	शतोत्तरं मंत्रबीजं	५४ ११
विशदग्निः स्तम्भनं च	६५	टि०	शतं त्रिशतकं पुत्र	६६ १७
विश्वनाथ नमस्तेऽस्तु	७६	२	शतं वाऽथ सहस्रं वा	३५ १६
विश्वमेतद्भक्तिमयं	५७	२	शतं सहस्रमयुतं	२० २८
विश्वाराध्य भवानीश	६४	२	शत्रवश्च पुरश्चर्या	५५ २०
विश्वेश्वरी विश्ववन्द्या	६४	१	शत्रुक्षयं भवेत् सद्यो	६१ १६
विषतिन्दुकपुष्पेण	२२	१६	शत्रूणां मारणं पुत्र	७३ २५
विषतिन्दुकमूलं च	६२	११	शमस्तकुसुमैर्नव	२३ २०
वीणापुस्तकसंयुक्तां	८८	१५	शमीमूलं हुनेत्पुत्र	७५ १६
वीरं विद्रूपं विश्वेशं	३४	२	शमीमूलं समाश्रित्य	७५ २३
वीरान्नायमहादेव	३६	२८	शयनीकृत्य कन्यां च	६६ ३२
वृक्षमूले जपेन्मन्त्र	५०	६	शत्यदारमयं तत्र	६२ १४
वृत्तेषु विलिखेत्पुत्र	२१	७	शस्त्रास्त्रस्तम्भे पुत्र	१०३ ६
वेतालडाकिनीप्रेत	४१	१३	शाकुनादिषु मन्त्रेषु	७ २०
वेदलक्षं जपं कुर्यात्	६८	१५	शाश्वतवश्यस्तम्भनानि	१५ १६
वेदवेदाङ्गपारज	४	७	शान्ताद्य (स्यर्थं) जुहुयाच्छालि	१७ २०
वेदवेदांगपारीण०	७	१६	शालिसक्तुं वृत्तोपेत	४७ ६
वेदाक्षरी ततो जाप्यः	१०२	२०	शिवबीजं बहू नियुक्तं	६६ ११
वेदाक्षरीमनुपुरं	१०२	२१	शिष्टाक्षराणि कोणेषु	६१ ५
वेदादि विलिखेत् पूर्वं	८१	३	शिष्यस्य हृदयं चंव	८ २७
वेदादि विलिखेत् पूर्वं	६७	६	शीतोष्णो समतां कृत्वा	३६ ११
वेदायुतं तर्पणेन	२८	२३	शुभशुक्लादियोगे तु	१०४ १८
वैदिकं च परित्यज्य	५६	२७	शुश्रूषया गुरुं सम्यक्	५ १३
वैरिजिह्वाभेदानार्थं	४५	१५	शून्यागारे जपेदेव	६३ १७
व्यालव्याघ्रादयश्चैव	५८	१८	शेषभाषापतिप्रख्यः	७४ ७
व्रणेन त्रियते शत्रु	२८	२५	शेषभाषापतिः साक्षाद्	६४ २७
श			हमसाने प्रजपेन्मन्त्रं	६३ १६
शक्ति वाराहमुखायं	६०	८	श्रद्धाभक्तिसमोपेतं	५ २१

पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
सविषं जलसंयुक्तं	६४ ५
स गन्तुः सप्तरात्रेण	१६ १३
सम्यस्तं मे दारुणा मे	१०३ १५
सहस्रादिभिर्विनश्यन्ति	५८ १२
सहस्रं ध्यानपूर्वं तु	५१ १३
सहस्रं प्रजपेन्मन्त्रं	७६ ८
सहस्रं द्वितयं चैव	४२ २४
सहस्रवारं विधिवन्	५३ ३८
सहिरण्योदके पूर्वं	८ २६
सांख्यायनमते देवि	६८ ५
सांख्यायनमते देवि	१०० २२
सांख्यायनमते देव्या	६८ ४
साधयेत्कुलमार्गेण	३ २५
साधु साधु महाप्राज्ञ	१ ७
सान्तं रान्तसमायुक्तं	१२ ६
सायमीपास्त्रि कर्त्तव्यं	११ २५
सिद्धिदो जगत्पते	६१ २२
सुखापेक्षे	३६ २५
सुगन्ध	७ १८
सुवा	३४ १
सु	१०४ ३१
सु	१५ २२
सु	१२५ ४२
सु	६५ १३
सु	६५ १६
सुवासिनीं ब्राह्मणाश्च	६५ ७
सूचिप्रयोगविश्वसे	६४ ३
सृष्टि स्थिति च संहारं	३ २६
सोभाग्यचर्यासमायुक्तं	३६ २१
सोभाग्याचनकत्. एण	६६ २५
सोभाग्यार्चाविधिश्चैव	३६ १६
सोभाग्यार्चा विना पुत्र	८३ १०
संक्षेपेन मया प्रोक्तं	६६ १८
संजपेच्च ततः पुत्र	३८ १६
संस्कारेण विना मन्त्रं	

पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
संहरेच्छ न्तिमाप्नोति	५३ ४२
संहाराचं कामरुचे	६६ ३६
स्तब्धमायै च योगीज	३४ २
स्तब्धमायै ततोच्चार्य	७७ १७
स्तब्धमाया तारक च	४२ १०
स्तब्धीकरणनिर्देशो	१०३ ६
स्तम्भद्वयमुच्चार्य	४४ ६
स्तम्भद्वितयं चोक्त्वा	४१ १७
स्तम्भनार्थं जपेत्पुत्र	३० १०
स्तम्भनास्त्रपदं चोक्त्वा	८७ ८
स्तम्भनास्त्रमयीं देवीं	४३ ३५
स्तम्भनेन विना शान्ति	२ १२
स्तम्भनेषु हनेद्दीमान्	१७ २२
स्तम्भनं च भवेत् पुत्र	४५ २३
स्तम्भनं च भवेच्छीघ्रं	१६ १७
स्तम्भयेत्तं नदीवेग	५८ १७
स्तम्भित मन्त्रयोगेन	८८ २१
स्थापयेच्च कपाले तु	२० २४
स्थापयेच्चुह्वयबोभागे	५१ २१
स्थापयेत् तेन मंत्रेण	५३ ३६
स्थिरमाया इति प्रोक्ता	६६ १२
स्फुरद्वयं तया चोक्त्वा	४४ ५
स्फोटकत्रयसंयुक्तो	७४ १०
स्फोटव्रणाश्च जायन्ते	४० ३१
स्वप्रिया विस्तृपात्रं च	
स्वमन्त्राक्षरणी विद्या	
स्वर्णविहासनासीनां	
स्वल्प वा बहुलं चाप	५ १४
स्वामिन् सिद्धगुणाव्यक्ष	१०२ २
ह	
हरिद्रापङ्कजं वस्तु	६६ १०

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
श्रीकण्ठ श्रीगराधार	३१- २
श्रीखण्डरोचनागर	६६ २१
श्रीबीजं भुवनेशीं च	७७ १६
श्रीबीजादि जपेत् पुत्र	३० १५
श्रीमायामातृकां चैव	१७ ६
श्रीसूक्तेनैव जिह्वायां	६३ ३४
श्रेष्ठराज्यं भवेत्पुत्र	८० १६
ओत्रालीगणधूमध्ये	५२ २६
द्वानवज्ज्वलते शत्रु	२८ २६

ष

षट्कोणकुण्डे जुहुयान्	४५ २६
षट्कोणमध्ये विलिखेद्	६१ टि०
षट्कोणं चाष्टकोणञ्च	१४ ४
षट्कोणं चाष्टकोणं च	६१ ४
षट्कोणं वा लिखेन्मन्त्रं	७६ ५
षट्त्रिंशद्द्वारमावर्त्य	१०१ ६
षट्पञ्चकोटिचामुण्डा	३७ ६
षट्प्रयोगास्त्रयो विद्या	२ ११
षट्सहस्रं देवकुसुमं	४७ १३
षट्सहस्रं हुनेत् पुत्र	४५ २१
षट्सहस्रं हुनेत् पुत्र	४६ ३
षट्सहस्रं हुनेत्पुत्र	४७ ८
षोडशाङ्गुलमानं तु	७ ६
षोडशैरुपचारैश्च	७ १३

स

स कल्पमुखभागी स्यात्	६७ ३३
सङ्कल्पपूर्वकं मन्त्रं	१७ १५
संग्रहेत्क्षालयेत् सम्यक्	२२ ११
स जीवन्नेव चाण्डालः	५३ ४३
संचारवान् भवेत् पङ्कः	७६ टि०
स तु भाषापतिः साक्षाद्	५७ ६
सत्सम्प्रदायविधिना	३ २३
सद्यो नाशनमायान्ति	४५ २०

पृष्ठाङ्क पद्याङ्क

सद्यो नैर्मल्यमाप्नोति	८८ १६
सद्यो यौवनहीनं तु	५६ २५
सद्यः स्तम्भनमाप्नोति	६१ २३
सन्तपेद्दीपशिखया	२५ १६
संतपेद्दीपशिखया	५१ टि०
संतोष जनयेत्तस्य	७७ १३
संख्यामंत्रेषु सर्वेषु	११ २६
स पतितो भवेत् पुंसां	३६ २२
सपर्णाक्षालयेत् क्षीरैः	५२ २६
सपादकोटिनिपुरा	६७ ३१
सप्तकोटिमहामन्त्रं	६७ ३
समं समं रिपूच्छिष्टं	५१ १७
समस्तकर्मणां ध्वंसे	६४ ३
समस्तविषनिर्नाशि	१०३ ८
समस्तस्तम्भनं पुत्र	६७ ३२
सम्पूजयेत् पञ्चमी चैव	७० ३६
सम्मोहनार्थं प्रजपेत्	३० ११
सम्यग्ज्ञानं महेशान	४६ २
सर्वमण्डूकयोः शतं	८५ १७
सर्वकर्मणि निर्नाशि	१०० ६
सर्वत्रैवोन्नतं पुत्र	१५ १५
सर्वं श्यासविधिं कृत्वा	१३ १६
सर्वमन्त्रमयीं देवीं	५५ १५
सर्वशब्दं ततोच्चार्य	६१ ८
सर्वशब्दं ततोच्चार्य	४१ १६
सर्वशब्दं ततोच्चार्य	४२ २८
सर्वाङ्गसुन्दरीं श्यामां	३५ ७
सर्वाङ्गं वायुना शत्रुः	६१ २७
सर्वाङ्गे लेपनं कुर्यात्	३५ ११
सर्वावयवशोभादद्यां	५४ १
सर्वे स्वं देहजं मह्यं	५६ ३०
सर्षपास्त्रिकदूर्वाश्च	२४ ११
सर्वपं लवणं चैत्र	८४ ३
सर्वपं लवणोपेतं	४७ ७
सविता च ऋषिः ख्यातो	४२ ३१

पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
सविषं जलसंयुक्तं	६४ ५
स शत्रुः सप्तरात्रेण	१६ १३
सस्यस्तंभे दाहनाशे	१०३ १५
सस्यादिभिर्विनिश्चयन्ति	५८ १२
सहस्रं ध्यानपूर्वं तु	५१ १३
सहस्रं प्रजपेन्मन्त्रं	७६ ८
सहस्रं द्वितयं चैव	४२ २४
सहस्रवारं विधिवन्	५३ ३८
सहिरण्योदके पूर्वं	८ २६
सांख्यायनमते देवि	६८ ५
सांख्यायनमते देवि	१०० २२
सांख्यायनमते देव्या	६८ ४
साधयेत्कुलमर्गेण	३ २५
साधु साधु महाप्राज्ञ	१ ७
सान्तं रान्तसमायुक्तं	१२ ६
सायमीपास्थि कत्तंभ्यं	११ २५
सिद्धिदो जायते धत्स	६१ २२
सुखापेक्षेण यत् कुर्याद्	३६ २५
सुगन्धपत्रपुष्पादीन्	७ १८
सुवाब्धौ रत्नपट्यङ्के	३४ १
सुन्दर्या कालिकाया च	१०४ ३१
सुमन्तकुसुमैराज्यं	१५ २२
सुरया तर्पणं पुत्र	१२५ ४२
सुवर्णशैलसुप्रख्य	६८ १३
सुवासिनं च तैलेन	६५ ६
सुवासिनीं ब्राह्मणाश्च	६६ १६
सूचिप्रयोगविध्वसे	६५ ७
सृष्टि स्थिति च संहारं	३४ ३
सोभाग्यचर्यासमायुक्तं	३ २६
सोभाग्यार्चनकत्तुणा	३६ २३
सोभाग्यार्चाविधिवच्चैव	६६ २५
सोभाग्यार्चा विना पुत्र	३६ १६
संक्षेपेन मया प्रोक्तुं	८३ ८०
संजपेच्च ततः पुत्र	६६ १८
संस्कारेण विना मन्त्रं	३८ १६

पृष्ठाङ्कः	पद्याङ्कः
संहरेच्छ न्तिमाप्नोति	५३ ४२
संहारार्चा कामरूपे	६६ ३०
स्तब्धमाया च वाग्बीजं	४४ ४
स्तब्धमायां ततोच्चार्यं	७७ १७
स्तब्धमाया तारक च	४२ ८०
स्तब्धीकरणनिर्वाशे	१०३ ६
स्तम्भद्वयमुच्चार्यं	४४ ६
स्तम्भद्वितयं चोक्त्वा	४१ १७
स्तम्भनार्थं जपेत्पुत्र	३० ८०
स्तम्भनास्त्रपदं चोक्त्वा	८७ ८
स्तम्भनास्त्रमयीं देवीं	४३ ३५
स्तम्भनेन विना शान्ति	२ १२
स्तम्भनेषु हुनेद्दीमान्	१७ २२
स्तम्भनं च भवेत् पुत्र	४५ २३
स्तम्भनं च भवेच्छीघ्रं	१६ १७
स्तम्भयेत्तं नदीवेग	५८ १७
स्तम्भित मन्त्रयोगेन	८८ २१
स्थापयेच्च कपालं तु	२० २४
स्थापयेच्चुह्वयधोभागे	५१ २१
स्थापयेत् तेन मंत्रेण	५३ ३६
स्थिरमाया इति प्रोक्ता	६६ १२
स्थिरमाया द्वितीया तु	६६ १५
स्तुत्या क्षीरेण संयुक्तं	५१ २०
स्फुरद्वयं तथा चोक्त्वा	४४ ५
स्फुरद्वयं समुच्चार्यं	८७ ७
स्फोटकव्रणसंयुक्तो	७४ १०
स्फोटव्रणाश्च जायन्ते	४६ ३१
स्वप्रिया बिन्दुपात्रं च	७१ ४६
स्वमन्त्राक्षरणी विद्या	२ १८
स्वर्णसिंहासनासीनां	६२ १
स्वल्पं वा बहुलं चाथ	५ १४
स्वामिन् सिद्धगुणाढ्यक्ष	१०२ २

ह

हरिद्रोपङ्कजं वस्तु ६६ ८०

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
हरिद्रामयपुष्पं च	६५ १४
हरिद्रा चाक्षमालां च	६८ १८
हरिद्राक्षमणि पीत	६५ १२
हरिद्राखण्डहोमं तु	४७ १०
हरिद्राखण्डहोमेन	१६ ५
हरिद्रातालकं चैव	२४ ६
हरिद्राभिः सुरक्ताभिः	१०४ २६
हरिद्राम्मस्तपेणेन	२७ १८
हरिद्राहोममात्रेण	६६ १८
हरीतकीश्च होमेन	४६ टि०
हस्तपात्रं भगाकारं	७५ १४
हारिणीति पदं चोक्त्वा	५४ ८
हिक्वारोगो भवेत्तस्य	७२ १७

पृष्ठाङ्क	पद्याङ्क
द्विनेच्च पूर्ववत् कुण्डे	७५ १८
द्विनेत् त्रिकोणकुण्डे तु	७४ ५
द्विनेद्व्यामसमायुक्तः	४५ २५
'द्वि' फट् स्वाहा'-समायुक्तं	८१ ४
द्वितनष्टप्रणष्टादि	१०३ ११
हृदये तु समुच्चायं	७८ १६
हृदि सप्तमं चालिष्य	५१ १८
हेमकुण्डलभूषाङ्गीं	१० २०
हेलाषर्का चदला तूर्या	१०४ २२
हलूस्तथाप्युच्चरेत् पुन	४२ २७
ह्रीं ह्रीं ह्रीं च ततोच्चायं	३८ ६
ह्रीं ह्रीं ह्रींश्च ततश्चैव	३८ १०

